

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

Diplomová práce
Právní úprava rybářství

Zpracoval: Jan Kolář

Plzeň, 2019

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Katedra správního práva

Diplomová práce

Právní úprava rybářství

Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. Vojtěch Stejskal, Ph.D.

Zpracoval: Jan Kolář

Studijní program: M6805 Právo a právní věda

Studijní obor: Právo

Katedra správního práva

Plzeň, 2019

Prohlášení

*Prohlašuji, že diplomovou práci na téma „**Právní úprava rybářství**“ jsem zpracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal, způsobem ve vědecké práci obvyklým.*

V Plzni, březen 2019

.....
Jan Kolář, v. r.

ANOTACE/ABSTRACT

ANOTACE

Diplomová práce se věnuje problematice právní úpravy rybnářství v České republice. V práci je popsán pojem rybnářského práva, jeho historie a zařazení. Následně práce systematicky pojednává o právní úpravě rybnářského práva v České republice a dále srovnává relevantní ustanovení s konkrétní národní právní úpravou. Diplomová práce také pojednává o rybnářské strážci jako orgánu státní správy rybnářství, deliktvní odpovědnosti na úseku rybnářství a institucionálním zabezpečení rybnářství v České republice. V práci se autor téměř výlučně zaměřuje na české právní předpisy.

ABSTRACT IN THE ENGLISH LANGUAGE

The diploma thesis discusses the issue of the legal regulation of fishery. It describes the concept of the regulation of fishery, the history and inclusion of this theme. Subsequently, the thesis deals systematically with the legal regulation of fishing rights in the Czech Republic and also compares relevant provisions with specific national legislation. The diploma thesis also deals with the fishery guard as a public authority of fishery, liability in tort in the field of fisheries and institutional provision of fishery in the Czech Republic. In the work, the author focuses almost exclusively on Czech legislation.

Poděkování

*Za pomoc, ochotu, odborné vedení a možnost psát své vlastní téma, bych rád poděkoval **doc. JUDr. Vojtěchu Stejskalovi, Ph.D.** ze Západočeské univerzity v Plzni, Fakulty právnické. Dále mé rodině za psychickou podporu, jak během psaní této diplomové práce, tak během celého studia.*

Obsah

Úvod	1
1. Pojem rybářské právo	3
2. Rybářské právo a jeho zařazení v právním řádu ČR.....	5
3. Historie rybářského práva	7
4. Rozbor právní úpravy rybářského práva	11
4.1 Ústava a Listina základních práv a svobod.....	11
5.1 Zákon o rybářství	12
5.1.1 Úvodní ustanovení.....	13
5.1.2 Zvíře, živočich a zvěř	14
5.1.3 Rybník	15
5.1.4 Rybníkářství	16
5.1.5 Rybářský revír	18
5.1.6 Chráněná rybí oblast.....	22
5.1.7 Výkon rybářského práva	23
5.1.8 Hospodaření v rybářském revíru	28
5.1.9 Ochrana rybníkářství a výkonu rybářského práva.....	29
5.1.10 Lov.....	32
5.1.11 Zakázané způsoby lovu	33
5.1.12 Denní doba lovu	35
5.1.13 Rybářský lístek	36
5.1.14 Povolenska k lovu	37
5.1.15 Zvláštní povolenka k lovu	37
5.1.16 Shrnutí	38
6.1 Zákon na ochranu přírody a krajiny.....	38
6.1.1 Účel zákona	39
6.1.2 Důležité pojmy a jejich vymezení	40
6.1.3 Výkon rybářského práva v národních přírodních rezervacích a národních parcích	41
6.1.4 Natura 2000	42
6.1.5 Náhrada za ztížení zemědělského nebo lesního hospodaření.....	43
6.1.6 Shrnutí	43

7.1	Vodní zákon.....	44
7.1.1	Vymezení pojmů	45
7.1.2	Ochrana vod	48
7.1.3	Vodní tok.....	50
7.1.4	Vodní díla	51
7.1.5	Shrnutí	52
8.1	Zákon na ochranu zvířat proti týrání	53
8.1.1	Účel zákona a základní definice	54
8.1.2	Týrání zvířat a rybářství	54
8.1.3	Shrnutí	55
9.1	Náhrada škody způsobená zvláště chráněnými živočichy	55
9.1.1	Uplatnění nároku na náhradu škody	61
9.1.2	Shrnutí	63
10.	Rybářská stráž	64
10.1	Úvod a historie.....	64
10.2	Ustanovení, zánik a postavení rybářské stráže	64
10.3	Oprávnění a povinnosti rybářské stráže.....	66
10.4	Odpovědnost rybářské stráže	66
10.5	Shrnutí.....	67
11.	Delikt ní odpovědnost na úseku rybářství.....	68
11.1	Odpovědnost za přestupky.....	68
11.2	Odpovědnost za trestné činy	70
11.3	Shrnutí.....	74
12.	Institucionální zabezpečení rybářství.....	75
12.1	Historie a současnost rybářských spolků	75
12.2	Stanovy a Jednací řád ČRS	76
	Závěr.....	78
	Summary	81
	Seznam použitých zdrojů:	83
	Publikace.....	83
	Internetové zdroje a články.....	86
	Právní předpisy a důvodové zprávy.....	88
	Judikatura.....	90
	Ostatní.....	91

Obrazová příloha	92
Seznam obrázků	96
Seznam použitých zkratek.....	97

Úvod

Předmětem magisterské diplomové práce je úprava rybářského práva v České republice. Základní právní úprava je obsažena v zákoně č. 99/2004 Sb., *o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (rybářský zákon)*, ve znění pozdějších předpisů, s prováděcí vyhláškou č. 197/2004 Sb.

Před touto právní úpravou, tedy před účinností zákona č. 99/2004 Sb., byl platný a účinný zákon č. 102/1963 Sb., *o rybářství*, ke kterému byla vydána prováděcí vyhláška Ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství č. 103/1963 Sb. Právní úprava obsažená v tomto zákoně nebyla dostatečná, do jisté míry byla také zastaralá s ohledem na dění v devadesátých letech na našem území. Změnu přinesla až účinnost výše zmíněného zákona č. 99/2004 Sb.

V České republice můžeme rybářství považovat za zálibu, jíž se věnují stovky tisíc osob. Český rybářský svaz má zhruba 250 000 členů a zdá se, že se tento počet bude každý rok zvyšovat. V dnešní uspěchané době je chytání ryb pomocí rybářského prutu skutečným návratem k přírodě. Poskytuje nám potřebný psychický odpočinek a rehabilitaci našeho vědomí. Dle typu vody se nám může dostat i odpočinku fyzického, ale každý rybář ví, že „když berou, tak si nesedne“. Lov ryb udicí vyžaduje nejen teoretické, ale i praktické znalosti a zkušenosti. Bez dobrého učitele to má začínající rybář obtížné a nelze se přitom vyvarovat omylů a nesprávných návyků.

Lidé v historii využívali rybářství jako způsob obživy, ať již lovili do sítí, pomocí udic nebo do vody umístěných nástrah. Tento způsob lovu byl v nejčastější míře užíván na řekách či stojatých vodách. Další činností, jak se lidé dokázali živit, je rybníkářství, což v dnešní společnosti můžeme nazvat již podnikáním. Zároveň rybníkářství, tedy chov a lov ryb ve vodních nádržích a zvláštním rybochovném zařízení, můžeme spolu s výkonem rybářského práva zařadit pod pojem „rybářství“, kdy s navyšujícím se rozvojem rybníkářství také vznikla posléze potřeba tuto oblast právně upravit.

Je na místě si uvědomit, že životní podmínky ryb a organismů se obecně výrazně zhoršily. To samé můžeme říci o celém životním prostředí. Mnohé ryby, popř. živočišné druhy, které se vyskytovaly v přírodě běžně, se staly dokonce vzácnými, některé patří mezi chráněné či ohrožené druhy.

Téma diplomové práce jsem si vybral z důvodu, že jsem od útlého věku rybářem a mám pozitivní vztah k ochraně přírody. Pro zpracování své diplomové práce budu vycházet z právní úpravy účinné ke dni 1. 3. 2019 a dalších pramenů.

V oblasti rybářského práva není mnoho publikací, které by se danou problematikou zabývaly komplexně, možným důvodem je okrajovost dané oblasti a nevelký zájem z řad čtenářů. Z tohoto důvodu budou využívány zejména internetové zdroje, soudní rozhodnutí a vlastní zkušenosti. Za přínosnou literaturu považuji komentář k zákonu o rybářství, jejímž autorem je JUDr. Alexander Šíma.

Ve své diplomové práci „Právní úprava rybářství“ se budu zabývat rybářským právem jako pojmem, který každý jistě zná, ale jako odpověď na otázku, co je rybářské právo, není „možnost chytat ryby“ tak úplně dostatečná. Na úvod vymezím, co se rozumí rybářským právem, a zařadím ho do kontextu české právní úpravy pro lepší pochopení daného tématu. Ve zkratce popíši důvody vzniku právní úpravy rybářství a zakotvení institutů, přičemž některé jsou užívány dodnes.

Největší pozornost budu věnovat rozboru současné právní úpravy v oblasti rybářství, tedy nejen jeho stěžejním předpisům, ale také vztahu k ostatním zákonům, například vodnímu zákonu, zákonu na ochranu přírody a krajiny či zákonu na ochranu zvířat proti týrání a dalším. Zaměřím se také na rybářskou stráž jako na správní orgán na úseku rybářství, a dále také na možné přestupky a trestné činy v této oblasti. Poslední část bude věnována organizaci rybářství nebo také institucionálnímu zabezpečení rybářství, která je v České republice spojena zejména s Českým a Moravským rybářským svazem.

Cílem diplomové práce je nejen popsání dané oblasti *de lege lata*, ale také zamyšlení se nad některými ustanoveními rybářského zákona a dalších předpisů, případně navržení jejich jiného právního řešení *de lege ferenda*. Instituty, které v práci popíši, jsou vybrány subjektivně dle vhodnosti k danému tématu. Bohužel není možné popsat vše, co trápí současnou rybářskou společnost, ale věřím, že úsilí, které je do práce vloženo, nepřijde vniveč a bude mít nejen pro laickou společnost, ale také pro tu odbornou přínosný charakter.

1. Pojem rybářské právo

Definici rybářského práva jsme mohli nalézt ve dřívější úpravě v § 6 zákona č. 102/1962 Sb., *o rybářství*. Ten tento pojem vymezoval jako „*oprávnění a povinnost plánovitě chovat, chránit a lovit ryby a jiné vodní živočichy v tekoucích vodách a ulovené ryby a vodní živočichy si přivlastňovat, jakož i oprávnění užívat k tomu v nezbytné míře pobřežních pozemků.*“¹ Současná právní úprava vymezuje pouze výkon rybářského práva, což lze považovat za nedostatek plynoucí z legislativní činnosti. Definici rybářského práva můžeme dovodit z § 2 písm. f) zákona č. 99/2004 Sb., *o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (rybářský zákon)*, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „rybářský zákon“ nebo „ZoR“). Rybářské právo je tedy činnost v rybářském revíru povolena fyzické nebo právnické osobě příslušným orgánem státní správy rybářství spočívající v plánovitém chovu, lovu, ochraně a přisvojování si ryb, popřípadě vodních organismů, jakož i v užívání pobřežních pozemků v nezbytném rozsahu.

Vysvětlení pojmu rybářského práva můžeme naleznout také ve starší literatuře. Vratislav Vimr popisuje rybářské právo ve své knize² z roku 1947 jako „*právo chovati, lovit a přivlastňovati si ryby a jiná vodní zvířata v určité tekoucí vodě.*“³ M. Kindl jej zase popisuje jako „*nějaké právo, které není totožné s právem vlastnickým a které, jakožto právo, nemůže být předmětem vlastnictví.*“⁴ Tomáš Hemelík považuje za rybářské právo: „*právo určitých osob lovit ryby na vymezených místech.*“⁵ Souhrnně můžeme tak rybářské právo označit za soubor právních norem, které upravují rybářství.

Pro lepší vymezení tohoto pojmu je vhodné si také definovat pojem rybářství. Rybářství je tvořeno dvěma složkami činností, a to rybníkářstvím a výkonem rybářského práva.⁶ Definice rybářství byla obsažena již v zákonech z let 1952, 1963 a v současné době účinném rybářském zákoně. Pojem „rybářství“ bylo v zákoně č. 62/1952 Sb., *o rybářství*, upraveno v § 2 takto: „*Rybářství se*

¹ Zákon č. 102/1963 Sb., *o rybářství*.

² VIMR, V. *České rybářské právo: systematický výklad rybářských zákonů a nařízení, platných v zemi České a texty rybářských zákonů a nařízení*. V Praze: Nakladem právníckého knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1947, s. 5.

³ Tamtéž, s. 15.

⁴ KINDL, M. Praktická otázka, co je rybářské právo, in *Bulletin advokacie*. 9/1996, s. 22.

⁵ HEMELÍK, T. *Rybářství a právo*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000, s. 7.

⁶ ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 8.

provozuje výkonem rybářského práva v tekoucích vodách nebo hospodařením v rybnících. Rybářské právo opravňuje chovat, hájit, lovit a přivlastňovat si v tekoucích vodách ryby, raky a perlorodku říční a ostatní škeble.“

Zákon č. 102/1963 Sb., o rybářství, zase v § 1 definuje rybářství jako „odvětví zemědělské výroby zajišťující podle potřeb společnosti v souladu se státním plánem rozvoje národního hospodářství řádný chov, zušlechťování, ochranu a lov ryb a jiných vodních živočichů. Tohoto cíle se dosahuje plánovitým hospodařením na rybnících a plánovitým výkonem rybářského práva v tekoucích vodách. Péče o soustavné zvelebování rybářství je v zájmu celé naší společnosti. Společenské zřízení vytváří podmínky, aby se co nejširší okruh pracujících podílel na řízení rybářství a na výkonu rybářského práva.“

Dle současné právní úpravy je za rybářství považován „chov, zušlechťování, ochrana a lov ryb, popřípadě vodních organismů v rybníkářství nebo při výkonu rybářského práva.“⁷ Tato definice se spíše vrací k pojetí rybářství dle zákona z roku 1952.

⁷ § 2a zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (rybářský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

2. Rybářské právo a jeho zařazení v právním řádu ČR

Rybářské právo v České republice nemůžeme považovat za samostatné odvětví práva. Jeho posláním je upravovat práva a povinnosti, které vznikají v souvislosti s rybářstvím. Hlavním pramenem je rybářský zákon a jeho prováděcí vyhláška č. 197/2004 Sb. Právní úprava je značně roztráštěná a často musíme nahlížet do jiných právních předpisů z jiných právních odvětví, které s rybářským právem souvisejí, resp. na ně zákon o rybářství přímo odkazuje. Za tato právní odvětví můžeme považovat např. občanské právo či právo životního prostředí. Mezi právní předpisy, které se týkají rybářského práva, můžeme zařadit zákony č. 115/2000 Sb., *o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy*, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 254/2001 Sb., *o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)*, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 246/1992 Sb., *na ochranu zvířat proti týrání*, ve znění pozdějších předpisů, dále zákon č. 144/1992 Sb., *o ochraně přírody a krajiny*, ve znění pozdějších předpisů a další. Významnou roli hraje také Ústava ČR⁸ a LZPS.⁹

V českých právních předpisech jsou do značné míry vtěleny jak předpisy práva unijního, tak mezinárodního. Na poli mezinárodního práva jsou pro nás důležité dohody jako Úmluva o biologické rozmanitosti (Convention on Biological Diversity), Bernská úmluva (Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats), která se týká ochrany evropské fauny, flóry a přírodních stanovišť. Další velice známou a důležitou je Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin – CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora). Na poli evropského práva je významná Rámcová směrnice o vodách 2000/60/EC. Směrnice 2009/147/ES, o ochraně volně žijících ptáků a směrnice 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, společně vytvářející soustavu Natura 2000.

Rybářské právo nemůžeme zařadit výlučně do soukromého nebo veřejného práva. Dle Tomáše Hemelíka má rybářské právo dvě základní formy. Z hlediska

⁸ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*, ve znění pozdějších předpisů.

⁹ Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., *o vyhlášení listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky*, ve znění pozdějších předpisů.

práva veřejného sem spadá rybaření, jako záležitost výkonu rybářského práva, a z pohledu soukromého práva je to chov ryb za účelem podnikání.¹⁰ Normy obsažené v zákoně o rybářství mají ve většině veřejnoprávní charakter a pohybují se na pomezí práva správního a práva životního prostředí.

¹⁰ HEMELÍK, T. *Rybářství a právo*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000, s. 8.

3. Historie rybářského práva

Lidé již od pravěku na našem území i ve světě užívali lov ryb jako hlavní činnost k obživě. Za nejstarší nástroj, který našim předkům sloužil k lovu ryb, můžeme považovat tzv. kostěnou harpunu, což byl nástroj explicitně rybářský. Ideální loviště byla v okolí velkých řek a jezer. Ta nejproduktivnější potom v ústí velkých řek do moře, kde se srocovaly především mořské ryby z důvodu tření. Rybolov byl u nás rozšířen již za dob Velké Moravy. Tato činnost u nás byla svobodná až do období rozvoje feudalismu. V této době přechází vlastnické právo ke všem řekám, porostům, potokům a jejich obsahu panovníkovi určité lokality. Panovník neměl zájem držet a vykonávat všechna vlastnická oprávnění sám, proto uděloval privilegium výkonu vlastnických práv určitým osobám. Tyto osoby poté odváděly peněžité nebo naturální dávky.¹¹

Zmínku z roku 1479 o těchto dávkách můžeme nalézt v knize¹² od Josefa Kalouska, která zachycuje rybáře z Komořan, kteří si sepsali svá obecná práva a povinnosti: „...*poddaní komory královské Komořanští zachovali si z dávných časů větší volnost a menší břemena, než sic po Čechách stalo se pravidlem. Podle článků 1. a 12. neplatili v Komořanech úroku z půdy, nýbrž platili jen z rybaření šos, jenž činil jeden peníz týdně po tu část roku, kdy jezero nebylo zmrzlé, a krom toho dávali jiné nevelké dávky...*“¹³

Kdysi nebyla nutnost vydávat speciální zákony na úpravu rybářství. Dostačovalo nanejvýš stíhat pych a výtržnosti, jak uzákonil např. rybářský řád Rudolfa II. z roku 1583.¹⁴ Tomuto století se také přezdívá „zlatý věk rybníkářství“. V tomto období působili nejslavnější čeští stavitelé rybníků, například Jakub Krčín z Jelčan, Štěpán Netolický nebo Jan Dubravius. Českým městům bylo Svatováclavskou smlouvou z roku 1517 přiznáno právo rybolovu v řekách, potocích a rybnících.¹⁵ Tento rozkvět českého rybníkářství ukončila

¹¹ HEMELÍK, T. *Rybářství a právo*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000, s. 11.

¹² KALOUSEK, J. *Archiv český čili staré písemné památky české i moravské, sebrané z archivů domácích i cizích*, svazek 22. 1. vyd. Praha: Knihkupectví Bursík a Kohout, 1905.

¹³ Tamtéž, s. 25.

¹⁴ ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář. 2. Vydání*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, předmluva s. XIII.

¹⁵ VIMR, V. *České rybářské právo: systematický výklad rybářských zákonů a nařízení, platných v zemi České a texty rybářských zákonů a nařízení*. V Praze: Nákladem právníckého knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1947, s. 17.

třicetiletá válka, která měla za následek rozvrat celého systému rybníčního hospodářství.¹⁶

Všeobecný občanský zákoník (*Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für die gesammten Deutschen Erbländer der Österreichischen Monarchie*) z roku 1811 (dále jen „ABGB“) umožňoval volně lovit ryby všem zájemcům. ABGB totiž považoval ryby ve vodách za věci bez pána, které si mohl присvojit každý.¹⁷ Toto pravidlo však neplatilo výlučně. Dle § 284 ABGB byly řeky veřejným statkem, který mohli využívat všichni. Avšak dle § 2, 3 a 5 zákona č. 71/1870 Sb., *o tom, kterak lze vody užívat, ji svozovati a jí se brániti* (známého také jako český zemský vodní zákon), jsme rozeznávali vody veřejné a tekoucí vody soukromé. Právě na soukromých vodách hospodařil vždy vlastník, popř. osoba jím oprávněná.¹⁸

Významným předpisem pro oblast rybářského práva byl až zákon č. 58/1885 ř. z. ze dne 25. dubna téhož roku, znám také jako rybářsko-policejní zákon. Tento zákon zavedl nový institut rybářského lístku. V tuto dobu vydání rybářského lístku pro soukromníky stálo 1 zlatý a platil na jeden rok. Rybářský lístek se dal považovat za státní povolení k výkonu rybářského práva. O rozhodnutí o vydání rybářského lístku rozhodoval politický úřad okresní. V tomto individuálním správním aktu bylo uvedené jméno, místo a druh ryb, které je možno chytat. Na soukromých vodách se uplatňoval princip vlastníka (viz výše), na veřejných vodách mohla chytat osoba oprávněná k tomu rybářským lístkem. V tomto zákoně byly uvedeny také skutkové podstaty přestupků v oblasti rybářského práva.¹⁹ Za přestupky hrozila pokuta do výše 50 zlatých, kdy dolní hranicí byla částka 5 zlatých. Pokud odsouzený pokutu nebyl schopný zaplatit, pokuta mu byla přeměněna v trest vězení.²⁰ Na druhou stranu se zákon nezabýval otázkami zarybnování vod či hospodařením na tekoucích vodách.²¹ Zákon u nás platil s některými změnami až do roku 1952.

¹⁶ HEMELÍK, T. *Rybářství a právo*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000, s. 12

¹⁷ ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, předmluva s. XIII

¹⁸ VIMR, V. *České rybářské právo: systematický výklad rybářských zákonů a nařízení, platných v zemi České a texty rybářských zákonů a nařízení*. V Praze: Nákladem právníckého knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1947, s. 17.

¹⁹ HEMELÍK, T. *Rybářství a právo*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000, s. 13.

²⁰ § 16 z. č. 22/1885 čes. z. z.

²¹ ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, předmluva s. XIII.

Za Protektorátu došlo ke korekci rybářského práva, a to z důvodu možnosti kontroly chovatelů ryb a jejich množství Německou říší. Je důležité zmínit také pozemkové reformy, které měly na rybářství negativní vliv. Ta první byla provedena zákonem č. 142/1947 Sb. V jejím důsledku bylo vyvlastněno cirká 12 000 ha rybníků. Z důvodu druhé pozemkové reformy u nás zaniklo soukromé vlastnictví vodních ploch a hospodaření. Tato reforma byla provedena zákonem č. 46/1948 Sb. Oba tyto zákony zapříčinily vznik podniku Státního rybářství, jehož předmětem činnosti byl chov ryb na rybnících.²²

Důležitým milníkem pro rybářské právo byl rok 1952. V tento rok byl přijat Národním shromážděním zákon č. 62/1952 Sb. s účinností od 1. 1. 1953, který nahradil doposud účinnou úpravu. K jeho provedení byly vydány další právní předpisy – vyhláška Ministerstva zemědělství č. 363/1952 Ú. l., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o rybářství, vyhláška Ministerstva zemědělství č. 142/1952 Ú. l., o zákazu lovu ryb na udici na rybnících, a konečně vyhláška Ministerstva zemědělství č. 170/1953 Ú. l., kterou se vydává rybářský řád. Tento zákon zasáhl do práv soukromých vlastníků týkajících se tekoucích vod, když v § 3 odst. 1, 2 stanovil, že: „(1) *Rybářské právo v tekoucích vodách patří státu. Rybářská práva, která dosud patřila jiným osobám, zanikají bez náhrady. (2) Dosavadní nájemní smlouvy o rybářských právech se zrušují; z důvodu tohoto zrušení mají nájemci nárok jen na vrácení poměrné části nájemného, pokud bylo zapláceno předem.*“²³ Tento zákon také zavedl v § 4 pojem „výkon rybářského práva.“

Šedesátá léta byla v Československu ovlivněna přijetím nové Ústavy, přezdívané též jako socialistická ústava, která potvrzovala totalitní režim v rámci republiky. V tuto dobu docházelo k významným právním změnám. Bez povšimnutí nezůstala ani právní úprava rybářství. Národní shromáždění ČSSR přijalo zákon č. 102/1963 Sb. dne 5. prosince roku 1963. Zmíněný zákon zde platil po dlouhá desetiletí. Ani přes řadu novelizací se předpis nestal moderní úpravou, která by odrážela realitu v rybářské společnosti a společnosti obecně. Rybářství zde bylo považováno za odvětví zemědělské výroby, které mělo zajišťovat své úkoly v rámci státního plánu. Těmito úkoly byly chov ryb, jejich

²² HEMELÍK, T. *Rybářství a právo*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000, s. 13.

²³ Ustanovení § 3 zák. č. 62/1952 Sb., o rybářství.

ochrana, zušlechťování a lov ryb a jiných vodních živočichů.²⁴ Řada ustanovení tohoto zákona se po roce 1989 stala již prázdnými formulacemi, a v praxi zůstala nevyužita.

Spíše zajímavostí je, že právně byly rybami například i žáby,²⁵ což by nevadilo, jelikož do kmene obratlovců patří. Mezi ryby však zákon řadil i raky, škeble a jiné vodní živočichy, které však do podkmene obratlovců nepatří. Zákon na ochranu zvířat proti týrání č. 246/1992 Sb. tak poskytoval ochranu jen některým rybám, zatímco jiným živočichům, kteří však byli právně rybami, už nikoliv.²⁶

Současným primárním předpisem je zákon o rybářství, ovšem právní úprava v něm ale není obsažena výlučně, proto jsou v této oblasti důležité zákony upravující vody,²⁷ životní prostředí,²⁸ ochranu proti týrání zvířat²⁹ a další.

²⁴ Ustanovení § 1 zák. č. 102/1963 Sb., o rybářství.

²⁵ Srov. ustanovení § 15 zákona č. 102/1963 Sb., o rybářství.

²⁶ CHARVÁTOVÁ, I. et al. *Current contents: Právník 1861-2006*. Vyd. 1. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2007, s. 98.

²⁷ Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

²⁸ Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

²⁹ Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

4. Rozbor právní úpravy rybářského práva

4.1 Ústava a Listina základních práv a svobod

Základním právním předpisem státu je Ústava³⁰ jako nejvyšší právní norma v demokratickém právním státě. Ústava je základní pilíř existence právního státu, který stanovuje pravidla výkonné moci státu a zaručuje občanům základní lidská práva. Rybářství, jako oblast práva správního a práva životního prostředí, má svůj základ již v Ústavě ČR.

Ústava již ve své preambuli obsahuje odhodlání společně střežit a rozvíjet zděděné přírodní bohatství. Dále Čl. 7 stanoví: „*Stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství.*“³¹ Z tohoto článku poté vychází řada právních předpisů, které slouží právu životního prostředí a jeho ochraně. Ústava tudíž nestanovuje povinnost ochrany životního prostředí jednotlivci, nýbrž státu. Stát je tedy zodpovědný za udržení a obnovu přírodní rovnováhy v krajině, ochranu rozmanitostí forem života, přírodních hodnot, šetrné hospodaření s přírodními zdroji a za vytvoření soustavy chráněných území Natura 2000.³² Zájem na ochraně životního prostředí je zájmem obecným. Účelem je zachování přírodního prostředí jako veřejné hodnoty, a to jak pro generaci současnou, tak pro generaci budoucí.

Listina základních práv a svobod³³ (dále jen „LZPS“) je neméně důležitým předpisem. Obsahuje výčet základních práv a povinností, jejichž ochrany se může dovolat každý. Vedle zákazu diskriminace a práva na sdružování, je pro nás důležitý článek 35 LZPS, podle kterého má každý právo na příznivé životní prostředí, právo na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů. Dále také při výkonu svých práv nesmí nikdo ohrožovat ani poškozovat mimo jiné přírodní zdroje a druhové bohatství přírody nad míru stanovenou zákonem.³⁴ Povinnosti jsou zde stanoveny jednotlivci, nikoliv státu. Připomenut by měl být také čl. 14 LZPS, ve kterém je upravena svoboda pohybu či pobytu. Tyto svobody mohou být omezeny zákonem, a to v případě potřeby

³⁰ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*, ve znění pozdějších předpisů.

³¹ Čl. 7 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*, ve znění pozdějších předpisů.

³² STEJSKAL, V. *Komentář k zákonu o ochraně přírody a krajiny*. 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 2.

³³ Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., *o vyhlášení listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky*, ve znění pozdějších předpisů.

³⁴ Čl. 35 LZPS.

ochrany přírody na vymezeném území. Za zmínku stojí také čl. 11 odst. 3 LZPS, který ve zkratce stanovuje, že vlastnictví zavazuje. Smyslem tohoto ustanovení je ochrana obecných zájmů při výkonu vlastnického práva. Jinými slovy obsah ústavně garantovaného práva vlastnit majetek není bezbřehý a podléhá řadě omezení. Zejména se jedná o rámec povinností, které zákon obecně stanovuje pro všechny subjekty vlastnického práva za dodržení principu rovnosti.³⁵ Pakliže tedy osoba vykonává vlastnické právo, nesmí tím nad míru stanovenou zákonem poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí. Pokud by se však jednalo o nepřiměřené omezení, které by omezovalo osobu nad míru stanovenou zákonem, náležela by poté náhrada ve smyslu čl. 11 odst. 4. LZPS.³⁶

5.1 Zákon o rybářství³⁷

Základem současné právní úpravy je zákon č. 99/2004 Sb. spolu s prováděcí vyhláškou č. 197/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů.³⁸ Tento zákon mimo jiné zrušil dřívější právní předpis upravující oblast rybářství, a to zákon č. 102/1963 Sb., *o rybářství*, kdy dříve účinná právní úprava „*byla přijata v diametrálně odlišných společensko-politických podmínkách, a tak nevyhovovala současným potřebám rybářské praxe.*“³⁹

Dalšími důvody potřeby přijetí nového zákona bylo nereflektování právních předpisů Evropského společenství a nedostatečné řešení ochrany rybářství. Z nutnosti upravit nové společenské a právní vztahy byl tedy přijat nový zákon o rybářství, který odrážel nové pojetí vlastnických vztahů k nemovitostem v soukromém právu, detailněji se zabývá ochranou provozování rybníkářství a výkonu rybářského práva se zřetelem na transformaci úpravy v oblasti trestního práva.⁴⁰

³⁵ Stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 28. 4. 2009 sp. zn. Pl. ÚS-st. 27/09.

³⁶ ŠIMÁČKOVÁ, K., ŠIMÍČEK, V., POSPÍŠIL I. a kol. *Listina základních práv a svobod*. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2012, s. 312.

³⁷ Zákon č. 99/2004 Sb., *o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství)* ve znění zákonů č. 444/2005 Sb., č. 230/2006 Sb., č. 124/2008 Sb., č. 41/2009 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 281/2009 Sb. a č. 104/2011 Sb. a č. 237/2012 Sb.

³⁸ Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 197/2004 Sb. k provedení zákona č. 99/2004 Sb., *o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství)* ve znění vyhlášek č. 239/2006 Sb., č. 20/2010 Sb. a č. 122/2010 Sb.

³⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 99/2004 Sb., *o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (rybářský zákon)*.

⁴⁰ Tamtéž.

Důležitým cílem také bylo upravit oblast správního trestání na širší škálu jednání, které by mohlo být postihováno na úseku rybářství. Do roku 2004 náš právní řád znal pouze přestupek neoprávněného lovu ryb. To na celý úsek rybářství bylo nedostatečné. Záměrem zákonodárců také byla snaha sjednotit požadavky na správní rozhodnutí dle správního řádu⁴¹ a právní akty vydávané státní správou rybářství. Do účinnosti nového zákona byly revíry vyhlášovány na základě tzv. rybářských dekretů, které neměly náležitosti rozhodnutí. Řešením mělo být nové rozhodnutí o rybářských revírech, které by bylo vydáno do tří let od účinnosti nového zákona. Nakonec z tohoto cíle sešlo a rybářské dekry zůstaly v platnosti.

Zákon o rybářství je členěn do pěti částí. První část se dále rozděluje do osmi hlav, ve kterých je vlastní úprava rybářství. Zbývající části obsahují zejména změny a derogace zákonů, v neposlední řadě také účinnost. Již sám zdouhavý název odpovídá kvalitě tohoto předpisu. Úhlednější by byl prostý zákon č. 99/2004 Sb., o rybářství.

5.1.1 Úvodní ustanovení

Úvodní ustanovení nám vymezují v § 1 ZoR předmět úpravy a v § 2 ZoR jsou upraveny základní pojmy. Na rozdíl od předešlé úpravy zde není zdůrazněno, že rybářství je odvětví zemědělské výroby. Na druhou stranu zde chybí vymezení účelu úpravy nebo stanovení základních zásad. Zákon také obsahuje definice pojmů, které následně nevyužívá. Jedná se například o tzv. malou vodní nádrž, která je definována v § 2 písm. n) ZoR. Naproti tomu zde jsou pojmy, se kterými zákon pracuje, ale definice k nim chybí. Jsou jimi například „vlastník rybníka“ nebo „chytání ryb“.

Předmětem zákona o rybářství je zejména chov, ochrana a lov ryb, pěstování a lov vodních organizmů a ochrana jejich života a životního prostředí. Dále úprava rybníkářství, výkon státní správy rybníkářství, rybářská stráž, výkon dozoru nad dodržováním zákona, podíl státu na úhradě nákladů na opatřeních přijatých ve veřejném zájmu.⁴² Podle druhého odstavce není dotčena ochrana ryb

⁴¹ Zákon č. 500/2004 Sb., *správní řád*, ve znění pozdějších předpisů.

⁴² Ustanovení § 1 odst. 1 zákona č. 99/2004 Sb., *o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráž, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (rybářský zákon)*, ve znění pozdějších předpisů.

a vodních organismů při nakládání s vodami podle zvláštních zákonů, a to zejména dle zákona o vodách a zákona na ochranu přírody.⁴³

5.1.2 Zvíře, živočich a zvěř

Spíše zajímavostí je skutečnost existence Všeobecné deklarace práv zvířat. Tento dokument, který byl vyhlášen v roce 1978 v sídle UNESCO v Paříži, nemůžeme považovat za pramen mezinárodního práva, nýbrž spíše za morální základ ve vztahu člověka a zvířete. Zakotveny zde jsou dvě do té doby nezvyklé zásady. Zaprvé zásada dereifikace znamenající, že zvíře není věc, a zadruhé zásada personifikace, tedy že i zvířeti přísluší práva. Obsah deklarace měl a má dozajista inspirativní úlohu ve vztahu k právním úpravám různých evropských států.⁴⁴

Pro obsah této práce je důležité si vymezit pojmy „zvířete“, „živočicha“ a „zvěře“, a také jejich postavení v právním řádu ČR. Zvíře je „každý živý obratlovec, kromě člověka, nikoliv však plod nebo embryo.“⁴⁵ Definici zvěře najdeme v zákoně o myslivosti.⁴⁶ Jedná se o „obnovitelné přírodní bohatství představované populacemi druhů volně žijících živočichů, které nelze lovit podle mezinárodních smluv závazných pro ČR nebo které jsou zvláště chráněnými živočichy podle zvláštních právních předpisů, a nebyla-li k jejich lovu povolena výjimka podle těchto předpisů, anebo které lze obhospodařovat lovem.“⁴⁷ Pojem „volně žijící živočich“, nebo také zjednodušeně „živočich“ můžeme nalézt v zákoně na ochranu přírody v § 3, odst. 1 písm. d). „Živočich je jedinec živočišného druhu, jehož populace se udržují v přírodě samovolně, a to včetně jedince odchovaného v lidské péči vypuštěného v souladu s právními předpisy do přírody.“

Právní postavení zvířat se od účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „NOZ“), změnilo. Dříve bylo na zvíře nahlíženo jako na zvláštní druh movité věci. Nyní se zvíře již nechápe jako věc, ale jako smysly nadaný živý tvor, který je schopen vnímat emoce. Dle § 494

⁴³ Ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráž, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství) ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁴ MÜLLEROVÁ, H. a STEJSKAL, V. *Ochrana zvířat v právu*. Praha: Academia, 2013. Společnost (Academia), s. 154.

⁴⁵ Ustanovení § 3 písm. a) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁶ Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁷ ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 2.

NOZ živé zvíře již není věcí, ale ustanovení o věcech se na zvíře použijí obdobně jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze. Ochrana vlastnictví, jehož předmětem jsou zvířata, požívá ochrany řady zákonů, např. zákona č. 246/1992 Sb.,⁴⁸ nebo pro nás podstatného zákona o rybářství.

Definici pojmu „ryba“ v zákoně nenalezneme. Zákonodárce nejspíše předpokládal, že obecný význam tohoto pojmu je dostačující. Ustanovení § 2 písm. r) ZoR obsahuje pouze vybrané druhy ryb, jako například bolen dravý, štika obecná atd.

5.1.3 Rybník

Na našem území je více než 24 000 rybníků a tvoří nedílnou součást naší krajiny.⁴⁹ Obecně mají rybníky zcela nezastupitelnou funkci spočívající ve zpomalování odtoku vody z krajiny, v akumulaci vody v zemědělsky obdělávané krajině, retenci vody nebo funkci při komplexním řešení protipovodňové ochrany. Rybník je také významným krajínotvorným prvkem, jehož vodní plocha a pobřežní porosty poskytují útočiště celé řadě druhů živočichů.⁵⁰

Pojem „rybník“ máme definovaný jako „*vodní dílo, které je vodní nádrží určenou především k chovu ryb, ve kterém lze regulovat vodní hladinu, včetně možnosti jeho vypouštění a slovení; rybník je tvořen hrázi, nádrží a dalšími technickými zařízeními.*“ Abychom měli definici alespoň trochu přesnější, musíme nahlédnout do vodního zákona č. 254/2001 Sb., v jehož ustanovení § 55 je za vodní dílo považována stavba, která slouží ke vzdouvání a zadržování vody, k ochraně a užívání vody atd., a myslí se jím zejména přehrady, hráze, vodní nádrže, jezy a zdrže, stavby na ochranu před povodněmi, studny a podobně. Zatímco výše zmíněná ustanovení, rybník spíše pokládají za stavbu, dle zákona o myslivosti⁵¹ bychom rybník mohli považovat za pozemek. Ten o rybníku sice přímo nehovoří, ale pokud se podíváme na specifikaci nehonebních pozemků v § 2 písm. e), dozvídáme se, že nehonebními pozemky jsou náměstí, tržiště, ulice, silnice, dálnice atd. Dle § 2 písm. f), jsou honebními pozemky všechny ostatní pozemky, které nejsou uvedené v písm. e).⁵² Drtivá většina rybníků je součástí

⁴⁸ Zákon č. 246/1992 Sb., *na ochranu zvířat proti týrání*, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁹ DUS, M. *Ryby a rybolov v našich vodách*. Praha: Reader's Digest, 2010, s. 62.

⁵⁰ KŘIVÁNEK, J., a kol. *Rybníky v České republice*. Praha: Pro Ministerstvo zemědělství ČR vydal Consult, 2012, s. 43.

⁵¹ Zákon č. 449/2001 Sb., *o myslivosti*, ve znění pozdějších předpisů.

⁵² Tamtéž.

honiteb, např. při lovu divokých kachen. Můžeme tedy dovodit, že dle zákona o myslivosti je rybník nezastavěným pozemkem.

Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku č.j. 2 As 18/2010-140 uvádí, že *„rybník je stavbou, a to na základě definice uvedené v § 2 písm. c) zákona o rybářství ve spojení s § 55 odst. 1 vodního zákona, na který však zákon o rybářství výslovně odkazuje. To, že rybník je stavbou, tak nelze zpochybnit a tato definice se vztahuje i pro účely zákona o rybářství...“*⁵³

Problematika určení, zdali je rybník stavba nebo pozemek, se odvíjí také od nejistého vymezení vlastníka rybníku, popř. toho, kdo může s rybníkem nakládat. *„Rybník není ve smyslu občanskoprávním (soukromoprávním) samostatnou věcí, se kterou by mohlo být nakládáno odděleně od pozemků tvořících jeho dno a břeh. Toto pravidlo se však neuplatní, má-li zvláštní právní předpis pro určitý okruh právních vztahů jiné vymezení rybníka.“*⁵⁴ Z uvedeného vyplývá, že není možné nakládat s pozemky, které tvoří dno rybníka, aniž by nedošlo k nakládání se samotným rybníkem. Z § 50 písm. c) vodního zákona plyne, že vlastník pozemku musí *„strpět na svém pozemku vodní díla umístěná v korytě vodního toku.“* Povinnost něco strpět se rovná věcnému břemenu, a tak *„vlastníku poté náleží náhrada, která má být vypočtena z hodnoty ulovených ryb, a nájemného za předmětný rybník.“*⁵⁵ Může nastat situace, ve které má více osob nějaký vlastnický vztah k rybníku, ať již jedna osoba vlastní hráz, druhá vlastní pozemek pod hrází a třetí má právo nakládat s vodami na základě veřejnoprávního oprávnění. Na takovou situaci je třeba přiměřeně aplikovat ustanovení NOZ o podílovém spoluvlastnictví.

5.1.4 Rybníkářství

Na našem území se v současné době hospodaří cirka na 54 000 ha rybníků, kdy většina z těchto rybníků pochází již z 15. a 16. století. Cílem českého rybníkářství je v současné době nejen maximální rybníční produkce, nýbrž také další opatření, která odpovídají společenské víceúčelovosti rybníků. Za tato opatření považujeme plánování a řízení chovu ryb v rybnících, řízenou reprodukci

⁵³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 10. 2010 č.j. 2 As 18/2010-140.

⁵⁴ ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 9.

⁵⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 10. 2010 č.j. 2 As 18/2010-140.

ryb, rekultivaci rybníků například prostřednictvím meliorace, odbahňování či jejich obnovení a dále opatření, která směřují na úpravu a kvalitu vody.⁵⁶

Rybníkářství můžeme podřadit pod pojem „rybářství“, druhou složkou je poté výkon rybářského práva. Rybníkářství je upraveno v § 2 písm. b) ZoR. Ve zkratce je to chov nebo lov ryb v rybníce, nebo ve zvláštním rybochovném zařízení sloužící k produkci ryb, rybího masa, rybí násady pro rybníky, popř. pro zarybňování rybářských revírů. Zvláštním rybochovným zařízením mohou být sádky, rybí líhně a jiná chovná zařízení. Sádky, jakožto umělé vodní nádrže, slouží k odchovu nebo převozu trhových ryb či násad. Sádky funguje na principu stálého průtoku okysličené vody, která zajišťuje udržení patřičného prostředí pro její obsah. Chovné sádky můžeme rozdělit na mořské, rybníční, říční atd. Rybníkářství je v podstatě podnikání, které spadá do zemědělské výroby, a myslí se jím „*chov ryb, vodních živočichů a pěstování rostlin ve vodním útvaru povrchových vod na pozemcích vlastních, pronajatých nebo užívaných na základě jiného právního důvodu.*“⁵⁷

K provozování rybníkářství je potřeba povolení k nakládání s povrchovými vodami,⁵⁸ tudíž rybníkář nemusí žádat o zvláštní povolení dle ZoR.

Dále se rybníkářství věnuje celý § 3 ZoR. V tomto paragrafu je stanoveno, kdo je oprávněn k rybníkářství. Může to být vlastník rybníka nebo zvláštního rybochovného zařízení, popř. nájemce, kterému vyplývá toto právo z nájemní smlouvy. Zákon stanoví, aby nájemní smlouva byla uzavřena písemně s vlastníkem. V nájemní smlouvě musí být řečeno, že jejím účelem je rybníkářství. Avšak nesmyslné je, z jakého důvodu zákonodárce uvedl výslovně vlastníka jako pronajímatele, když v úvahu může připadat i subjekt jiný.⁵⁹

„*V rybníkářství se lov provádí hromadně účinnou metodou lovu nebo na udici.*“⁶⁰ Hromadně účinnou metodu lovu ryb a vodních organismů, nám blíže

⁵⁶ KŘIVÁNEK, J., a kol. *Rybníky v České republice*. Praha: Pro Ministerstvo zemědělství ČR vydal Consult, 2012, s. 60.

⁵⁷ Ustanovení § 2e odst. 1, odst. 3 písm. f), zákona č. 252/1994 Sb., *o zemědělství*, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁸ Ustanovení § 8 odst. 1 písm. a) bodu 4 zákona č. 254/2001 Sb., *o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)*, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁹ ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 20.

⁶⁰ Ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 99/2004 Sb., *o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství)*, ve znění pozdějších předpisů.

upravuje prováděcí vyhláška⁶¹ Ministerstva zemědělství. „*Má se jí na mysli lov ryb do sítí lečných, tažných, vrhacích, stavěcích, vodorovných nebo lapacích nebo pomocí drobného rybářského náčiní se síťovým výpletem, rovněž lov prováděný prostřednictvím manipulace s vodou za účelem shromáždění rybi obsádky do míst, kde je lovena, například do loviště.*“⁶² Je třeba si uvědomit, že rybníkářství se vykonává pouze na rybnících a zvláštních rybochovných zařízeních, nikoliv na vodních tocích nebo ve volné přírodě. Z toho důvodu také není výkon rybníkářství natolik svázán povinnostmi a omezeními jako výkon rybářského práva. Druhou možností je lov na udici. Lov udicí provádí rybníkář sám, nebo jím pověřená osoba. V praxi se toto pověření provádí nejčastěji na základě povolenek k lovu.

Vládní návrh předpokládal omezení rybníkářství jen za náhradu.⁶³ Od tohoto ustanovení bylo nakonec upuštěno. Rybníkářství může být omezeno jen na základě zvláštního předpisu, kterým může být např. zákon na ochranu přírody a krajiny, který je ve vztahu k zákonu o rybářství předpisem speciálním (*lex specialis*).

5.1.5 Rybářský revír

V ČR se nachází více než 2 000 rybářských revírů o výměře cca 42 tis. ha. Rekreačními rybáři je v nich uloveno každoročně cca 4 tis. tun ryb.⁶⁴ Rybářský revír je úsek vodního toku nebo stojaté vody, popř. kombinace obou typů, kde je možný lov na udici. Na rozdíl od rybníkářství není výkon rybářského práva v revíru podnikáním, ale činí se tak ve veřejném zájmu.⁶⁵ Vodním tokem můžeme rozumět „*povrchové vody tekoucí vlastním spádem v korytě trvale nebo po převažující část roku, a to včetně vod v nich uměle vzdutých. Jejich součástí jsou i vody ve slepých ramenech a v úsecích přechodně tekoucích přirozenými dutinami pod zemským povrchem nebo zakrytými úseky.*“⁶⁶ Stojatou vodou poté rybník nebo uzavřenou vodu aj. Vodoprávní úřad může v pochybnostech rozhodnout, zdali jde o vodní tok, popř. může rozhodnout i o tom, které jiné vody jsou

⁶¹ Vyhláška ministerstva zemědělství č. 197/2004 Sb.

⁶² ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář. 2. Vydání.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 20.

⁶³ POUPĚ, J. *Právo v rybářské praxi.* 1. vyd. Praha: Orac, 2004. Kapesní příručky, s. 7.

⁶⁴ Strategie resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2016.

⁶⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004 č.j. 7 A 33/2002-42.

⁶⁶ Ustanovení § 43 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb., *o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)*, ve znění pozdějších předpisů.

vodními toky oproti výše zmíněné definici. Tímto úřadem je vždy krajský úřad.⁶⁷ Tekoucí voda není způsobilá být předmětem vlastnického práva na rozdíl od koryta řeky či potoka. Vodní tok se tedy skládá ze dvou složek.⁶⁸ Koryto vodního toku je pozemek,⁶⁹ který je způsobilý být předmětem vlastnictví. Vodní proud⁷⁰ nikoliv.

Dle ustanovení § 2 ZoR musí rybářský revír splňovat výměru nejméně 500 m² souvislé vodní plochy, která umožňuje život rybí obsádky a vodních organismů.

Rybářský revír může být vyhlášen na základě rozhodnutí příslušného rybářského orgánu. Při vyhlášení revíru se musí vycházet z odpovídajících ekologických podmínek. Vyhlášení, změna či rušení rybářských revírů probíhá ve správním řízení, kde výsledkem tohoto řízení je rozhodnutí. Příslušným pro vyhlášení rybářského revíru je krajský úřad pro revír nacházející se v obvodu jeho působnosti, může jím být také Ministerstvo zemědělství⁷¹ v případě, že se revír nachází na území více vyšších územních samosprávných celků, shodně je poté první instancí pro všechny přestupky na úseku rybářství, ke kterým v tomto revíru dojde.⁷² Kompetenci vyhlásit, změnit nebo zrušit rybářský revír má na území národních parků Ministerstvo životního prostředí⁷³ a na území vojenských újezdů Ministerstvo obrany.⁷⁴

Žádost rybářskému orgánu podává vlastník nebo vlastníci pozemku pod uzavřenou vodou, popřípadě všemi vlastníky pověřená osoba. Může jím být i nájemce. Dokonce je možné, aby rybářský úřad vyhlásil rybářský revír z úřední moci. Děje se tak na vodním toku, popř. když se nedohodne více vlastníků pozemků zatopených uzavřenou vodou.

⁶⁷ Ustanovení § 107 písm. p) zákona č. 254/2001 Sb., *o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)*, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁸ ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 23.

⁶⁹ Dle ustanovení § 44 zákona č. 344/1992 Sb., *o katastru nemovitostí České republiky*, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁰ Obecně povrchové ani podzemní vody nejsou pro svou neovladatelnost předmětem vlastnických ani dalších soukromých práv s vlastnictvím spojených a jsou v tomto smyslu věci bez pána (*res nullius*).

⁷¹ TUHÁČEK, M. a JELÍNKOVÁ, J. *Právo životního prostředí: praktický průvodce*. Praha: Grada, 2015. Právo pro každého (Grada), s. 160.

⁷² ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 25.

⁷³ Ustanovení § 23 zákona č. 99/2004 Sb., *o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (rybářský zákon)*, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁴ Ustanovení § 24 zákona č. 99/2004 Sb., *o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (rybářský zákon)*, ve znění pozdějších předpisů.

Důležité je si uvědomit rozdíl mezi rybníkem a uzavřenou vodou. Rybníkem je vodní dílo, tedy stavba, to jest výsledek lidské činnosti. Naproti tomu uzavřená voda je vodní útvar, který není spojen s přítokem nebo odtokem vody, tedy nikoliv stavba. Posouzení otázky uzavřenosti vody je při rozhodování o vyhlášení rybářského revíru výlučně v kompetenci rybářského orgánu.⁷⁵ Toto rozhodnutí je možné přezkoumat v rámci správního soudnictví. NSS podřadil rozhodování o tom, zda se pro rybářské účely v konkrétním případě jedná o uzavřenou vodu, či nikoli, přezkumu ve správním soudnictví, neboť se jím autoritativně rozhoduje o povaze určité nemovitosti z pohledu jejího využití dle zákona o rybníkářství, konkrétně pro účely vyhlášení rybářského revíru. Nejde přitom ani o rozhodnutí předběžné povahy ve smyslu § 70 písm. b) SŘS, neboť v žádném navazujícím řízení už by otázka uzavřenosti vody nemohla být účinně zpochybňována.⁷⁶ Tento rozdíl se také odráží v osobě, která o vyhlášení revíru žádá. U rybníka je to jeho vlastník, naproti tomu u uzavřené vody je to vlastník pozemku pod uzavřenou vodou, pokud se jedná o spoluvlastnictví, tak musí žádost podat všichni společně.

Aby mohl být revír vyhlášen, musí uživatel splnit podmínky, které jsou dány zákonem o rybníkářství a jeho prováděcí vyhláškou. Musí například navrhnout způsobilou osobu k výkonu funkce hospodáře a spolu s tím navrhnout jeho zástupce. Dále musí doložit vlastnictví či pronájem pozemků pod revírem za účelem výkonu rybářského práva u uzavřených vodních ploch a plnit zarybňovací povinnost dle zarybňovacího plánu. V závislosti na velikosti revíru má uživatel také omezený počet povolenek na hektar. U mimopstruhového je to zpravidla 25 povolenek na hektar, u pstruhového poté 15 povolenek. Dříve měl každý rybářský revír svou zvláštní povolenku.⁷⁷

Rozdílná situace nastává u vyhlášení, změny a zrušení rybářského revíru na rybníce a vodním toku. Ve správním řízení na podnět vlastníka rybníku není místo pro diskreční pravomoc (správní uvážení) správního orgánu. Správní orgán zde má pouze povinnost přezkoumat náležitosti žádosti a rozhodnout.

⁷⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2007 č. j. 1 As 11/2006-82.

⁷⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2012 č. j. 2 As 54/2011.

⁷⁷ *Vodácká a rybářská mapa Lužnice*. Praha: Ústřední správa geodézie a kartografie, 1957, s. 3.

U vyhlášení, změny či zrušení rybářského revíru na vodním toku, diskreční pravomoc správní orgán má, nikoliv však libovůli.⁷⁸

Spíše zajímavostí je vyhlášení revíru na přehradě. Příkladem může být Vranovská přehrada, která splňuje definici rybníka, ale přesto se použije režim vyhlášení jako na vodním toku. Aplikován zde bude § 4 odst. 3 písm. c) ZoR, nikoliv § 4 odst. 3 písm. a) ZoR.

Každému rybářskému revíru je přiděleno číslo ministerstvem. Číslo se skládá z dvojciferného předčíslí, které určuje ministerstvo a kraje, následuje šesticiferné číslo, které přesně specifikuje charakter revíru, jeho uživatele a lokalitu.⁷⁹ Dále v rozhodnutí o vyhlášení revíru obsahuje název revíru, výměru, polohopis, druh revíru (pstruhový/mimopstruhový), hranice a zároveň je zde uložena povinnost uživateli tyto hranice v přírodě vyznačit. Rybářský orgán vyhlásí pstruhový revír tam, kde jsou předpoklady pro výskyt lososovitých ryb. Pokud zde tento předpoklad naplněn není, vyhlásí se revír mimopstruhový.⁸⁰ Revír se označuje pomocí tabulky, která obsahuje název, číslo, uživatele a druh revíru. Na vodním toku se označení umístí na oba konce revíru, a to na oba břehy. Důležitá je přitom zřetelnost hranic v terénu, které oddělují jednotlivé revíry.⁸¹

Uživatel je povinen v rybářském revíru hospodařit takovým způsobem, který pro něj závazně stanovuje rozhodnutí rybářského orgánu. Musí také dodržet podmínky, pro které mu byl výkon rybářského práva dovolen. Nese také odpovědnost za to, že všechny činnosti prováděné v rybářském revíru budou v harmonii s právními předpisy.

Rybářský orgán může rozhodnutí také změnit. Děje se tak například na základě žádosti oprávněných osob. V praxi je důležité doložit vyhotovenou žádost o vyhlášení, změně nebo zrušení rybářského revíru, doklad o vlastnictví, nájemním vztahu nebo plnou moc od všech vlastníků. Důvodem změny může být buď změna podmínek rozhodných pro vyhlášení rybářského revíru, nebo změna podmínek rozhodných pro chov a podporu života ryb v daném revíru. Rybářský orgán může rybářský revír také zrušit z vlastního podnětu v případě, že výměra souvislé vodní plochy v rybářském revíru poklesne pod 500 m² nebo zaniknou

⁷⁸ LUBOVSKÝ, Z. *Právní úprava rybářství*. Praha. 2014. Disertační práce (JUDr.), Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, Katedra životního prostředí, s. 109.

⁷⁹ POUPĚ, J. *Právo v rybářské praxi*. 1. vyd. Praha: Orac, 2004. Kapesní příručky, s. 8.

⁸⁰ Ustanovení § 3 odst. 1 vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 197/2004 Sb.

⁸¹ ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 25.

podmínky pro chov anebo podmínky podporující život ryb v rybářském revíru.⁸² Rybářský revír lze zrušit také na základě žádosti všech vlastníků pozemků, na nichž se uzavřená voda nachází.⁸³

Opravným prostředkem proti těmto rozhodnutím je odvolání. Odvolání může podat účastník řízení do 15 dnů od jejich doručení k Ministerstvu zemědělství podáním učiněným u Krajského úřadu, odboru životního prostředí a zemědělství.

5.1.6 Chráněná rybí oblast

Jak již sám název napovídá, nejde o oblast, kde by byl umožněn volný výkon rybářského práva, nýbrž jde o oblast, kde tento výkon může být omezen, popřípadě zakázán. Účelem je vytvoření podmínek pro chov a ochranu ryb nebo pěstování a reprodukci vodních organismů.⁸⁴ Většinou se vymezuje v místech výtěru ryb nebo výskytu chráněných druhů. Chráněnou rybí oblast může vyhlásit příslušný rybářský orgán rozhodnutím na části, popřípadě celém území rybářského revíru, a to po projednání s jeho uživatelem. Rozhodnutí stanoví, které ryby a vodní organismy mají být předmětem ochrany, a z toho důvodu také určí zdroje a způsob vysazování ryb či vodních organismů a podmínky pro jejich chov a lov.⁸⁵ Význam tohoto institutu spočívá v nápomoci rozmnožování a rozšiřování ryb či jiných vodních organismů do dalších lokalit. Účelem vyhlášení chráněné rybí oblasti se zřetelem na příznivé ekologické podmínky pro ryby a vodní organismy je umožnit jejich chov a ochranu.⁸⁶ Dle § 4 odst. 2 písm. b) vyhlášky k ZoR, příslušný rybářský orgán také stanoví minimální a maximální počty vysazovaných druhů ryb, čímž je myšleno počty vysazovaných ryb jednotlivých druhů, věkové kategorie, termíny vysazování a chovné cykly jednotlivých druhů ryb a vodních organismů. Chráněná rybí oblast podléhá stejnému označení, jako je tomu u rybářského revíru.

⁸² Ustanovení § 4 odst. 6 a 7 zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráží, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (rybářský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

⁸³ Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2011 č.j. 1 As 50/2010-96.

⁸⁴ Ustanovení §2 písm. k) zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráží, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (rybářský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁵ ŠÍMA, A. *Zákon o rybníkářství. Komentář*. 2. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 27.

⁸⁶ TUHÁČEK, M. a JELÍNKOVÁ, J. *Právo životního prostředí: praktický průvodce*. Praha: Grada, 2015. Právo pro každého (Grada), s. 154.

Vhodné je doplnit výklad o lov v národních parcích a národních přírodních rezervacích. Tato území se vyznačují zvýšenou ochranou a jsou předmětem úpravy zákona č. 114/1992 Sb., *o ochraně přírody a krajiny*, ve znění pozdějších předpisů. Národní parky jsou zřizovány zákonem a obecně v nich není výkon rybářského práva vyloučen, ovšem § 21 zák. o ochraně přírody a krajiny může v určitých částech nebo v celém jeho území výkon těchto práv omezit či vyloučit, a to z důvodu ochrany přírody a krajiny. Příslušným orgánem k omezení nebo vyloučení je zde správa daného národního parku dle § 78 odst. 3 písm. i) zák. o ochraně přírody a krajiny. Jednou z možností je omezení nebo vyloučení formou opatření obecné povahy.⁸⁷ Naopak v národních přírodních rezervacích není výkon rybářského práva možný. Dle § 30 zák. o ochraně přírody a krajiny je na tomto území výkon rybářského práva obecně zakázán. Možný je pouze se souhlasem příslušného orgánu ochrany přírody, kterým je Agentura ochrany přírody a krajiny.⁸⁸

5.1.7 Výkon rybářského práva

Výkon rybářského práva je upraven v ustanovení § 6 ZoR a dále na něj navazujících paragrafů 7, 8, 9 a 10. Rybářské právo patří státu a má charakter regálu, tj. výhradního oprávnění státu. Tohoto oprávnění se může vzdát jen na základě zákona.⁸⁹ Nejvýraznější změnou oproti rybníkářství je metoda lovu.⁹⁰ Dle § 6 odst. 1 ZoR lze rybářské právo vykonávat pouze v rybářském revíru a uživatel tohoto revíru nemá právo povolit výkon rybářského práva jiné osobě. Tento odstavec je matoucí, neboť zákonodárce se snažil upozornit na to, že rybářské právo, jak je uvedeno výše, je výlučným oprávněním státu a nelze s ním obchodovat. Na druhou stranu je možné poskytnout fyzickým osobám, které mají rybářský lístek nebo povolenku k lovu, lov ryb v rybářských revírech. Situace je jiná na rybnících, kde rybníkář hospodaří. Ten má kompetenci umožnit lov ryb na udici osobám, kterým udělil svoje pověření.

Na rozdíl od dosavadní praxe je výkon práva časově omezen. Rybářský orgán povolí výkon rybářského práva na dobu 10 let osobě, která splňuje

⁸⁷ Ustanovení § 171 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád*, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁸ STEJSKAL, V. *Komentář k zákonu o ochraně přírody a krajiny*. 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 142.

⁸⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 7 A 33/2002-42.

⁹⁰ JANČÁŘOVÁ, I. *Právo životního prostředí: zvláštní část*. Brno: Masarykova univerzita, 2015, s. 340.

podmínky, a to za správní poplatek.⁹¹ Povolení k výkonu rybářského práva, která byla vydána dle dříve účinné právní úpravy,⁹² platí bez časového omezení i nadále.⁹³ Což dle mého názoru způsobuje značnou nerovnost mezi těmito subjekty. Správným řešením by mělo být, že povolení, která byla vydána před účinností nového zákona (zákon č. 99/2004 Sb.), mají platnost 10 let od účinnosti právě tohoto nového zákona, tj. od 1. dubna 2004.

Na rybníce nebo na uzavřené vodě musí osoba, která o povolení žádá, splňovat podmínku vlastnictví rybníka, popř. vlastnictví pozemku pod uzavřenou vodou. V případě, že je spoluvlastníků pod uzavřenou vodou více, mohou si zvolit pověřenou osobu, která žádost o povolení podá svým jménem. V takovém případě s tím musí souhlasit všichni spoluvlastníci.⁹⁴ Pokud nastane situace nejednoty spoluvlastníků, rybářský orgán rozhodne o vyhlášení výběrového řízení, ve kterém může dokonce povolit výkon rybářského práva nejen vlastníkům či nájemcům, ale i každé jiné osobě uvedené v § 6 odst. 3 písm. b). Takovou osobou může být občan České republiky nebo fyzická osoba, která má trvalý pobyt na území České republiky, právnická osoba, jež má sídlo na území České republiky, nebo občan Evropské unie nebo právnická osoba, která je usazena ve státech Evropské unie. V případě, že žádá o povolení nájemce rybníka nebo pozemků pod uzavřenou vodou, musí k žádosti doložit nájemní smlouvu, ve které je výslovně uveden účel k výkonu rybářského práva.

Pokud jde o povolení výkonu rybářského práva na vodním toku, mohou o takové povolení žádat subjekty uvedené v § 6 odst. 3 písm. b) (viz výše).

Kuriózní situace pak nastává v ustanovení § 7 ZoR, který upravuje výkon rybářského práva v hraničních vodách. Znění paragrafu odkazuje na mezinárodní smlouvy, které tyto oblasti upravují, popř. není-li takových smluv, použijí se příslušná ustanovení ZoR. Je zde tedy zohledněn článek 10 Ústavy České republiky, který říká, že „*vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se*

⁹¹ POUPEŘ, J. *Právo v rybářské praxi*. 1. vyd. Praha: Orac, 2004. Kapesní příručky, s. 8.

⁹² Zákon č. 102/1963 Sb., *o rybářství*.

⁹³ Ustanovení § 34 odst. 1 zákona č. 99/2004 Sb., *o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (rybářský zákon)*, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁴ Ustanovení § 6 odst. 3 písm. a) bod 3 zákona č. 99/2004 Sb., *o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (rybářský zákon)*, ve znění pozdějších předpisů.

mezinárodní smlouva.“ V paragrafu se odkazuje na poznámku pod čarou, která se týká např. zákona o vodách. Přímo se zde odkazuje na § 107 písm. b) zákona č. 254/2001 Sb., který však neexistuje. Další bizarnost je odkaz na smlouvu mezi Českou a Slovenskou republikou o spolupráci v hraničních vodách, která ustanovení o rybnářství v hraničních vodách neobsahuje. Odkazovaná smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Rakouskou republikou vyhlášená pod. č. 57/1970 Sb. v čl. 2 odst. 2 písm. a) přímo stanovuje, že se tato smlouva na rybnářství nevztahuje. Stejná situace je u smlouvy se Spolkovou republikou Německo v čl. 3 odst. 2.⁹⁵

Žádost o povolení výkonu rybnářského práva se podává u příslušného rybnářského orgánu. Tím je krajský úřad nebo příslušné ministerstvo, pokud se žádá o povolení výkonu rybnářského práva v hraničních vodách nebo v objektech důležitých pro obranu státu. Na řízení o povolení výkonu rybnářského práva se aplikuje správní řád. Řízení se tedy zahajuje na žádost, jejíž náležitosti jsou taxativně uvedeny v ustanovení § 8 ZoR. Patří mezi ně například označení a číslo rybnářského revíru, jméno, příjmení a datum narození žadatele a podobně. Ani tento paragraf, který se týká náležitostí žádosti, se neobešel bez zmatečných ustanovení. Jelikož písm. d) a f) jsou shodné, písm. g) které se týká prokázání bezúhonnosti, kterou žadatel musí doložit k žádosti, je zase nadbytečné. Dle ustanovení § 8 odst. 2 si totiž výpis z evidence Rejstříku trestů příslušný rybnářský orgán obstará sám. Žadatelem může být jen osoba, která dosáhla věku 18 let, je plně způsobilá k právním jednáním a „*osvědčí konkrétní znalosti o předmětném rybnářském revíru, rybnářské skladbě či možnosti vzniku ekologických rizik. A zde není vyloučeno, aby vyšel ze zběžně dostupných informací a pramenů, např. z internetu či zkušeností místních rybnářů.*“⁹⁶ V praxi tedy není potřeba dokazovat znalost rybní obsádky pomocí ichtyologického monitoringu a podobně.

Na revírech, kde se spoluvlastníci nedohodli, v oblastech ve vlastnictví státu nebo tam, kde o výkon rybnářského práva má zájem více subjektů, lze vyhlásit výběrové řízení, které je upraveno v ustanovení § 9 ZoR.

V rybnářských revírech na rybnících nebo uzavřené vodě povolí rybnářský orgán výkon rybnářského práva bez výběrového řízení, pokud je žadatel vlastník

⁹⁵ ŠÍMA, A. *Zákon o rybnářství. Komentář*. 2. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 31.

⁹⁶ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2018 sp. zn. 5 A 27/2015.

rybníka nebo je vlastníkem pozemků, na kterých se nachází uzavřená voda, popř. nájemce těchto nemovitostí.

Jinak je tomu v revírech na tekoucích vodách, kde se spoluvlastníci nedohodli. Vyhláší se zde výběrové řízení,⁹⁷ na které se nevztahuje správní řád, proto zákon toto řízení upravuje detailněji. Na druhou stranu zákon o rybářství byl přijat ještě před účinností správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb.), který lze vyloučit z postupů správních orgánů při výkonu veřejné správy jen za velmi direktivních podmínek. „*Návrh zákona rovněž definuje základní zásady činnosti správních orgánů, která se uplatní na veškeré postupy správních orgánů při výkonu veřejné správy, a to i v případě, že zvláštní úprava vyloučí použití správního řádu jako celku, aniž by obsahovala vlastní úpravu zásad řízení, což je konkretizace uvedeného ústavního principu.*“⁹⁸

Výkon rybářského práva je povolen tomu žadateli, který nejlépe splňuje podmínky pro povolení rybářského práva. Není zde prostor správního orgánu pro diskreci.⁹⁹ Účastníky jsou osoby, které podaly přihlášku do výběrového řízení, a správce vodního toku, jímž může být například dle ustanovení § 48 vodního zákona správce povodí.¹⁰⁰ Příslušný rybářský orgán zajistí zveřejnění vypsání výběrového řízení na úřední desce krajského úřadu a na internetových stránkách kraje ve lhůtě nejméně 30 dnů před jeho konáním. V řízení u krajského úřadu hodnotí přihlášky žadatelů nejméně tříčlenná komise, která je jmenována hejtmanem daného kraje. Nepřísluší jí o nich rozhodovat, nýbrž k nim zaujímá stanovisko, které rybářský orgán pouze zohledňuje. Proti rozhodnutí lze podat do 15 dnů od doručení výsledků výběrového řízení námitky. Hejtman kraje má 60 dnů od doručení námitek povinnost o těchto námitkách rozhodnout. Výsledkem může být potvrzení správného rozhodnutí, nebo v případě vyhovění námitkám může rozhodnutí zrušit a vypsát nové výběrové řízení.

Zákon neuvádí, jestli po 10 letech bezvadného hospodaření na revíru bude uživateli revíru automaticky, nebo v opětovném výběrovém řízení výkon rybářského práva na stejném revíru umožněn. Nejistota uživatele revíru může vést

⁹⁷ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004 sp. zn. 7 A 33/2002.

⁹⁸ Viz důvodová zpráva k zákonu č. 500/2004 Sb., *správní řád*.

⁹⁹ SKULOVÁ, S.: *Správní uvážení - základní charakteristika a souvislosti pojmu*. Masarykova univerzita, Brno, 2003, s. 15.

¹⁰⁰ Ustanovení § 9 odst. 2, 4 zákona č. 99/2004 Sb., *o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (rybářský zákon)*, ve znění pozdějších předpisů.

k nevoli investovat do toho revíru, například do rybích sádek nebo jiných rybochovných zařízení. Důvodem je ustanovení § 5 odst. 1 vyhlášky č. 197/2004 Sb., kdy vypořádání současného a budoucího uživatele revíru „*spočívá v úhradě¹⁰¹ té části rybí obsádky rybářského revíru, která byla vytvořena vysazováním násad stanovených v rozhodnutí příslušného rybářského orgánu v posledních třech letech, pokud ryby předcházející uživatel neslovil.*“

Příslušný rybářský orgán může povolení k výkonu rybářského práva také odejmout. Od zániku výkonu rybářského práva se liší tím, že je zde vydáno rozhodnutí ve správním řízení. Podmínky k odnětí rybářského práva jsou taxativně stanoveny ve znění § 10 odst. 1 ZoR, avšak jsou stanoveny tak široce, že mohou postihovat i řadu dalších případů. Zákonodárce nejspíše nesprávně zařadil podmínku v písm. d) do části odnětí výkonu rybářského práva, která se týká zániku rybníka, vodního toku nebo uzavřené vody. Dle mého názoru by tato podmínka měla spadat spíše do ustanovení § 10 odst. 2 ZoR, tedy zániku výkonu rybářského práva, protože zanikne-li vodní plocha, zanikne i rybářského právo, a to bez nutnosti vydat rozhodnutí.

Zákon také neobsahuje případ zániku části nebo celého revíru. V této situaci lze usoudit, že povolení k výkonu rybářského práva automaticky zaniká, neboť dle § 6 odst. 1 ZoR může být výkon rybářského práva povolen pouze na rybářském revíru.

Důvodem pro odnětí může být závažný způsob porušování povinností uživatele rybářské revíru. Odkazuje se zde zpět na § 8 odst. 6 ZoR, který stanovuje například povinnost zpřístupnit revír držitelům povolenek, zajištění potřebné péče o rybářský revír, kam můžeme zařadit plnění zarybňovacího plánu a ochranu rybářského revíru. Samotná změna zarybňovacího plánu není důvodem pro rušení povolení výkonu rybářského práva.¹⁰²

Výkon rybářského práva zanikne uplynutím 10 let od vydání příslušného rozhodnutí o povolení tohoto práva. Rovněž to může být smrtí uživatele jakožto fyzické osoby. Jeho oprávnění nepřechází na právního nástupce, a to z důvodu nemožnosti dědění tohoto práva. To samé platí pro osobu právnickou.

¹⁰¹ Vypracovává se zde odborný, popř. znalecký posudek.

¹⁰² ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 31.

5.1.8 Hospodaření v rybářském revíru

Obecně lze říci, že hospodaření v rybářském revíru musí být v souladu s rozhodnutím příslušného rybářského orgánu. Rozhodnutí obsahuje zásady, kterými by se měl uživatel rybářského revíru řídit, pokud si chce oprávnění k výkonu rybářského práva udržet. Správní orgán v rozhodnutí stanoví hospodáře a jeho zástupce, způsob hospodaření, postup zarybňování podle druhu, počtu a věkových kategorií vysazovaných ryb a maximální počty vydávaných povolenek k lovu.¹⁰³

Předpoklady pro výkon rybářského hospodáře, popř. jeho zástupce nám upravuje vyhláška č. 197/2004 Sb. Jednou z podmínek je způsobilost k právním úkonům. V literě zákona č. 89/2012 Sb. se jedná o institut svéprávnosti,¹⁰⁴ neboli způsobilosti člověka vlastním jednáním nabývat práva a zavazovat se k povinnostem. Musí být také starší 21 let, být bezúhonný a dosáhnout určitého vzdělání v oboru rybářství. Další podmínkou je také složení zkoušek, které budoucí rybářský hospodář nebo jeho zástupce skládají před nejméně tříčlennou komisí jmenovanou Ministerstvem zemědělství. Tato zkouška se skládá jak z praktické, tak teoretické části.¹⁰⁵

Subjekt, který vyhláší revír, může povolit výjimky z lovných měř, pokud zjistí zeslabení nebo přemnožení populace určitého druhu ryb. Výjimka se může týkat také doby hájení ryb nebo povolených způsobů lovu. Lovné míry vybraných druhů ryb, dobu hájení a povolené způsoby lovu nalezneme v ustanoveních § 11, 13 a 14 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

Příslušný rybářský orgán také v povolení výkonu rybářského práva závazně určí způsob hospodaření. Spadá sem například zarybňovací povinnost, která slouží k doplnění druhů ryb, které se přirozeně nerozmnožují výtěrem. Zarybňovat by se také nemělo jen v určité části revíru, nýbrž rovnoměrně, aby byla dosažena rovnováha rybí obsádky v revíru.¹⁰⁶

Na druhou stranu má rybářský hospodář, popř. jeho zástupce, oprávnění vstupovat na pobřežní pozemky. Pojem „pobřežní pozemek“ je upraven v § 2 písm. a) ZoR. Myslí se jím pozemek tvořící břeh koryta vodního toku nebo

¹⁰³ Ustanovení § 1 odst. 1 zákona č. 99/2004 Sb., *o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráž, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (rybářský zákon)*, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁴ NOVOTNÝ, P. *Nový občanský zákoník*. Praha: Grada, 2014. Právo pro každého (Grada), s. 19.

¹⁰⁵ Ustanovení § 6 vyhlášky č. 197/2004 Sb.,

¹⁰⁶ ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 40.

pozemek sousedící s tímto korytem nebo břehem. Toto oprávnění se však nevztahuje na pozemky, kde je zákaz vstupu z důvodu obecného zájmu.

Vstup na tyto pozemky se musí dít za účelem výkonu rybářského práva. Škodu, kterou na pobřežních pozemcích způsobí, jsou ovšem povinni také nahradit. To samé platí pro uživatele rybářského revíru, držitele povolenky nebo rybářskou stráž. Může nastat situace, kdy uživatelem revíru je právnická osoba. Nastává otázka, kdo je v tomto případě oprávněn na pozemky vstupovat. Oprávnění poté svědčí nejen statutární orgánům právnické osoby, ale i tomu, kdo vykonává činnosti směřující k hospodaření nebo revír kontroluje. Mohou to být členové dozorčí komise, účastníci organizované brigády atd. Oprávnění vstupovat na pobřežní pozemky se netýká pozemků přilehlých, pro které je nutné mít souhlas vlastníka.¹⁰⁷

5.1.9 Ochrana rybníkářství a výkonu rybářského práva

Jak již bylo zmíněno, rybníkářství a výkon rybářského práva spadají pod pojem „rybářství“. Obecně je rybářství chráněno celým právním řádem, Ústavou počínaje. Ustanovení § 12 odst. 1 ZoR nám říká, že „*rybníkářství a výkon rybářského práva nesmí být v rozporu se zvláštními předpisy.*“ V tomto případě jsou to například zákony č. 114/1992 Sb., *o ochraně přírody a krajiny*, ve znění pozdějších předpisů, č. 166/1999 Sb., *o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon)*, ve znění pozdějších předpisů, č. 154/2000 Sb., *o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon)*, ve znění pozdějších předpisů a další. V praxi se tato ochrana projevuje v zákonných ustanoveních, která se týkají vlastnictví, a dalších, také i nemajetkových práv. Právní řád nám poskytuje několik nástrojů, kterými se může subjekt bránit proti osobě, která mu neoprávněně narušuje vlastnické právo. Konkrétně mám na mysli ochranu vlastnictví k rybochovným zařízením, popř. samotným chovaným rybám. Jedním z těchto prostředků je svépomoc upravena v § 14 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb. Svépomoc je výjimka ze zásady, že ochranu subjektivních práv poskytuje veřejná moc. Jinak řečeno, pokud je něčí právo ohroženo, nelze po něm spravedlivě žádat, aby pouze čekal na pomoc státu, která s největší pravděpodobností přijde pozdě,

¹⁰⁷ *Časopis Rybářství*, 2015 [online]. [cit. 2018-11-14] Dostupné z: <http://rybaripraha.cz/obsah/rybarska-straz-aktuality>.

nebo vůbec. V praxi by mohla být užita například v situaci, kdy vlastník pobřežních pozemků tyto pozemky oplotil, tím tedy ohrozil právo rybáře na přístup k pobřežním pozemkům, či spíše ho úplně zamezil. Svépomocí by zde bylo odstranění části plotu samotným rybářem.

Právní řád nám také nabízí další prostředky ochrany a těmi jsou žaloby. První z nich je žaloba určovací, upravená v § 80 zákona č. 99/1963 Sb., *občanský soudní řád*, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OSŘ“). Tato žaloba slouží k určení existence či neexistence právního poměru nebo práva.¹⁰⁸ V praxi by mohlo jít o situaci určení vlastnictví pozemků pod uzavřenou vodou. Druhou možností je žaloba zápůrcí. Tou se může subjekt domáhat zdržení se protiprávního zasahování do vlastnického práva, popřípadě odstranění následků takového rušení. Dalšími možnostmi jsou žaloby vindikační,¹⁰⁹ či na náhradu škody.¹¹⁰

Významnou roli při ochraně rybníkářství u nás hraje rybářská stráž. Pokud jde o uživatele rybářského revíru, je povinen navrhnout rybářskou stráž. Na rozdíl od subjektu hospodařícího na rybochovném zařízení, který má pouze oprávnění, nikoliv povinnost.¹¹¹ Rybářská stráž poté vykonává ostrahu rybochovného zařízení před pytláky, zakázanými způsoby lovu atd.

Dojde-li na rybí obsádce rybářského revíru ke škodě, odpovídá za ni škůdce. Vymáhat škodu po tom, kdo ji způsobil, je oprávněn rybníkář nebo uživatel rybářského revíru. Situace je jiná v případě škody způsobené *vis maior* (vyšší mocí), popř. náhodou, kdy si náklady nese poškozený sám podle principu *casum sentit dominus*.¹¹²

„Za škodu se v právní teorii i praxi považuje újma, která nastala (projevuje se) v majetkové sféře poškozeného (spočívá ve zmenšení jeho majetkového stavu) a je objektivně vyjádřitelná všeobecným ekvivalentem, tj. penězi, a je tedy napravitelná poskytnutím majetkového plnění, především penězi.“ ... „Skutečnou škodou mohou být i náklady, které poškozený ze svého

¹⁰⁸ ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Civilní právo procesní*. 2., aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk), s. 138.

¹⁰⁹ Žaloba na vydání věci, jde-li o nemovitou věc, tak na její vyklizení.

¹¹⁰ ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 44.

¹¹¹ Ustanovení § 14 zákona č. 99/2004 Sb., *o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (rybářský zákon)*, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹² CHARVÁTOVÁ, I. et al. *Current contents: Právník 1861-2006*. Vyd. 1. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2007, s. 103.

*majetku vynaložil zbytečně (např. aniž se dostavil s nimi očekávaný výsledek či které musel použít v souvislosti s reparací stavu vyvolaného škodnou událostí). Takovými zbytečnými náklady mohou být i výdaje, které subjekt rybářského práva vynaložil ze svých prostředků na doplnění stavu ryb (zarybnění) ve vodních tocích, k nimž vykonával rybářské právo, byť mu k rybám samotným nesvědčilo vlastnické právo.*¹¹³

Dle Šímy ryba, která se nachází v rybářském revíru, nespadá do předmětu vlastnického práva, ale je předmětem práva rybářského, tzv. kvazivlastnictví. Ten, komu byl povolen rozhodnutím příslušného rybářského orgánu výkon rybářského práva, se stává kvazivlastníkem ryb žijících ve vodním toku rybářského revíru. Týká se to uživatele revíru. Za zásah do rybářského práva, tedy kvazivlastnického práva věcné povahy, se považuje vznik škody na rybí obsádce rybářského revíru na tekoucí vodě. V případě, že k dané škodě dojde, je uživatel revíru povinen tuto obsádku doplnit na vlastní náklady, což se dá považovat za majetkovou újmu vyjádřitelnou v penězích. Uživateli revíru poté postačí prokázat vznik škody na rybí obsádce revíru, na němž vykonává rybářské právo. V rámci dokazování se poté výše škody určuje s využitím odborných vyjádření či znaleckých posudků. Může se zde také aplikovat § 136 OSŘ, který dopadá na situace obtížnosti či nemožnosti vyčíslení výše nároku. Poté má soud možnost určit výši nároku podle své úvahy.¹¹⁴ Vhodné je doplnit, že rybí obsádka se považuje za věc hromadnou stejně jako v případě hejna či stáda. Uživatel revíru tedy nemusí prokazovat vlastnické právo ke každé rybě zvlášť (což by bylo v praxi dosti bizarní), nýbrž mu stačí prokázat, že úhyn se týká rybí obsádky v revíru, na němž vykonává rybářské právo.¹¹⁵

Zákonodárce v § 12 odst. 3 a 4 ZoR deklaruje, že stát může poskytnout finanční prostředky k úhradě nákladů na opatření ve veřejném zájmu, myslí se jím zejména obnova a udržování původních druhů ryb zajišťujících tzv. biodiverzitu neboli druhovou rozmanitost nebo výstavbu rybích přechodů atd. Na tyto prostředky není právní nárok. Pro pravidla poskytování finančních příspěvků a způsobu kontroly jejich využití, mělo být vládou vydáno nařízení, k tomu ale dosud nedošlo.

¹¹³ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2012 sp. zn. 25 Cdo 791/2011.

¹¹⁴ ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 45, 46.

¹¹⁵ CHARVÁTOVÁ, I. et al. *Current contents: Právník 1861-2006*. Vyd. 1. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2007, s. 105.

Do ochrany rybářství také spadají povinnosti, které jsou uloženy rybníkáři a uživateli rybářského revíru. Oba tyto subjekty musí hospodařit tak, aby nedošlo ke zhoršení jakosti vod a aby neporušovaly chráněné zájmy jiných osob. V praxi se tím má na mysli sledování kvality vody, zjišťování úhynu ryb a odstraňování jejich příčin atd. Rybníkář a uživatel revíru by se měl také zdržet vysazování dravců, aby nebyly ohroženy navazující revíry nebo rybochovná zařízení. V zimě je zase důležité udržet prokysličenou vodu. K tomu slouží umělé vysekávání děr do ledu.¹¹⁶

Většina lidí využívá ledovou vodní plochu pro bruslení nebo pro jiné zimní aktivity. Otázkou je, zdali při zamrznutí vodní plochy může být na ni zakázán vstup. Zamrzlou vodu nemůžeme pokládat za součást ani příslušenství pozemku, ani za pozemek samotný. Jde pouze o jiné skupenství vody, které je možno považovat za veřejný statek a lze jej užívat jen způsobem stanoveným zákonem. Zákon zimní aktivity na ledě nikterak neupravuje. Takové jednání můžeme považovat za obecné nakládání s vodami dle § 6 odst. 1 vodního zákona, ke kterému je oprávněn každý bez povolení nebo souhlasu vodoprávního úřadu.¹¹⁷

5.1.10 Lov

Lov je upraven v hlavě třetí, v ustanovení § 13 ZoR. Obsahově je tato hlava poněkud krátká, ale na druhou stranu značně důležitá. Obsahuje totiž samotnou úpravu lovu v rybníkářství a v rybářských revírech, včetně povolených a zakázaných způsobů lovu. Ani tento paragraf se však neobešel bez nedostatku. Odstavec 1 nám sice stanoví, že jednotlivá oprávněná osoba může chytat nejvýše na 2 udice, chybí zde ale slovo „najednou“. Z vlastní zkušenosti totiž samotných udic k vodě rybáři nosí více. Pokud má rybář dva pruty nahozené a třetí prut položený na břehu nenahozený, avšak navázaný, vizuálně připravený na možný nához, neporušuje tak předpisy o možnosti lovu pouze na dva pruty.

Samotnou definici udice nalezneme ve vyhlášce č. 197/2004 Sb.: „*Udice, která je tvořena prutem, zpravidla navijákem, šňůrou nebo vlascem a háčkem nebo umělou nástrahou, popřípadě dalšími doplňky.*“¹¹⁸ Za nedostatek zákona lze pokládat neoznačení porušení lovu na více než dvou udicích za přestupek.¹¹⁹

¹¹⁶ ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 49.

¹¹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu zde dne 21. 11. 2013 sp. zn. 22 Cdo 3152/2012.

¹¹⁸ Čl. II bod. 1 přílohy č. 7 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

¹¹⁹ ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 52.

5.1.11 Zakázané způsoby lovu

Zákon obsahuje taxativní výčet zakázaných způsobů lovu v rybářském revíru a v rybníkářství. Rybářský orgán, který má pravomoc povolit na daném revíru výkon rybářského práva, má také pravomoc na tomto revíru udělit povolení dalších způsobů lovu, tedy výjimku ze zákonem stanovených způsobů lovu.

Zákaz použití výbušnin, jedů a omamných látek platí jak pro rybníkářství, tak i pro rybářské revíry. Jedná se o nejdrsnější způsoby lovu a pouze ministerstvo může povolit výjimku z toho zákazu. Jedná se o případy, kdy není jiné uspokojivé řešení pro odstranění negativního vlivu vodního prostředí.¹²⁰ Zákazy také směřují k použití bodců,¹²¹ udic bez prutů, kterými se myslí tzv. pytláčky,¹²² střelných zbraní, předmětů k tlučení ryb atd. Zdůraznit je třeba také zákaz chytání ryb rukou. Výjimky ze zákazu může povolit rybářský orgán v revírech, které vyhláší a na nichž povoluje výkon rybářského práva. Může jím být ministerstvo nebo krajský úřad. To samé obecně platí i pro lov ryb elektrickým proudem. Při lovu ryb elektrickým proudem je nutné podotknout, že osoba obsluhující elektrické zařízení musí mít u sebe povolení k takovému lovu a doklady opravňující použití elektrického zařízení.¹²³ Prokázáním oprávnění použití tohoto způsobu lovu je poté předložena výjimka udělená na základě § 13 odst. 6 ZoR. Rybářský orgán při udělování výjimky nezkoumá, zda jsou splněny podmínky bezpečnostních předpisů. Povinnost tyto bezpečnostní předpisy dodržet je pak pouze na osobě, která lov elektrickým proudem provádí. Na druhou stranu není nikde stanoveno, že rybářský orgán tyto podmínky zkoumat nemůže. Obtížně by poté bylo zpochybňovat jeho pravomoc v případě vyhrazení si lovu elektrinou individuálně identifikovatelným elektrickým agregátem.¹²⁴

Nesmíme opomenout také lov pod ledem. Jedná se o případy, kdy rybář loví ve vysekaném otvoru v ledu. V rybářské společnosti se tomu také říká „lov na dírkách.“¹²⁵

¹²⁰ Ustanovení § 13 odst. 4 zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (rybářský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

¹²¹ Na myslí se jimi má použití harpun, lapaček atd.

¹²² Tvořená je pouze vlasem s háčkem, který je namotaný zpravidla na plastové objímce.

¹²³ Ustanovení § 13 odst. 6 zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (rybářský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁴ ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 54.

¹²⁵ V České republice již existuje mnoho rybářských revírů, kde je tento způsob lovu povolen. Důvodem je zajištění si alespoň nějakého příjmu z povolenek k lovu v zimní sezóně.

V § 13 odst. 3 písm. a), b) ZoR je stanoven zákaz lovit vybrané druhy ryb v době jejich hájení a těch, které nedosáhly potřebné velikosti, tedy nejmenší možné lovné míry. Zákonodárce jako důvod stanovuje ochranu jejich rozmnožování. V praxi je však nemožné ovlivnit jejich chycení. Spíše by zde měl být zákaz jejich prisvojení a stanovení povinnosti šetrného vrácení zpět do revíru, kde je rybář chytil. Dobou hájení se myslí časový úsek během roku, ve kterém je zakázáno lovit a přivlastňovat si vybrané druhy ryb. Doba hájení je pro každý druh stanovena individuálně v § 13 vyhlášce č. 197/2004 Sb. Druhy ryb, které v tomto ustanovení individuálně vyjmenovány nejsou, se řídí všeobecnou dobou hájení. Lovnou mírou je poté délka ryby. Lovná míra je opět individuálně určena v § 11 vyhlášky č. 197/2000 Sb. Pro zjištění délky ryby je potřeba užít měřidlo, které by měl mít rybář u sebe. „*Délka se měří od vrcholu rypce po konec nejdelších paprsků ocasní ploutve.*“¹²⁶ Příslušný orgán však může povolit výjimku z tohoto zákazu. Například Cejn velký (*Abramis brana*) lovnou míru ani dobu hájení stanovenou nemá.

Nelogicky je v tomto odstavci, který se týká zakázaného lovu ryb, zařazen zákaz zabraňovat migraci ryb po i proti vodě. V daném případě se totiž nemůže jednat o způsob lovu.¹²⁷

Dalšími případy zákazu lovu ryb je lov v plavebních komorách, v blízkosti přehradních hrází, ze silničních a železničních mostů, v rybím přechodu nebo ve vzdálenosti 50 metrů nad ním a pod ním atd.

Každý rok se rybářský řád pro revíry Českého rybářského svazu kosmeticky mění. Rybářský řád pro rok 2019 ale obsahuje jednu pro rybáře značně důležitou změnu. Je jím zákaz srkaček. Srkačka je jedním z nejpobulárnějších montáží k lovu. Využívá se hlavně při lovu kaprů na položenou. Za srkačku se považuje krmítko, kdy je z každé strany ke krmítku připevněn návazec a na každém návazci je zpravidla jeden háček. Důvod je zřejmý, jakmile se při záběru vlasec utrhne, rybě zůstává v tlamě jak háček, tak krmítko s dalším na něm navázaným háčkem. Ryba poté nemůže žrát nebo jen s velkými obtížemi a zpravidla uhyne. Druhou možností je, že se ryba zasekne o druhý navázaný háček a škubnutím si celou tlamu rozpárá. Další možností je zahnisání okolí vpichu háčku a jeho samovolnému vypadnutí. V dodatku je

¹²⁶ Ustanovení § 11 odst. 1 vyhl. č. 197/2004 Sb.,

¹²⁷ ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 55.

stanoveno, že pro platnost těchto změn je podmínkou schválení jednotlivých ustanovení uživatelem revíru.¹²⁸

Osoba, která provádí lov, je povinna mít u sebe doklady, jimiž jsou rybářský lístek, popř. povolenka k lovu. Na výzvu rybářské stráže, rybářského hospodáře nebo jeho zástupce, osoby pověřené příslušným rybářským orgánem nebo Policií ČR je osoba povinna prokázat svoji totožnost a oprávnění k lovu na daném revíru. To prokáže předložením rybářského lístku a platné povolenky k lovu. Pokud osoba neuposlechne výzvy, dopouští se přestupku podle § 5 odst. 1 písm. a) zák. č. 251/2016 Sb., *o některých přestupcích*, ve znění pozdějších předpisů.

Rád bych také upozornil na metodu lovu tzv. podsekávání ryby. V praxi se tím má na mysli lovení ryby na udici pouze pomocí háčku, na kterém není, ale může být návnada. Rybář se tudíž snaží zaseknout rybu ve vodě kamkoliv do těla, nikoliv do vnitřní části tlamy. Tento způsob lovu není uveden ve výčtu zakázaných způsobů lovu, ale extenzivním výkladem bychom ho sem také mohli zařadit. Ke každému z povolených způsobů lovu stanovených v § 14 vyhlášky č. 197/2004 Sb. je potřeba návnady. Jinými slovy tzv. podsekávání ryby je v rozporu se zásadami řádného výkonu rybářského práva. Zákon o rybářství v ustanovení § 30 uvádí skutkové podstaty přestupků, avšak podsekávání ryb pod žádnou z uvedených podstat podřadit nelze. Řešením by bylo stanovení zákazu lovu podsekávání ryb v bližších podmínkách výkonu rybářského práva na revírech ČRS. Tím by při porušení tohoto zákazu docházelo ke spáchání přestupku podle § 30 odst. 1 písm. f) ZoR, za který by mohla být uložena pokuta do výše 30.000,- Kč.¹²⁹

5.1.12 Denní doba lovu

Denní doba lovu je jednou z mnoha sporných otázek, která rozděluje rybářskou společnost. Má se jí na mysli stanovený úsek dne, po který je rybář oprávněn vykonávat rybářské právo. Denní doby lovu se liší s ohledem na to, zdali se jedná o rybářský revír pstruhový, či mimopstruhový. Lovná doba je stanovena vyhláškou č. 197/2004 Sb., která provádí ZoR. Na tvorbě zákona se

¹²⁸ *Dodatek rybářského řádu Českého rybářského svazu* [online]. [cit. 2018-10-20]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/dokumenty/legislativa/Dodatek2019.pdf>. [dne 7. 6. 2018]

¹²⁹ ŠÍMA, A. *Názor k dotazu č. 185 ze dne 18. 7. 2017*, [online] [cit. 2018-12-20] Dostupné z: https://www.rybsvaz.cz/?page=vase_dotazy&lang=cz&web_menu_id=14.

podílel RNDr. Jaroslav Poupě, který téměř po patnácti letech sám přiznává, že předešlá praxe k vyhlášce, která se týkala stanovení denní doby lovu, je zločin, který osobně spáchal na rybářství. Sám totiž tato ustanovení prosadil.

Osobně se přikláním ke změně, ke které došlo, kdy pro mimopstruhové rybářské revíry platí lovná doba v měsících duben až září od 4:00 do 24:00 a v měsících říjen až březen od 5:00 do 22:00. Změna je účinná od 1. dubna 2018.

K takto stanoveným dobám bych ještě doplnil větu „*pokud uživatel revíru nestanoví jinak.*“ Každý uživatel rybářského revíru by si tak mohl stanovit (zkrátit) lovnou dobu právě v rámci výše zmíněné doby, aniž by musel žádat o výjimku ministerstvo. Vycházím z premisy, že každý uživatel rybářského revíru zná svůj revír lépe než úředník, který o této věci rozhoduje. Jedním z důsledků by bylo ulehčení práce státní správě na úseku rybářství.

Myslím, že když má někdo právo vykonávat rybářské právo a starat se plně o revír, má také povinnost uhlídat své zájmy a stanovit si pravidla taková, aby byla kontrolovatelná, srozumitelná a pro rybáře dostupná.

Zejména „kapraři“ poté žádají o nonstop možnost rybaření, avšak takové řešení je nereálné. Jedním z důvodů je nemožnost zajištění ostrahy revíru.

5.1.13 Rybářský lístek

Věcnou příslušnost má k vydání rybářského lístku občanu České republiky úřad obce s pověřeným obecním úřadem podle místa trvalého pobytu žadatele. Cizinci vydá rybářský lístek obecní orgán v obvodu, kde se zdržuje, tedy jakýkoliv pověřený obecní úřad. Na rozdíl od povolenky k lovu platí rybářský lístek na celém území České republiky. Jeho platnost může být 30 dnů, 1 rok, 3 roky, 10 let nebo pro osoby starší 15 let i na dobu neurčitou. Jeho vydání podléhá správnímu poplatku. Žadatel musí disponovat dokladem o získané kvalifikaci. K tomu postačuje předložení dříve platného rybářského lístku nebo osvědčení o vykonání zkoušky z rybářských znalostí. Mládež tyto zkoušky většinou skládá v rámci rybářského kroužku. Jinak je tyto zkoušky možné složit u právnické osoby, která má pověření Ministerstva zemědělství. Zkoušky se skládají před nejméně dvoučlennou komisí. V rámci zkoušky se ověřují znalosti jak druhů ryb, tak rybářského řádu. Zkoušený může mít rybářský řád při zkoušce u sebe a nahlížet do něj. Pro poznávané ryby platí, že se musí přirozeně vyskytovat v České republice. Zákon předjímá možnost odepření nebo odebrání rybářského

lístku, avšak odkazuje na prováděcí právní předpis. Hledání těchto ustanovení ve vyhlášce č. 197/2004 Sb. je však marné, neboť tato ustanovení v předpise zcela absentují. Logicky ovšem důvodem pro odeření vydání bude nesplnění podmínek pro jeho vydání. Odebrat rybářský lístek by bylo možné, pokud by při žádosti o jeho vydání žadatel uvedl správní orgán v omyl. Na odebrání lístku nemá vliv ani uložení sankce za přestupek nebo trestný čin na úseku rybářství. Dokonce ani zákaz činnosti v rybářství není důvodem pro jeho odebrání.¹³⁰

5.1.14 Povolenka k lovu

Povolenku k lovu musíme odlišit od rybářského lístku. Povolenka k lovu se totiž vztahuje pouze na daný rybářský revír, na který byla uživatelem rybářského revíru vydána. Povolenka může být dlouhodobá i krátkodobá, třeba jen na jeden den. Úplata za povolenku je skoro samozřejmostí, jelikož se jedná o jeden z nejvýznamnějších příjmů do rozpočtu uživatele revíru. Povolenku je možné získat na některých revírech i bez držby rybářského lístku. Je nutné do ní vyplnit datum, revír, druh, hmotnost a počet ulovených ryb. Například bližší podmínky Českého rybářského svazu stanovují, že je rybář povinen první dva údaje vyplnit ještě před prvním náhozem. Nevyplnění znamená lov bez povolenky. Povolenka zahrnuje řadu veřejnoprávních oprávnění (např. rybu usmrtit), ale stejně tak celou řadu soukromoprávních oprávnění (zejména nabytí rybu do vlastnictví a při lovu užívat v nezbytné míře pobřežních pozemků).¹³¹

5.1.15 Zvláštní povolenka k lovu

Opět musíme zvláštní povolenku k lovu odlišit od obyčejné povolenky k lovu a rybářského lístku. Zvláštní povolenku k lovu vydává ministerstvo na revíry, které jsou v ní uvedeny. Dokonce může být vydána i na všechny rybářské revíry. Vydání zvláštní povolenky ministerstva je vždy za úplatu a nahrazuje rybářský lístek. Zákon stanoví, že se na vydání zvláštní povolenky nevztahuje správní řád. Takové ustanovení je ovšem nelogické, jelikož ani vydání obyčejné povolenky se správním řádem neřídí. Na vydání této povolenky není právní nárok, tudíž rozhodnutí závisí pouze na úvaze daného ministra. Zvláštní povolenka k lovu se vydává na tiskopise obsahujícím státní znak a ochranné prvky.

¹³⁰ ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 60.

¹³¹ Český rybářský svaz [online] [cit. 2018-11-20] Dostupné z: https://www.rybsvaz.cz/?page=vase_dotazy&lang=cz&web_menu_id=14.

V případě přestupku tato povolenka nemůže být zadržena rybářskou stráží, pouze musí být tato skutečnost oznámena Ministerstvu zemědělství.¹³²

5.1.16 Shrnutí

Rybářské právo se v České republice řadí do práva veřejného a jeho stěžejní úpravu představuje rybářský zákon a jeho prováděcí vyhláška. Rybářský zákon nabyl účinnosti v roce 2004 a vznikl z potřeby reakce na požadavky právních předpisů Evropského společenství, nového pojetí vlastnických vztahů k nemovitostem v soukromém právu, ale také na transformaci úpravy v oblasti trestního práva. Tento zákon není předmětem mnoha novelizací, což si lze vysvětlit jeho neústředním postavením v rámci společnosti a právního řádu ČR. Dalo by se také říci apolitičností, avšak strana, která by prosazovala pozitivní změny rybářského zákona, by se mohla těšit potenciálnímu voličskému příklonu z řad rybářské obce.

Zákon o rybářství není dokonalý. V rybářském zákoně absentuje například vymezení účelu úpravy nebo stanovení základní zásad, definice pojmů, se kterými zákon pracuje, odkaz na relevantní úpravu hraničních vod, rovnost mezi uživateli rybářských revírů vyhlášených před a po roce 2004 nebo dodržení LZPS při stanovení bližších podmínek výkonu rybářského práva v povolenke k lovu uživatelem revíru. Některá ustanovení jsou zase nesmyslná, například způsob lovu ryb pomocí zabránění jejich migrace nebo prokázání bezúhonnosti účastníkem řízení o povolení výkonu rybářského práva, kdy zákon zjištění této skutečnosti stanovuje rybářskému orgánu.

Na druhou stranu, tak jak je zákon nyní napsán, postačuje jako minimální základ pro danou právní problematiku.

6.1 Zákon o ochraně přírody a krajiny

Právní režim ochrany přírody má jak z hlediska mezinárodního, tak z hlediska vnitrostátního hlubokou tradici.¹³³ V České republice byla ochrana zaměřena na jedinečná území, a to prostřednictvím vyhlášení chráněných

¹³² POUPĚ, J. *Rybářská stráž, I. vydání*. Praha: ORAC, 2000, s. 10.

¹³³ STEJSKAL, V. *Vývojové tendence právní úpravy přírody*. Praha: Univerzita Karlova, 2012, s. 302.

území.¹³⁴ Mezi nejstarší chráněná území u nás patří Žofínský prales spolu s Hojnou vodou, které jsou chráněnými územími již od roku 1838.¹³⁵

V České republice byl prvním zákonem na ochranu přírody a krajiny zákon č. 40/1956 Sb., *o státní ochraně přírody*. Tento zákon se týkal jak územní, tak druhové ochrany, zaměřoval se však také na tzv. zvláštní ochranu přírody. Původně neobsahoval sankce za porušení zákonných povinností, avšak ty byly do zákona zařazeny novelou č. 10/1956 Sb. realizovanou zákonem č. 65/1968 Sb.

Důležité ovšem je, že tento zákon byl nahrazen předpisem č. 114/1992 Sb., *o ochraně přírody a krajiny*, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „ZoPK“), který je dodnes účinný. Řadu novelizací sice tento předpis prodělal, ale stále se dá považovat za moderní právní úpravu.¹³⁶

Právní úprava ochrany životního prostředí se jak v systému práva českého, ale také na poli práva mezinárodního značně rozšířila, dokonce se z ní stává v řadě moderních demokratických států samostatná právní odvětví.¹³⁷

6.1.1 Účel zákona

Jak již bylo zmíněno, primárním předpisem v České republice, který slouží k ochraně přírody a krajiny, je zákon č. 114/1992 Sb. Hlavním účelem tohoto zákona je přispět k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, ochrana rozmanitosti forem života, přírodních krás a hodnot, šetrné hospodaření s přírodními zdroji a vytvoření soustavy Natura 2000 v souladu s právem Evropského společenství.¹³⁸ Vedle státu tato odpovědnost dopadá také na vlastníky a správce pozemků. Obecně ochrana přírody ale dopadá na každého člověka žijícího na této planetě, pokud si chce alespoň v určité míře udržet zdravé životní prostředí.

¹³⁴ JANČÁŘOVÁ, I. *Právo životního prostředí: zvláštní část*. Brno: Masarykova univerzita, 2015, s. 340.

¹³⁵ PRCHALOVÁ, J. *Zákon o ochraně přírody a krajiny a Natura 2000, Úplné znění zákona s komentářem, judikaturou a prováděcími předpisy*, 2. aktualizované a rozšířené vydání k 1.3.2010. Praha: Linde a.s., 2010, s. 9.

¹³⁶ JANČÁŘOVÁ, I. *Právo životního prostředí: zvláštní část*. Brno: Masarykova univerzita, 2015, s. 223.

¹³⁷ PRŮCHOVÁ, I. a kol. *Stavební zákon a ochrana životního prostředí*. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 27.

¹³⁸ Ustanovení § 1 zákona č. 114/1992 Sb., *o ochraně přírody a krajiny*, ve znění pozdějších předpisů.

Z hlediska rybářství jsou tento zákon a jeho prováděcí předpisy důležité, jelikož sám zákon o rybářství na tyto předpisy často odkazuje jako na zvláštní právní úpravu.

Do úpravy práva životního prostředí ovšem nespadá pouze samotný zákon o ochraně přírody a jeho prováděcí předpisy. Patří sem nespočet mezinárodních úmluv z oblasti ochrany přírody, včetně ochrany a péče o biodiverzitu, dále evropské a české právní předpisy týkající se obchodu s ohroženými druhy zvířat a rostlin, ochrany druhů mimo místo původního výskytu, odchytu zvěře a ryb atd.¹³⁹

6.1.2 Důležité pojmy a jejich vymezení

V § 3 ZoPK jsou definovány některé základní pojmy, se kterými poté zákon pracuje. Z hlediska rybářství je pro nás důležité ustanovení § 3 odst. 1 písm. b). Hovoří se zde o tom, že významnými krajinnými prvky jsou vodní toky, rybníky, jezera a jiné části krajiny. Na tyto krajinné prvky poté dopadá § 4 odst. 2 ZoPK, který upravuje režim ochrany před poškozováním a ničením a určuje, že využít je lze pouze takovým způsobem, aby nebyla narušena jejich obnova a nedošlo k ohrožení nebo oslabení jejich stabilizační funkce. Pokud by chtěl někdo provést zásah, který by vedl k poškození nebo zničení významného krajinného prvku, musí si opatřit závazné stanovisko orgánu ochrany přírody.¹⁴⁰

Dalším důležitým pojmem je „volně žijící živočich“. Volně žijícím živočichem se má na mysli jedinec, jehož populace se udržují v přírodě samovolně, a to včetně jedince odchovaného v lidské péči vypuštěného do přírody. Jsou to také všechna jeho vývojová stadia.¹⁴¹ Důležité z hlediska rybářství je, že ryby spadají právě do této kategorie.

V § 5 ZoPK je upravena obecná ochrana rostlin a živočichů. Na tuto ochranu ZoR také odkazuje, a to v § 12 odst. 1. *„Všechny druhy rostlin a živočichů jsou chráněny před zničením, poškozováním, sběrem či odchycem, který vede nebo by mohl vést k ohrožení těchto druhů na bytí nebo k jejich degeneraci, k narušení rozmnožovacích schopností druhů, zániku populace druhů nebo zničení ekosystému, jehož jsou součástí. Při porušení těchto podmínek je orgán ochrany*

¹³⁹ STEJSKAL, V. *Komentář k zákonu o ochraně přírody a krajiny*. 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. XXX.

¹⁴⁰ § 4 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴¹ § 3 odst. 1 písm. d) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

*přírody oprávněn rušivou činností omezit stanovením závazných podmínek.*¹⁴² Úprava spadá na ochranu celého druhu jako celku, nikoliv jednotlivce. Vzácné a ohrožené druhy živočichů jsou navíc chráněny podle § 48 a § 50 ZoPK. Obecným orgánem příslušným k ochraně přírody je obecní úřad obce s rozšířenou působností. Závazné podmínky mohou být stanoveny formou opatření obecné povahy u blíže neurčitého okruhu osob, nebo správním rozhodnutím pro konkrétní subjekt v individuálním případě.¹⁴³

Orgán ochrany přírody může vydat výjimku k lovu ryb a jiných vodních živočichů, které jsou chráněnými druhy. Vyhláška č. 395/1992 Sb. ve svých přílohách obsahuje seznamy zvláště chráněných živočichů a rostlin. Můžeme zde najít také některé druhy ryb. Kriticky ohroženým druhem ryb je např. mihule potoční (*Lampetra planeri*), silně ohroženým druhem poté ouklejka pruhovaná (*Alburnoides bipunctatus*) a ohroženým druhem například jelec jesen (*Leuciscus idus*).

6.1.3 Výkon rybářského práva v národních přírodních rezervacích a národních parcích

Vzhledem k ochraně území se v některých vymezených oblastech uplatňují zvláštní pravidla anebo zvýšené požadavky na ochranu vod. V těchto oblastech se zvláštní režim projevuje zpřísněním požadavků na povolování určitých činností, jakými může být například výkon rybářského práva.¹⁴⁴

Dle § 30 ZoPK může být výkon rybářského práva na území národních přírodních rezervací možný jen se souhlasem orgánu ochrany přírody. Výkon práva myslivosti a práva rybářství je obecně v těchto oblastech zakázán. Může být povolen pouze se souhlasem příslušného orgánu ochrany přírody. Souhlas může vydat dle § 78 odst. 3 písm. i) ZoPK Agentura ochrany přírody a krajiny, a to buď z vlastního podnětu, nebo na žádost uživatele revíru či honitby. Důvodem je zabránění lidských zásahů do těchto lokalit a ponechání samovolného vývoje volně žijícím živočichům. Jiná situace nastává v národních parcích. Z důvodu ochrany území může být výkon rybářského práva v těchto oblastech omezen nebo

¹⁴² § 5 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴³ STEJSKAL, V. *Komentář k zákonu o ochraně přírody a krajiny*. 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 51 s.

¹⁴⁴ JANČÁŘOVÁ, I. *Právo životního prostředí pro bakaláře: [bakalářský studijní program]*. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 149.

vyloučen. Omezení nebo vyloučení výkonu tohoto práva se může týkat celého národního parku nebo pouze jeho části.¹⁴⁵

6.1.4 Natura 2000

Natura 2000 (v originálním znění také Natura 2000 network) je upravena v hlavě čtvrté ZoPK. Definici tohoto pojmu ovšem můžeme nalézt již v § 3 odst. 1 písm. r) ZoPK, který o ní hovoří jako o celistvé evropské soustavě území, která mají stanovený stupeň ochrany umožňující zachovat evropská stanoviště a stanoviště evropsky významných druhů v jejich přirozeném areálu rozšíření ve stavu příznivém z hlediska ochrany, popř. možnosti tento stav obnovit. Povinnost vytvořit soustavu chráněných území Natura 2000 založily směrnice 2009/47/ES (tzv. směrnice o ptácích) a směrnice č. 92/43/EHS (tzv. směrnice o stanovištích). Natura 2000 je na území ČR tvořena významnými ptačími oblastmi a vyhlášenými evropsky významnými lokalitami. Jedním z důvodů pro založení byla skutečnost, že mezi ptáky je spousta stěhovavých druhů, které při svých pravidelných migracích překračují hranice států. Snahou EU je tedy podpora ochrany biologické rozmanitosti, jelikož rostliny a živočichové potřebují ke svému životu vhodná stanoviště.¹⁴⁶

Každý stát je povinen do této soustavy vybrat lokality, které budou zahrnuty do celoevropské soustavy chráněných území Natura 2000. Kritériem je zde výskyt určitých ohrožených či vzácných druhů živočichů a rostlin nebo typů přírodních stanovišť, které je potřeba zachovat. V těchto vybraných oblastech však není přímo zakázána investiční výstavba, ale každý projekt či plán musí být před jeho schválením přísně posouzen z hlediska vlivu na tato území.¹⁴⁷

Z hlediska rybářství je významná příloha č. II směrnice 92/43/EHS ze dne 21. května 1992. V té jsou stanoveny druhy ryb, které vyžadují ochranu pomocí vyznačení zvláštních chráněných území v zájmu společenství. V této příloze nalezneme například drska menšího (*Zingel streber*), hrouzka běloploutvého (*Gobio albipinnatus*) nebo sekavčíka horského (*Sabanejewia aurata balcanica*).

¹⁴⁵ STEJSKAL, V. *Komentář k zákonu o ochraně přírody a krajiny*. 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 164.

¹⁴⁶ JANČÁŘOVÁ, I. *Právo životního prostředí: zvláštní část*. Brno: Masarykova univerzita, 2015, s. 244.

¹⁴⁷ STEJSKAL, V. *Komentář k zákonu o ochraně přírody a krajiny*. 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 222.

6.1.5 Náhrada za ztížení zemědělského nebo lesního hospodaření

Sám zákon v § 58 odst. 1 ZoPK stanoví ochranu přírody a krajiny veřejným zájmem. Každý, kdo užívá přírody a krajiny, je povinen strpět omezení, která vyplývají ze zákona na ochranu přírody a krajiny. Z důvodu ochrany lze tedy do vlastnického práva zasáhnout. Za tento zásah někdy náleží náhrada, jindy nikoliv. Obecně náleží náhrada z důvodu ochrany přírody, pokud je zde omezení vlastnického práva na základě právního aktu či správního nebo soudního rozhodnutí, která dosahují určité intenzity a postihují speciálně úzký okruh osob. Musí zde vzniknout také konkrétní majetková újma, která může spočívat v poklesu hodnoty majetku. Poslední podmínkou je příčinná souvislost mezi tímto omezením vlastnického práva a vznikem újmy.¹⁴⁸

Tato náhrada na úseku rybářství se týká pouze rybníkářství. Důvod je prostý, jelikož výkon rybářského práva není považován za hospodaření. Podmínkou pro finanční náhradu je újma vlastníkov, popř. nájemci, která vznikla či trvá. Může jím být například omezení, která vyplývají z třetí až páté části¹⁴⁹ ZoPK. V rybníkářství se za újmu může považovat omezení intenzity lovu. Pokud o finanční náhradu požádá vlastník společně s nájemcem téhož pozemku, poskytne se finanční náhrada přednostně vlastníkov tohoto pozemku.¹⁵⁰

6.1.6 Shrnutí

Ochrana přírody má na našem území dlouhou tradici a v té pokračuje do jisté míry také zákon č. 114/1992 Sb., *o ochraně přírody a krajiny*, ve znění pozdějších předpisů. Tento ochranný zákon upravuje řadu institutů, které jsou pro rybářství důležité. Jedná se zejména o významný krajinný prvek, volně žijícího živočicha nebo výkon rybářského práva v národních přírodních rezervacích a národních parcích. Důležité jsou také přílohy vyhlášky č. 395/1992 Sb., které obsahují seznamy zvláště chráněných živočichů, kde nalezneme také někde vybrané druhy ryb.

¹⁴⁸ TUHÁČEK, M. a JELÍNKOVÁ, J. *Právo životního prostředí: praktický průvodce*. Praha: Grada, 2015. Právo pro každého (Grada), s. 25.

¹⁴⁹ Zde můžeme řadit například soustavu Natura 2000, ochranu památných stromů, zvláště chráněná území atd.

¹⁵⁰ Ustanovení § 58 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., *o ochraně přírody a krajiny*, ve znění pozdějších předpisů.

Souhrnně můžeme konstatovat, že účelem ZoPK, je ochrana rozmanitosti druhů, přírodních hodnot a šetrného využívání přírodních zdrojů s významem jak pro dnešní, tak také pro budoucí generace.

7.1 Vodní zákon

Voda, jedna z příčin naší existence a nejcennější zdroj. Jedna ze základních podmínek pro život na Zemi a nenahraditelná surovina. Již v historii se lidé ubírali k zakládání svých obydlí v blízkosti vodního zdroje, což spolu s tím neslo také nutnost určité regulace a kontroly. Známé případy z horních toků řek, kde docházelo k zadržování a znečišťování této vody, na což dopláceli obyvatelé toku spodního, jsou v civilizovaném světě spíše minulostí. Hlavním důvodem počátku regulace vodní otázky bylo zajištění dostatečného množství vody a její spravedlivé přerozdělení pro různé uživatele a účely. Další iniciativou bylo uvědomění si člověka, že voda není nevyčerpatelná. Lidé se snaží podmanit si vodu, jako živel již tisíce let. Z tohoto důvodu staví vodní díla jako např. hráze, přehrady či jezy, které poté slouží k regulaci hladin vod např. z důvodu ochrany před povodněmi. Tato vodní díla zásadním způsobem ovlivňují život ve vodních ekosystémech, které jsou jediné a základní přirozené prostředí pro ryby a jiné vodní organizmy.

Právě ryby patří mezi živočichy, kteří se velmi rychle přizpůsobují svému prostředí. Veškeré změny v životním prostředí ryb se brzy projeví ve změně způsobu jejich života a chování.¹⁵¹

Úpravu této problematiky můžeme souhrnně nazvat „vodní právo“, které spadá do práva veřejného, ale nalezneme zde i instituty soukromoprávní povahy, které se týkají náhrady škod nebo vztahů při provozování vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu. Vodní právo spadá do zvláštní části práva správního zejm. u stavebně-právní úpravy. Ustanovení, která se týkají nakládání s vodami a jejich ochranou, poté spadají do práva životního prostředí.¹⁵²

Základní předpisem pro úpravu problematiky vodního práva je u nás zákon č. 254/2001 Sb., *o vodách a o změně některých předpisů*, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „ZVod“), který dopadá jak na užívání, tak na ochranu vod.

¹⁵¹ DUBSKÝ, K. a kol. *Obecné rybářství*. Praha: Informatorium, 2003, s. 11.

¹⁵² STRNAD, Z. *Vodní právo*. Vodňany: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Fakulta rybářství a ochrany vod, 2013, s. 21.

Přes skutečnost, že je vodní zákon relativně rozsáhlou právní úpravou, bylo k jeho provedení přijato značné množství podzákonných právních předpisů.

Účelem vodního zákona je zejména ochrana povrchové a podzemní vody, stanovení podmínek pro hospodárné využívání vodních zdrojů, zajištění zásobování obyvatelstva pitnou vodou, ochrana vodních ekosystémů a podobně. Předmětem jsou poté zejména právní vztahy, upravené vodním zákonem, vznikající při jeho uplatňování.¹⁵³ Z tohoto úvodního ustanovení neplynou žádná práva a povinnosti, avšak má důležitý interpretační charakter a vyplývá z něj význam a postavení vody jako složky životního prostředí. Pro oblast rybnářství má právě realizace úvodního ustanovení značný význam, jelikož dopadá na vodu, jakožto přirozené prostředí pro ryby a jiné vodní organizmy.¹⁵⁴

Spíše zajímavostí je existence Evropské vodní charty, která byla přijata v roce 1968 ve Štrasburku. Tento dokument shrnuje základní význam vody pro člověka a životní prostředí a také upozorňuje na závažnost problému hospodaření s vodou.

7.1.1 Vymezení pojmů

Důležité je si uvědomit, že vodní zákon se nevztahuje na veškeré vody, avšak pouze na povrchové a podzemní, které se přirozeně vyskytují jak na zemském povrchu, tak pod ním. Pro povrchové a podzemní vody platí, že nemohou být předmětem vlastnictví, popř. také součástí nebo příslušenstvím pozemku, na kterém se nacházejí. Z ustanovení § 55 ZVod, ve kterém je obsažena definice vodního díla, vyplývá, že tyto vody nejsou dokonce ani součástí nebo příslušenství vodních děl.¹⁵⁵ Je to dáno jejich neovladatelností, pro kterou nejsou věcí, a tudíž ani předmětem věcných práv, konkrétně tedy práva vlastnického.¹⁵⁶ Při prodeji rybníka tedy nedochází k prodeji vody, nýbrž ryb a pozemků, na kterých se rybník rozkládá. Vlastnická práva k vodám tedy nemohou uplatňovat ani fyzické či právnické osoby, obce, kraje či stát. Tento koncept má za výsledek na jedné straně omezování vlastnických práv, na straně druhé zde může docházet

¹⁵³ Ustanovení § 1 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵⁴ STRNAD, Z. *Vodní právo*. Vodňany: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Fakulta rybnářství a ochrany vod, 2013, s. 21.

¹⁵⁵ PUNČOCHÁŘ, P. a kol.: *Zákon o vodách v úplném znění k 23. lednu 2004 s rozšířeným komentářem*, Soudy, Praha 2004, s. 20.

¹⁵⁶ DAMOHORSKÝ, M. a kol. *Právo životního prostředí*. 3. Vydání. Praha. C. H. Beck. 2010, s. 277.

k zintenzivnění státního dozoru nad všemi vodami a způsoby jejich užívání.¹⁵⁷ Předmětem vlastnictví se voda stává až jejím odebráním z těchto povrchových a podzemních vod, jak stanovuje § 3 odst. 2 ZVod. V situaci odebrání vod *contra legem*, tedy bez řádného povolení, má povahu správního deliktu. Osobu, která takto jednala, lze pouze sankcionovat, nikoliv po ní vymáhat navrácení vody do přírodního prostředí.¹⁵⁸

Pro účely této práce jsou však významné zejména vody povrchové. Za povrchové vody se považují vody, které odtékají v korytech vodních toků, vody v rybnících, které zde stojí nebo z nich vytékají, vody srážkové, tedy i vody v loužích, popř. další vody. Dělí se na stojaté (lentické) a tekoucí (lolicke). Spíše zajímavostí je širší definice v čl. 2 odst. 1 směrnice 2000/60/ES, která obsahuje také brakické¹⁵⁹ či pobřežní vody, ale z důvodu vnitrozemského postavení ČR vodní zákon tuto „širší“ definici neobsahuje. Pro určení, zda se jedná o vodu povrchovou, či nikoliv, rozhoduje z moci úřední krajský úřad, jako úřad vodoprávní dle své územní působnosti. Oproti dříve účinné právní úpravě se za povrchové vody považují také vody, které přechodně protékají zakrytými úseky, tunely nebo v nadzemních vedeních, což odstranilo dosavadní výkladové pochybnosti.¹⁶⁰

Důležitým pojmem pro tuto práci je také nakládání s vodami, jehož definici nalezneme v § 2 odst. 9 ZVod. Nakládáním se rozumí vzdouvání pomocí vodních děl, využívání energetického potenciálu, využívání k platbě nebo k plavení dřeva, k chovu ryb a vodní drůbeže atd. Jde pouze o demonstrativní výčet těchto způsobů. Nakládáním se také rozumí způsoby, jimiž lze využívat jejich vlastností nebo ovlivňovat jejich množství, průtok, výskyt nebo jakost. Dle platné ČSN 75 0101 můžeme za nakládání s vodami považovat veškeré způsoby užívání vod, včetně jejich vzdouvání a akumulování vodními díly.¹⁶¹ Významné je, že tento zákon má dopad právě na rybníkáře, kteří provozují chov ryb.

Nakládání s vodami můžeme rozdělit na obecné a zvláštní, kdy obecné se týká pouze vod povrchových. Rozdíl je v tom, zdali uživatel potřebuje povolení,

¹⁵⁷ CAPONERA, D. *Principles of Water Law and Administration: National and International*. 2nd ed. Taylor & Francis Group. London. 2007. 290 s. 138.

¹⁵⁸ HORÁČEK, Z. *Vodní zákon: s podrobným komentářem po velké novele stavebního zákona k 1. I. 2013*, Praha: Sondy, 2011. Paragrafy do kapsy, s. 19.

¹⁵⁹ Nejčastěji vzniká v ústí řek do moře, kde dochází k mísení s mořskou vodou.

¹⁶⁰ TUREČEK, K. *Zákon o vodách č. 254/2001 Sb. s komentářem*. Praha: Sondy, 2002, s. 13.

¹⁶¹ HORÁČEK, Z. *Vodní zákon: s podrobným komentářem po velké novele stavebního zákona k 1. I. 2013*, Praha: Sondy, 2011-. Paragrafy do kapsy, s. 16.

souhlas či vyjádření, nebo nikoliv.¹⁶² Úpravu této oblasti nalezneme v Hlavě II ZVod.

Právo nakládat s vodami má obecně každý a bezplatně. Zákon to stanovuje v § 6 Zvod: „Každý může na vlastní nebezpečí bez povolení nebo souhlasu vodoprávního úřadu odebírat povrchové vody nebo s nimi jinak nakládat pro vlastní potřebu, není-li k tomu třeba zvláštního technického zařízení.“ S obecným užíváním není spojeno žádné jednání vykonavatele veřejné správy, tedy žádná správní činnost. V praxi je to činnost spojená především s fyzickými osobami, které vodu užívají k zalévání, mytí, koupání, ale například i k bruslení v zimě. Každá osoba, která takto jedná, si musí počínat rámci mezi obecného užívání, které stanovuje § 3 odst. 3 ZVod. Nesmí v souvislosti při nakládání s vodami ohrožovat její jakost nebo zdravotní nezávadnost, narušovat životní prostředí, poškozovat zařízení pro chov ryb a tak dále. Další mantinely obecného užívání jsou poté stanoveny v § 7 odst. 5 ZVod, a to v případě plaveb plavidly se spalovacími motory na povrchových vodách v ochranných pásmech vodních zdrojů I. stupně a vodních nádržích určených pro chov ryb.

K právu nakládat s povrchovými nebo podzemními vodami tzv. zvláštním způsobem lze pouze na základě rozhodnutí příslušného státního orgánu, jímž je vodoprávní úřad dle § 8 Zvod, nebo na základě integrovaného povolení dle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezování znečištění, ve znění pozdějších předpisů. Stát tedy povoluje odběr a nakládání s vodami, ačkoliv je sám nevlastní.¹⁶³ Vodoprávní řízení se zahajuje na základě žádosti a užije se zde obecná úprava dle správního řádu. Nejvýznamnější pro tuto práci je povolení k užívání povrchových a podzemních vod pro chov ryb nebo vodní drůbeže, popřípadě jiných vodních živočichů za účelem podnikání dle § 8 odst. 1 písm. a) bod 4. V případě užívání těchto vod pro danou činnost, ale bez účelu podnikání, se žádá o toto povolení dle § 8 odst. 1 písm. a) bod 5. Povolení není časově neomezené a můžou v něm být stanoveny povinnosti a popřípadě podmínky, za kterých se vydává. Vodoprávní úřad může stanovit v povolení podmínky pro použití závadných látek ke krmení ryb a k úpravě povrchových vod na nádržích

¹⁶² HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo. Obecná část.* 8. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 308.

¹⁶³ KRECHT, J. Voda a jejich právní povaha, in *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví.* Praha: C.H. Beck, 2014, s. 843.

určených pro chov ryb.¹⁶⁴ V případě, kdy oprávněný toto povolení má, nemusí již žádat o výjimku pro použití závadných látek dle § 39 odst. 7 písm. b).

7.1.2 Ochrana vod

Otázka kvality vody je existenční otázkou pro celé rybářství. V České republice dozoruje nad ochranou vod Česká inspekce životního prostředí jako orgán státní správy, který je podřízen Ministerstvu životního prostředí. Ochranu vody můžeme považovat za komplexní činnost, která se skládá jak z ochrany jakosti vody, tak zachování jejího množství v přírodě. Tato ochrana musí být v souladu s požadavky právního řádu České republiky, ale také s právem EU. Každý rok Ministerstvo životního prostředí spolu s Ministerstvem zemědělství předkládá vládě Zprávu o stavu vodního hospodářství v ČR, ve které je zhodnocen stav jakosti a množství vody, avšak jsou zde popsány a zhodnoceny také legislativní, výzkumné, ekonomické či integrační aktivity.

Již v samotném úvodním ustanovení zákonodárce předvídá účel vodního zákona, který spočívá v ochraně povrchových a podzemních vod. Zde můžeme spatřovat souvislost s dalšími zákony, v jejichž čele stojí zákon na ochranu přírody a krajiny.¹⁶⁵

Vodní zákon obsahuje přímo ustanovení, které se týká podpory života ryb v § 35. Účelem je chránit nebo zlepšit jakost povrchových vod, které jsou příhodné pro život a rozmnožování původních druhů ryb, popřípadě druhů ryb, které by byly vhodné za situace, kdyby došlo k zmírnění nebo odstranění znečištění těchto vod.¹⁶⁶ Tato právní úprava obsahuje požadavky, které vychází ze směrnice 2006/44/ES, kterou byla nahrazena směrnice 78/659/EHS. Vládní nařízení¹⁶⁷ poté tyto vody rozděluje na kaprovité a lososovité. Lososovité vody jsou vhodné pro život lososovitých ryb (*Salmonidae*) a lipana (*Thymallus thymallus*), popřípadě se těmito vodami stanou. Naproti tomu kaprovité vody jsou vhodné pro ryby čeledi kaprovité (*Cyprinidae*), kam patří kapr obecný (*Cyprinus caprio*), karas obecný (*Carassius carassius*), jelec jesen (*Leuciscus idus*), ale také

¹⁶⁴ Ustanovení § 9 odst. 8 zák. č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶⁵ STRNAD, Z. *Vodní právo*. Vodňany: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Fakulta rybářství a ochrany vod, 2013, s. 107.

¹⁶⁶ Vody, které jsou vhodné pro život a produkci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů, se nazývají také rybí vody.

¹⁶⁷ Nařízení vlády č. 71/2003 Sb., o stanovení povrchových vod vhodných pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů a o zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod.

pro další druhy ryb, jako jsou štika (*Esox lucius*), okoun (*Perca fluviatilis*) nebo úhoř (*Anguilla anguilla*).

Vodoprávní úřad má také pravomoc uložit vlastníkovvi vodárenské nádrže, správci vodního toku nebo uživateli rybářského revíru způsob rybářského obhospodařování. Vodní zákon konkrétně v § 35 odst. 3 zakazuje bez souhlasu vodoprávního úřadu vypouštět do vodních toků a vodních nádrží ryby a ostatní vodní živočichy, které jsou nepůvodní pro danou oblast, geneticky nevhodné nebo jsou neprověřenými populacemi přirozených druhů. Definici těchto ryb nalezneme v § 2 písm. s) ZoR.¹⁶⁸

Důležitým pojmem je také „jakost vody“, která představuje soubor biologických, radiologických, chemických a dalších vlastností takové vody. Jakost je v podstatě čistota nebo kvalita vody. Hodnoty ukazatelů jakosti vody jsou evidovány ve státní monitorovací síti, která je provozována Českým hydrometeorologickým ústavem.

Jednou z metod lovu, která může mít vliv na kvalitu vody, je vnaďení. Je to v podstatě lákání ryby pomocí návnady. Skoro žádný způsob rybaření se bez této metody neobejde, vyjma např. muškaření. Některé to mají dokonce v názvu.¹⁶⁹ Rybáři jsou schopni lovit skoro na vše, pokud to má alespoň malou naději na úspěch a jejich dosavadní návnada nezabrala. Mnoho rybářů propadá klamavým reklamám a jsou schopni do vody naházet desítky a desítky kilogramů boilies či jiného krmiva při lovu kaprů.¹⁷⁰ Samozřejmě pro negativní ovlivnění vodního prostředí záleží na typu vody a jejích rozměrech. Situace je jiná na místním rybníku o rozloze pár hektarů a na obrovských vodních nádržích typu Orlík. Při takto masivním zakrmování dochází ke kvašení rybí návnady a tím také k ohrožování jakosti vody. V tom vidím jeden z nedostatků ZoR, který tuto problematiku nijak neupravuje, přestože vnaďení je jeden ze základních způsobů nalákání ryby na háček. ZVod na tuto situaci pamatuje v § 39, která se týká závadných látek. Jsou to látky, jež mohou ovlivnit jakost povrchových a podzemních vod. Můžeme tedy konstatovat, že látky, které mohou negativně

¹⁶⁸ Jsou jimi ryby, které se vyskytují na území jednotlivého rybářského revíru v České republice méně než 3 po sobě následující generační populace.

¹⁶⁹ Například feeder (angl. krmítko). Jedná se o moderní způsob rybolovu, při kterém se užívají tzv. feederové pruty, které mají tenké špičky. Na vlasci je navázáno krmítko plné návnady, které je v blízkosti háčku za účelem nalákat rybu do daného lovného místa.

¹⁷⁰ POCHYLÝ, Z. *Jak jsem bojoval s rybami: aneb moje montáž s originálním krmítkem a kuličkou z polystyrenu*, Praha, 2018, s. 46.

ovlivnit jakost vody, jsou závadné. Problém vidím v tom, že rybářská stráž má pravomoc pouze ohledně ZoR, nikoliv ZVod. Řešením by bylo zakomponování ustanovení do ZoR, popř. jeho vyhlášky, které by se týkalo množství krmiva a jeho druhu, které rybář může vhodit do vody v závislosti na čase a rozloze vody, popř. její hloubky.

„Z pohledu rozhodování o způsobu hospodaření na rybnících, a tedy i z pohledu kvality vody je dnes paradoxně nejvíce používán dokument nejnižší právní síly, navíc notně již zastaralý a bez opory v předpisech nadřazených: metodický pokyn ZP03/2003. Nahradit ho vyhláškou, jak výslovně požaduje Vodní zákon, ale nepůjde, dokud nebude politická vůle. A ta aktuálně není. Na rybníky je zatím krátká i evropská Rámcová směrnice, protože jsme do ní v Česku rybníky ještě nedokázali zařadit. Směrem ke zlepšení jakosti vody mohou pozitivně působit zejména ustanovení zahrnutá vodoprávními úřady do povolení k nakládání s vodami, která by měl mít každý rybník. Potíž je v tom, že problematika rybníků v souvislosti s kvalitou vody je dlouhodobě podceňována, takže i personální zajištění této otázky je naprosto (!) nedostatečné. Produkčním rybářům taková situace v zásadě vyhovuje, protože jim skoro nikdo do jejich sféry vážněji nemluví a jejich lobby je velmi silná. Ke zlepšení situace může vést jedině intenzivní pořizování a hodnocení dat o rybnících, a to nejen pro získávání obecných poznatků, ale také k řešení konkrétních situací v rámci jednotlivých rybníčních soustav.“¹⁷¹

7.1.3 Vodní tok

V České republice je síť vodních toků tvořena významnými a drobnými vodními toky. Celková délka významných vodních toků se pohybuje kolem 15 000 km. Jejich seznam můžeme nalézt v příloze 1 vyhlášky č. 178/2012 Sb., která stanovuje seznam významných vodních toků a způsob provádění činností souvisejících se správou vodních toků. Za drobné vodní toky jsou poté považovány ostatní vodní toky, kterých je na území České republiky cca 114 tis. km. Ustanovení § 43 ZVod stanoví, že „vodní toky jsou povrchové vody tekoucí vlastním spádem v korytě trvale nebo po převažující část roku, a to včetně vod v nich uměle vzdutých. Jsou to také vody ve slepých ramenech a

¹⁷¹ DURAS, J., POTUŽÁK, J. Rybníky: Jakost vody a legislativa, in *Časopis Fórum ochrany přírody*. 2016 [online]. [cit. 2019-01-10]. Dostupné z: <http://www.casopis.forumochranyprirody.cz/magazin/analyzy-komentare/rybniky-jakost-vody-a-legislativa>.

v úsecích přechodně tekoucích přirozenými dutinami pod zemským povrchem nebo zakrytými úseky.“ Definicí vodního toku nám také podává zákon o ochraně přírody a krajiny, avšak ten je poněkud širší než ve ZVod. Ten vodní tok vnímá jako významný krajinný prvek včetně jeho koryta a vázaných ekosystémů.¹⁷²

Každý vodní tok má svého správce. Mohou to být subjekty, které správu vykonávají ze zákona, tedy správci povodí upravení v § 48 ZVod. Správu nad drobnými vodními toky mohou vykonávat rovněž obce, jejichž územím protékají, fyzické a právnické osoby, popřípadě organizační složky státu, kterým drobné vodní toky slouží nebo s jejichž činnostmi souvisejí. Žádost o určení správce drobného vodního toku se podává Ministerstvu zemědělství, které o této žádosti rozhoduje.

Vodní zákon poskytuje ochranu vodním tokům a jejich korytům před lidskou činností. V ustanovení § 46 odst. 1 chrání především přirozená koryta před změnou směru vodního toku, těžbou zeminy, písku nebo nerostů z koryt vodních toků a podobně.

Povinnosti vlastníků pozemků, na nichž se nacházejí koryta vodních toků, jsou stanoveny v ustanovení § 50, ta bychom mohli rozdělit jak na pasivní, tak na aktivní. Na jedné straně je totiž vlastník povinen strpět na svém pozemku břehové porosty, vodní díla umístěná v korytě vodního toku, strpět po nich průchod osob podél vodních toků atd. Na straně druhé je povinen udržovat břehy koryta vodního toku, tedy také odstraňovat cizorodé předměty ve vodním toku nebo ohlašovat správci vodního toku zjevné vady v korytě vodního toku. *„Pokud vlastník pozemku, na němž se nachází koryto vodního toku, poruší povinnost ohlašovat správci vodního toku zjevné závady v korytě, odpovídá společně s ním za škodu způsobenou zneprůchodněním vodního toku a zatopením přilehlých pozemků, nebyla-li škoda způsobena neodvratitelnou událostí.*“¹⁷³

7.1.4 Vodní díla

Právě vodními díly člověk výrazně ovlivnil přírodní uspořádání rybního osídlení ve vodních tocích. K ovlivnění dochází zejména v souvislosti se změnou vlastností vody, jako je její teplota a změna proudivosti. Výstavba vodních děl

¹⁷² HORÁČEK, Z. *Vodní zákon: s podrobným komentářem po velké novele stavebního zákona k 1. 1. 2013*, Praha: Soudy, 2011. Paragrafy do kapsy, s. 139.

¹⁷³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 4. 2016 sp. zn. 25 Cdo 4265/2015.

způsobila, že z nich vypouštěná voda je chladnější, a tudíž například pod přehradami dochází ke změně rybího obsazení.^{174 175}

Ve světle vodního zákona jsou vodními díly stavby, které mohou, ale také nemusí sloužit k nakládání s vodami.¹⁷⁶ Z hlediska rybářství jsou významné, neboť většina rybářských revírů se nachází právě na vodních dílech. V současné době plní vodní díla, resp. přehrady, hráze, vodní nádrže, jezy a zdrže nenahraditelnou funkci při hospodaření s povrchovou vodou, která se týká ochrany před povodněmi, využití vodní energie a jejího energetického potenciálu, zásobování pitné vody nebo také k účelu vodního hospodářství. Například při povolování výstavby nebo změny vodních děl musí být zohledněna možnost pohybu ryb v obou směrech vodního toku. Pro některé druhy ryb je to existenční otázka, jelikož migrují za účelem reprodukce mezi řekami a moři.¹⁷⁷ Výjimky tvoří rybníky sloužící pro chov ryb nebo technická neproveditelnost takového opatření. V praxi se často setkáme s tzv. kartáčovými či štěrbinovými rybími přechody, popř. s postranním korytem či žlabem, který je zakomponován do koryta vodního toku a tvoří ho příčné řady pevně instalovaných balvanů.¹⁷⁸

Problematikou migrace ryb se zabývá ustanovení § 59 odst. 6 ZVod, které stanoví, že „na odstraňování překážek pro migraci vodních živočichů ve vodním toku způsobených vodními díly vybudovanými před účinností tohoto zákona se podílí stát.“ Stát v této oblasti zastupuje Ministerstvo zemědělství v souladu se zákonem č. 219/2000 Sb. a realizace se uskutečňuje především pomocí dotačních programů.

7.1.5 Shrnutí

Vodní zákon je neméně důležitým předpisem pro oblast rybářského práva. Rybářský zákon na něj odkazuje především v souvislosti s vodním tokem nebo vodním dílem, avšak ZVoD upravuje také další instituty, které jsou pro rybářství důležité (zejména nakládání s vodami). Významná je ovšem také ochrana vody,

¹⁷⁴ Příkladem může být přeměna původně parmových pásem na pásma pstruhová. Děje se tak na řece Dyji pod Vranovskou přehradou nebo na Ohři pod údolní nádrží Nechranice.

¹⁷⁵ DUS, M. *Ryby a rybolov v našich vodách*. Praha: Reader's Digest, 2010, s. 20.

¹⁷⁶ HORÁČEK, Z. *Vodní zákon: s podrobným komentářem po velké novele stavebního zákona k 1. I. 2013*, Praha: Sondy, 2011. Paragrafy do kapsy, s. 159.

¹⁷⁷ Typickým příkladem je úhoř říční, který se rozmnožuje v Sargasovém moři v Atlantiku při jihovýchodním pobřeží Severní Ameriky.

¹⁷⁸ VRÁNA, K. a kol. *Standardy péče o přírodu a krajinu: Rybí přechody*, Praha, 2014, SPPK B02 006, s. 10. Dostupné z: <http://standards.nature.cz/res/archive/174/022635.pdf?seek=1404471627>.

kteřá je jediným přirozeným životním prostředím ryb, a právě kvalita a množství vody v přírodě jsou jedněmi z podmínek existence výkonu rybářství. Vodní ekosystémy jsou také do značné míry ovlivněny výstavbou různých vodních děl. Proto se při povolování jejich výstavby, jejich změn či změn jejich užívání a odstraňování musí zohlednit ochrana vodních ekosystémů.

Myšlenka rozšíření pravomoci rybářské stráže i na vodní zákon by v praxi byla nejspíše nerealizovatelná, ať již personálně, finančně, tak i právně.

8.1 Zákon na ochranu zvířat proti týrání

Vztah člověka a zvířete se postupem času změnil. V minulosti se chování člověka ke zvířeti řídilo pravidly, jejichž plnění bylo závislé spíše na dobrovolnosti lidí tato pravidla dodržovat a jejich porušování tak nebylo právně postižitelné. Soubor těchto pravidel tvořil především morální základ chování. Tento stav však byl zcela nedostačující a neposkytoval (a ani poskytovat nemohl) zvířeti ochranu proti týrání. Postupem času a souběžně s vývojem společnosti se však z morálních norem staly normy právní, a to státem uznanou formou, současně tak byla stanovena jejich vynutitelnost státní mocí.¹⁷⁹

Ochranu zvířat však musíme rozlišovat od ochrany přírody. Tyto oblasti se prolínají, různě se doplňují a na sebe navazují. Obecně lze konstatovat, že ochrana přírody dopadá na ochranu druhů živočichů a na ekosystémy, ve kterých žijí. Kdežto ochrana zvířat se snaží poskytnout ochranu každému jednotlivému zvířeti, a to před týráním a dalším zbytečným utrpením, resp. se snaží mu zajistit příznivý životní stav.¹⁸⁰

Dle české právní teorie nemohou být zvířata subjektem právních vztahů, tedy se nemohou domáhat sama svých práv, nýbrž jsou pouze objekty těchto vztahů, což má za následek, že míra ochrany, které jim právo poskytuje, je plně odvislá od jednání lidí.¹⁸¹

Obecně je ochrana upravena řadou zvláštních právních předpisů, z nichž jádro právní úpravy ochrany zvířat proti týrání tvoří zákon č. 246/1992 Sb., *na ochranu zvířat proti týrání*, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „ZoZpT“).

¹⁷⁹ JÍLEK, F. *Zákon o ochraně zvířat proti týrání a jeho uplatnění v zemědělské praxi*. V Praze: Institut výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství ČR, 1999. Živočišná výroba (Institut výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství ČR), s. 5.

¹⁸⁰ PRCHALOVÁ, J. *Právní ochrana zvířat*. Praha: Linde, 2009, s. 18.

¹⁸¹ MÜLLEROVÁ, H. a STEJSKAL, V. *Ochrana zvířat v právu*. Praha: Academia, 2013. Společnost (Academia), s. 269.

Ten ještě před samotným vymezením účelu v § 1 stanovuje, že „*zvířata jsou stejně jako člověk živými tvory, schopnými na různém stupni pociťovat bolest a utrpení, a zaslouhují si proto pozornost, péči a ochranu ze strany člověka.*“ ZoZpT z této myšlenky poté vychází a můžeme ji považovat za tzv. preambuli zákona, která nám může sloužit také jako určité interpretační vodítko.

8.1.1 Účel zákona a základní definice

Účelem zákona o ochraně zvířat proti týrání je „*chránit zvířata před týráním, poškozováním jejich zdraví a jejich usmrcení bez důvodu, pokud byly způsobeny, byť i z nedbalosti člověkem.*“ Tato ochrana dopadá jak na zvířata v lidské péči, tak také na zvířata volně žijící. Právě do kategorie zvířat volně žijících spadají ryby, jelikož splňují znaky uvedené v § 3 písm. a), b) ZoZpT.

8.1.2 Týrání zvířat a rybářství

V § 2 odst. 1 zákon výslovně stanoví, že „*týrání je zakázáno.*“ Má se tím tedy na mysli, že fyzické a právnické osoby se nesmí dopouštět takových jednání, kterým by naplňovaly znaky uvedené v § 4 odst. 1. Zakázány jsou také všechny formy propagace týrání zvířat. Jelikož je výčet jednání, která jsou považována ve světle výše zmíněného zákona za týrání, značně obsáhlý, důležité pro oblast rybářství jsou zejména ustanovení § 4 odst. 1 písm. f), m), n), o) a t). Dosti významná je zde tzv. „zbytková klauzule“ v písm. w), která zakazuje jednání, v jehož důsledku dojde k utrpení zvířete. Tuto větu bychom mohli považovat za obecnou definici týrání, která v obecné rovině zvláště vymezena není.¹⁸²

Dále je v § 5 odst. 1 stanoveno, že „*nikdo nesmí bez důvodu usmrtit zvíře.*“ Druhý odstavec obsahuje taxativní výčet důvodů, za kterých zvíře být usmrceno může. Jedná se o důvody, které musí skutečně existovat a musí naplňovat účel usmrcení uvedený v zákoně. Pokud by takový důvod naplněn nebyl, jedná se o protiprávní jednání, které je sankcionováno podle části sedmé zákona. Výjimku zde tvoří dle § 5 odst. 2 právě výkon práva rybářství.

Sporné je ustanovení § 14 odst. 1 písm. n), které stanovuje výjimku ze zákazu použití živé návnady nebo nástrahy pro lov dle zvláštních právních předpisů, které v poznámce pod čarou odkazuje právě na zákon o rybářství.

¹⁸² MÜLLEROVÁ, H. a STEJSKAL, V. *Ochrana zvířat v právu*. Praha: Academia, 2013. Společnost (Academia), s. 318.

V praxi se metoda lovu na rybičku naštěstí využívá již čím dál tím méně. Například v Německu je tento způsob lovu zakázán.

Je více metod, avšak jednou z nich je propíchnutí háčku (nejčastěji tedy trojháčku) těsně pod hřbetní ploutev ryby a její nahození zpátky do vody.¹⁸³ Někteří rybáři také účelně rozříznou břicho ryby a vymačkají z ní vnitřnosti, aby byla metoda účelnější. Ryba poté pluje občas i hodiny, než se dravec ukáže, častěji se neukáže a ryba zemře zbytečně. Jak již bylo výše zmíněno, účelem zákona na ochranu proti týrání je ochrana zvířat před usmrcováním bez důvodu. Domnívám se, že pádným důvodem pro usmrcení menší ryby není úmysl chytit rybu větší. Žijeme v době, kdy obchody s rybářskými potřebami jsou plné náhražek živých rybek, tudíž mi nepříjde důvodné používat menší druhy ryb jako návnadu. Jenže nemusí jít o menší druhy ryb v pravém slova smyslu. Například při lovu velkých sumců se jako návnada může použít i 35cm kapr. Nahrazení této metody lovu může být pomocí tzv. přívlače.¹⁸⁴

„Je zřejmé, že se na základě společenského tlaku není jako týrání postiženo skutečně vše, co je týráním de facto. Doufejme, že se vědomí společnosti bude v tomto směru dále příznivě vyvíjet a tolerované případy týrání budou ze zákona postupně vypouštěny (např. lov na živou rybičku).“¹⁸⁵

8.1.3 Shrnutí

Tento zákon sice stanoví zákaz týrání zvířat a formy jeho propagace, avšak obsahuje také výjimku ze zákazu, a to možnost použití živé návnady nebo nástrahy s odkazem na zvláštní právní předpisy, kam spadá rybářský zákon. Řešením by bylo zrušení daného zmocňujícího písmena a zařazení chytání na živou rybičku mezi přestupky dle ZoZpT.

9.1 Náhrada škody způsobená zvláště chráněnými živočichy

Problematika náhrady škod způsobená zvláště chráněnými živočichy spadá spíše do oblasti soukromoprávní, tudíž v této práci jí nebude přikládána taková pozornost. Jedná se totiž zejména o případy, pro které se subsidiárně užije právní úprava obsažená v občanském zákoníku.

¹⁸³ Různé metody nastražování živých rybek jsou popsány například v knize od KOŠIČÁR, P. a MRÁZIK, P. *Jak na sumce: co všechno potřebujete vědět o lovu našich vodních dravců*. Líbeznice: Víkend, 2006. Rybářství, s. 50-51.

¹⁸⁴ Při lovu přívlači může být jedním rybářem použit jen jeden prut. Lov spočívá v aktivním vedení nástrahy ve vodním prostředí.

¹⁸⁵ PRCHALOVÁ, J. *Právní ochrana zvířat*. Praha: Linde, 2009, str. 44.

Jádrem právní úpravy je pro tuto oblast zákon č. 115/2000 Sb., který umožňuje poškozenému žádat náhradu škody po státu, která mu vznikla zvláště chráněnými živočichy. Příčinou této úpravy je „*vyloučení omezování stavů chráněných živočichů a tedy účinnému zabránění jejich nepříznivému působení na majetek či zdraví, zavazuje se stát k objektivní odpovědnosti za škodu, kterou takto chráněná zvěř způsobila.*“¹⁸⁶

„*Zákon č. 115/2000 Sb. představuje podrobnou úpravu podmínek, za nichž stát odškodňuje nepříznivé působení chráněných živočichů. Činí tak taxativním výčtem nároků, který je užší než obecná úprava v občanském zákoníku, a stanovením některých omezujících podmínek, za nichž nárok vzniká.*“¹⁸⁷ Zákon v ustanovení § 3 vyjmenovává šest druhů živočichů, za které se stát zavázal nahradit škodu, pokud je škoda těmito zvířaty způsobena. Jsou jimi bobr evropský, vydra říční, los evropský, medvěd hnědý, rys ostrovid a vlk. Před novelou č. 197/2017 Sb. obsahoval tento výčet také kormorána velkého, jehož osud je popsán níže. Pro získání odpovědi na otázku, proč byly vybrány zrovna tyto druhy, musíme nahlédnout do důvodové zprávy zákona č. 115/2000 Sb. Jako důvod zákonodárce uvedl, že se „*jedná o druhy, které mohou způsobit markantní škody na hospodářských zvířatech či zemědělských kulturách.*“¹⁸⁸ Aby mohl být nárok uplatněn, musí být splněna podmínka, že se jedná o zvláště chráněného živočicha dle vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 395/1992 Sb. Na náhradách škody již byly vyplaceny řádově stovky milionů korun.¹⁸⁹

Zajímavá situace nastala ohledně kormorána velkého. „*V takto nastaveném systému však byl jistý nesoulad v tom, že účel, pro který tento zákon byl vytvořen – předmět náhrady škody způsobené vybraným živočichem a její proplacení - je vázáno na uvedení tohoto živočicha mezi zvláště chráněnými druhy podle prováděcí vyhlášky č. 395/1992 Sb. k zákonu č. 114/1992 Sb. Zde se projevuje nesoulad, kdy vydáním vyhlášky č. 393/2012 Sb., která změnila prováděcí vyhlášku k zákonu o ochraně přírody a krajiny č. 395/1992 Sb. a vyňala kormorána velkého ze zvláště chráněných druhů. Došlo tak k situaci, že*

¹⁸⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2015 sp. zn. 25 Cdo 3335.

¹⁸⁷ Tamtéž.

¹⁸⁸ Důvodová zpráva k návrhu zákona o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. Poslanecká sněmovna (volební období 1998 až 2002). Tisk č. 445. Obecná část. [online]. [cit. 2019-01-15]. Dostupné z: na www.psp.cz

¹⁸⁹ TOMÁŠKOVÁ, L. Zákon č. 115/2000 Sb., in *Časopis Ochrana přírody* [online]. [cit. 2019-01-15]. Dostupné z: <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/pece-o-prirodu-a-krajinu/zakon-c-115-2000-s1b/>.

podzákoným předpisem byl změněn záměr zákonodárce uvedený v předpisu vyšší právní síly. Tento nesoulad byl řešen jednoduchou úpravou textu zákona č. 115/2000 Sb. tak, že ze seznamu vybraných zvláště chráněných druhů uvedených v § 3 tohoto zákona vyškrtnul kormorán velký a zároveň bylo zavedeno pro tento druh přechodné období (3 roky po nabytí účinnosti předkládané novely zákona), ve kterém jsou škody způsobené tímto živočichem i nadále hrazeny.¹⁹⁰ Vyškrtnutí kormorána z § 3 zákona č. 115/2000 Sb. bylo provedeno na základě novely č. 197/2017 Sb., ve které je také zakotveno tříleté přechodné období pro vyplácení náhrady škod způsobených kormoránem.

Vyřazení kormorána velkého ze seznamu zvláště chráněných živočichů vyvolalo v rybářské obci spoustu emocí. Není se čemu divit, jelikož škody napáchané tímto ptákem dosahovaly částek mnoha desítek milionů korun ročně.¹⁹¹

Kormorán byl tedy ke dni 1. dubna 2013 vyřazen ze seznamu zvláště chráněných druhů, což mělo za následek, že na § 3 písm. c) zákona o náhradách¹⁹² bylo nutno nahlížet jako na obsolentní ustanovení, na jehož základě nebylo možné nadále vyplácet náhrady škod *pro futuro*.¹⁹³

I z tohoto důvodu vláda například schválila zcela nový program o kompenzacích za útoky kormoránů na rybí populaci, jež vypracovalo Ministerstvo zemědělství. Po souhlasu Poslanecké sněmovny tak Ministerstvo vyplatilo rybářům v roce 2015 15 milionů korun. Sám tehdejší ministr Marian Jurečka to hodnotil slovy: „Kormoráni jsou dlouhodobě přemnožení na území celé České republiky. V rybářských revírech způsobují škody na všech druzích ryb. Proto budeme letos vyplácet rybářům až 500 korun na hektar vodní plochy, abychom jim nahradili ztráty.“¹⁹⁴

¹⁹⁰ Důvodová zpráva k návrhu novely zákona o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. Poslanecká sněmovna (volební období 2016 až 2020). Obecná část. [online]. [cit. 2019-01-15]. Dostupné z: www.psp.cz

¹⁹¹ TOMÁŠKOVÁ, L. Zákon č. 115/2000 Sb.: nástroj k odstraňování konfliktů mezi ochranou přírody a hospodařícími subjekty, in *Ochrana přírody*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2009, (6) [online]. [cit. 2019-03-07]. Dostupné z: <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/pece-o-prirodu-a-krajinu/zakon-c-115-2000-sb/>

¹⁹² Právě pod tímto písmenem byl kormorán uveden, avšak novelou č. 197/2017 Sb. byl vyřazen a dosavadní písmena d) až g) se označila jako písmena c) až f).

¹⁹³ SVOBODOVÁ, O., K vyplácení náhrad za škody způsobené kormoránem velkým v letech 2018–2020, in *ČESKÉ PRÁVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ*, 2018, [online]. [cit. 2019-03-07]. Dostupné z: http://www.cspzp.com/dokumenty/casopis/cislo_48.pdf

¹⁹⁴ JORDÁN, H. *Ministerstvo zemědělství letos vyplatí rybářům 15 milionů korun za škody, které na rybách způsobili kormoráni*. EAgri [online]. 2015 [cit. 2019-03-07]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2015_ministerstvo-zemedelstvi-letosvyplati.html

Rozporuplnou situaci také způsobila již výše zmíněná novela zákona z roku 2017 o náhradách škody způsobené zvláště chráněnými živočichy. Právě k této novele byly podány metodické dotazy Krajským úřadem Jihomoravského kraje, které byly adresovány jak Ministerstvu životního prostředí, tak Ministerstvu financí, které finanční náhrady ze státního rozpočtu poskytuje. Krajský úřad v textu zaujímá několik výhrad vůči této novele. Za prvé dle něj nemohou být poskytovány náhrady za škodu způsobenou kormoránem, neboť již nesplňuje podmínku druhu zvláště chráněného, jelikož novela odkazuje na obsolentní ustanovení § 3 písm. c) zákona č. 115/2000 Sb. Zadruhé vyplácení náhrad není možné ani s odkazem na § 5 odst. 1 zákona o náhradách, podle něhož lze hradit jen škodu vzniklou v době, kdy byl živočich, který tuto škodu způsobil, živočichem zvláště chráněným. Z důvodové zprávy vyplývá, že novela měla stanovit zjednodušený a legislativně správný systém hrazení škod, které jsou způsobeny i druhy, které nejsou zvláště chráněnými. S tímto se úřad také neztotožnil, když argumentoval jednotou právního řádu a nemožností vytváření podkategorií legálního pojmu „zvláště chráněného druhu“, která je nespornou. Pochybnost vyslovil také s tvrzením, že náhrady škody nebudou zatěžovat veřejné rozpočty tak, jak to uvádí důvodová zpráva. Závěrem tedy konstatoval neaplikovatelnost dané novely z důvodů výše popsaných. Argumenty úřadu však smetlo ze stolu stanovisko legislativního odboru Ministerstva životního prostředí. Podle něj byl zákon přijat v rámci řádného legislativního procesu, a to již v 1. čtení. Jinými slovy potvrdilo přesvědčení, že poskytování náhrady škod i nevybraným zvláště chráněným druhem je možné. Ministerstvo financí se naopak přiklonilo k argumentaci úřadu, tedy že náhrada škody dle této novely nemůže mít praktický dopad, neboť kormorán není zvláště chráněný druh.¹⁹⁵

V současné době, tedy ke stavu 7. 3. 2019, je nově navrhována další novela náhradového zákona, podle které by rybáři dostali odškodnění za roky 2018, 2019 a 2020. Novela by měla nahradit v praxi neúčinnou výše zmíněnou úpravu, podle které náhrady vypláceny nebyly, neboť Ministerstvo financí odmítlo náhrady proplácet kvůli nejasným pasážím platného předpisu.

¹⁹⁵ SVOBODOVÁ, O., K vyplácení náhrad za škody způsobené kormoránem velkým v letech 2018–2020, in *ČESKÉ PRÁVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ*, 2018, [online]. [cit. 2019-03-07]. Dostupné z: http://www.cspzp.com/dokumenty/casopis/cislo_48.pdf.

Z pohledu rybářství byla také významná novela č. 130/2006 Sb., která rozšířila definici ryb v § 2 odst. 1 písm. d) také o ryby vyskytující se v rybářských revírech. Avšak škodu způsobenou na rybách ve vodních tocích nelze uplatnit. Je to způsobeno tím, že ryby ve vodních tocích jsou věci ničí (*res nullius*) a vlastnické právo k nim se nabývá až jejich ulovením. Tento názor zaujal Nejvyšší soud ve svém rozsudku sp. zn. 25 Cdo 540/2003 ze dne 29. dubna 2004, jehož část právní věty zní: „...ztráta dosud neulovených ryb žijících ve vodních tocích způsobená tím, že je zkonsumovala vydra, nemůže představovat snížení majetkového stavu nositele rybářského práva, který ryby k okamžiku jejich ztráty nevlastnil, neboť je ulovením nenabyl do svého vlastnictví.“

Obdobně se k tomu vyjádřil také legislativní odbor Ministerstva životního prostředí ve svém sdělení.¹⁹⁶ „Doplnění definice o ryby chované v rybářských revírech s cílem rozšířit poskytování náhrad i na ryby volně žijící ve vodních tocích je v přímém rozporu s účelem a smyslem zákona č. 115/2000 Sb., podle kterého [§ 2 písm. b)] stát poskytuje pouze náhrady za škody na majetku osob a škody na životě nebo zdraví fyzických osob. V případě ryb žijících v rybářských revírech jde obdobně jako u zvěře o „věc ničí“ (*res nullius*), nejde o vlastnictví konkrétní osoby, a nevzniká tedy škoda žádnému vlastníku. Vlastnické právo k rybám vzniká v tomto případě až jejich ulovením.“

Na druhou stranu Lubovský uvádí příklad, kdy subjekt A, rybníkář, a subjekt B, uživatel rybářského revíru, shodně nakoupí do svého vlastnictví rybí násadu v hodnotě 100 tisíc Kč. Subjekt A ryby vypustí do rybníku, jenž má ve vlastnictví, a ryby se tímto stanou hospodářským zvířetem, avšak zůstávají v jeho vlastnictví i nadále. Subjekt B je vypustí do rybářského revíru, kdy dojde k tzv. derelikci,¹⁹⁷ a ryby se stávají volně žijícími živočichy bez vlastníka. Jak rybníkáři, tak uživateli revíru po roce vznikne škoda na rybách. Rybníkář by škodu uplatnil ve výši hodnoty ryb a získal by tedy minimálně 100 tis. Kč zpět. Subjekt B by

¹⁹⁶ Sdělení č. 22 odboru legislativního k problematice poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy za škody způsobené na rybách v rybářských revírech, Věstník Ministerstva životního prostředí České republiky, částka 9, září 2006. [online]. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/web/edice.nsf/69CC2774E944CC91C125710D0037D437/\\$file/vestnik09_web.pdf](https://www.mzp.cz/web/edice.nsf/69CC2774E944CC91C125710D0037D437/$file/vestnik09_web.pdf)

¹⁹⁷ Dochází k opuštění věci a tím k zániku vlastnického práva.

nezískal nic (viz současná judikatura a sdělení Ministerstva životního prostředí), protože v rozhodnou dobu nebyl jejich vlastníkem.¹⁹⁸

„Výkon rybářského práva je pak jedním z projevů veřejného zájmu uvedeného v článku 7 Ústavy České republiky a v čl. 35 Listiny základních práv a svobod, jímž je, v tomto případě, chov a podpora života ryb. Existence rybářských revírů je tak výrazem veřejného zájmu na šetrném využívání přírodních zdrojů a na ochraně přírodního bohatství (především ryb a jiných vodních organismů v rybářském revíru). Zákon o rybářství tak upravuje jak výsadu a právo ryby lovit, tak ochranu a péči o ryby, jako o živočišný druh. Je proto poněkud kontroverzní přístup státu, který subjektu, jenž za něj vykonává onen veřejný zájem na ochraně přírodního bohatství formou výkonu rybářského práva, náhradu za způsobené škody nepřizná, zatímco podnikatelským subjektům ano.“¹⁹⁹

Ve světle výše zmíněného příkladu stojí za zmínku rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 3683/2015, který se týká vzniku škody predační činností kormorána velkého. Krajský soud v Plzni, jako odvolací soud, potvrdil rozsudek okresního soudu, ve kterém přiznal Západočeskému územnímu svazu ČRS náhradu škody, již způsobil kormorán v období měsíců leden až březen roku 2012 na řece Radbuze v Plzni. Rozhodl tak přesto, že Nejvyšší soud opakovaně ve svých rozhodnutích považuje ryby ve vodních tocích za věci bez pána.²⁰⁰ Žalovaný, jímž byl Krajský úřad města Plzně, však podal dovolání k Nejvyššímu soudu, ve kterém argumentoval právě odchýlením soudu od rozhodovací praxe Nejvyššího soudu. Dne 30. 5. 2017 byly rozsudky okresního i krajského soudu zrušeny a řízení se vrátilo zpátky do prvního stupně. Situace byla poněkud složitější, než se na první čtení daného rozhodnutí zdálo. Žalovaný sice namítal odchýlení od rozhodovací praxe Nejvyššího soudu, kdy Nejvyšší soud opakovaně považuje ve svých rozhodnutích ryby za věc ničí, ale tím hlavním důvodem, proč byly rozsudky zrušeny, bylo odchýlení se od ustálené judikatury dovolacího soudu ohledně stanovení výše škody. Neboť *„odškodnitelnou újmou ve smyslu zákonem garantované náhrady za škodu na rybách může ovšem být i skutečná škoda spočívající v tom, že subjekt rybářského práva vynaložil na doplnění stavu*

¹⁹⁸ LUBOVSKÝ, Z. a kol. *Dny práva 2011- Days of Law 2011, Zvíře jako předmět právních vztahů*, Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 140.

¹⁹⁹ Tamtéž, s. 141.

²⁰⁰ Viz. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2015 sp. zn. 25 Cdo 3335/2013 a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2004 sp. zn. 25 Cdo 540/2003.

ryb (zarybnění) ve vodních tocích, k nimž vykonával rybářské právo, byť mu k rybám samotným nesvědčilo vlastnické právo, náklady ze svého majetku zbytečně, např. aniž se dostavil s nimi očekávaný výsledek či které musel použít na reparaci stavu vyvolaného škodnou událostí.“ (...) „Nejde tedy o škodu na rybách samotných, nýbrž o škodu na rybách ve smyslu § 4 písmeno d) zákona č. 115/2000 Sb., jichž se týká rybářské právo žalobce a s jejichž udržováním mohou být spojeny zvýšené výdaje.“²⁰¹

Nejvyšší soud také stanovil, že „jedině od množství kormoránem zkonsumovaných ryb lze odvodit výši škody spočívající ve zbytečně vynaložených či zvýšených výdajích žalobce na zarybnění.“²⁰²

Nejvyšší soud tedy rozhodl, že nárok nižší soudy přiznaly správně, ale výši hodnoty náhrady škody nikoli. Povahou nároku byl nárok na náhradu marně vynaložených nákladů na zarybnění, popř. nákladů na reparaci původního stavu. NS ve svém rozhodnutí ještě stanovil, že „nelze zaměňovat samotnou hodnotu ulovených ryb s rozsahem nákladů, které žalobce vynaložil na zarybnění, neboť tyto náklady mají jinou povahu.“²⁰³

9.1.1 Uplatnění nároku na náhradu škody

Při uplatňování nároku musí poškozený postupovat dle § 8 až § 10 zákona č. 115/2000 Sb. Pro řízení o nároku na náhradu škody je místně příslušný orgán, kde ke škodě došlo, tedy buď krajský úřad, nebo Magistrát města Prahy, došlo-li ke škodě na území hlavního města Prahy. Příslušný orgán nevystupuje jako orgán správní, avšak zastupuje stát jako právnickou osobu.²⁰⁴

Poškozený má povinnost do 48 hodin od zjištění vzniku škody ohlásit tuto událost místně příslušnému orgánu ochrany přírody. Ten provede neprodleně místní šetření, o kterém je sepsán protokol a zajistí důkazy. Tyto podklady neprodleně předá příslušnému orgánu.

Lhůtou pro uplatnění nároku škody na rybách je 10 dnů od zjištění vzniku škody poškozeným, nejpozději však musí být uplatněna do 6 měsíců ode dne, kdy

²⁰¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2017 sp. zn. 25 Cdo 3683/2015.

²⁰² Tamtéž.

²⁰³ Tamtéž.

²⁰⁴ Důvodová zpráva k návrhu zákona o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. Poslanecká sněmovna (volební období 1998 až 2002). Tisk č. 445. Obecná část. Dostupné z: www.psp.cz

s nejvyšší pravděpodobností škoda vznikla. Tato lhůta je prekluzivní, tedy při neuplatnění tohoto nároku právo zaniká.

Nárok se uplatní na základě žádosti opatřené doklady a podklady potřebnými pro posouzení nároku na náhradu škody, jejíž náležitosti jsou stanoveny v příloze zákona č. 115/2000 Sb.

V případě uznání nároku na náhradu škody zaplatí příslušný orgán poškozenému výši požadované škody nejpozději do 4 měsíců ode dne, kdy tuto žádost příslušný orgán obdržel, a to způsobem, který poškozený ve své žádosti navrhl. V opačném případě příslušný orgán náhradu nezaplatí.

Zvláštností tohoto řízení je, že *„příslušný orgán při posouzení žádosti poškozeného podle § 8 odst. 2 zákona č. 115/2000 Sb. žádným způsobem vrchnostensky nerozhoduje, tedy nevydává správní rozhodnutí ve formálním ani materiálním smyslu. Žádost poškozeného o poskytnutí náhrady škody u příslušného orgánu má charakter předběžného uplatnění nároku věřitele u dlužníka, který buďto nárok shledá důvodným a zaplatí, nebo ne. Jedná se o prevenční nástroj, který zamezuje nežádoucímu stavu, aby o každém nároku na náhradu škody musel rozhodovat soud, i když dlužník (stát) svůj dluh uznává a je ochoten jej zaplatit.“*²⁰⁵ Tudíž je zde nemožnost podání odvolání a poškozený se v případě nepřiznání náhrady škody musí domáhat tohoto nároku soudní cestou.

Soudní řízení se zahajuje na základě žaloby, kterou je možné podat do jednoho roku ode dne, kdy příslušný orgán žádost obdržel.

V soudním řízení se nepostupuje podle části páté občanského soudního řádu, ale podle části třetí. Pro postup podle části páté musí být naplněna objektivní podmínka existence rozhodnutí v soukromoprávní věci, tedy úkonu správního orgánu, který v určité věci zakládá, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby, popř. v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá. Avšak objektivní podmínka v tomto případě naplněna není. Žaloba o náhradu škody podle § 10 odst. 4 zákona č. 115/2000 Sb. je tedy žalobou na plnění ze soukromoprávního vztahu.²⁰⁶

²⁰⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2016 sp.zn. 25 Cdo 4768/2015.

²⁰⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2016 sp.zn. 25 Cdo 4768/2015.

9.1.2 Shrnutí

Důležité je si uvědomit, že se daný zákon nezabývá problematikou náhrady škod způsobených osobou, ale pouze vybraným zvláště chráněným živočichem. Složitou situaci mají v současné době uživatelé rybářských revírů, kteří si nemohou být jistí v otázce náhrady škody, kterou jim způsobil kormorán velký. Jedinou účinnou možností uživatelů rybářských revírů je požadovat ušlý zisk, kterým se má na mysli újma, spočívající v nerozmnožení majetkových hodnot, z důvodu škodné události. Za ušlý zisk se tedy považuje i to, co se ještě nestalo předmětem vlastnictví, neboť ušlý zisk vzniká na neexistujícím majetku, který by vznikl, nebýt škodné události.

Naději uživatelům rybářských revírů by měla přinést chystaná novela, kterou se v současné době zabývají legislativci. Škody za roky 2018 až 2020 by jim měly být vyplaceny v plné výši.

10. Rybářská stráž

10.1 Úvod a historie

Stanovení pravidel na úseku rybářství by bylo bezvýznamné, pokud by zde nedocházelo také ke kontrole jejich dodržování. V současné době tuto funkci vykonává rybářská stráž jako nepřímý vykonavatel státní správy. Rybářskou stráž tedy tvoří fyzické osoby, na které byl delegován výkon státní správy na úseku rybářství a které musí splnit určité podmínky, aby mohly tuto funkci vykonávat. Ustanovení § 127 odst. 1 písm. i) trestního zákoníku poté přiznává rybářské strážní postavení úřední osoby, což sám ZoR deklaruje v § 14 odst. 6. Právě status úřední osoby znamená zvýšení ochrany strážného, posílení významu jejich činnosti, ale také zvýšení jejich odpovědnosti.²⁰⁷

V českých zemích má tento institut poměrně dlouhou tradici, i když byl postupem času nazýván jinak. Již zákon č. 79/1882 mor. z. z. umožňoval těm, kteří měli právo lovit ryby, jmenovat zvláštního zřízence k ochraně rybářství. V tuto dobu však poskytovalo ochranu rybářství také četnictvo a poříční či tržní policie.²⁰⁸

Zákon č. 62/1952 Sb. stanovil v § 16, že Ministerstvo zemědělství v prováděcí vyhlášce k tomuto zákonu ustanoví přísežnou rybářskou stráž k ochraně rybářství. Tak se také stalo ve vyhlášce č. 363/1952 Sb. Tato stráž měla řadu oprávnění, která se v současné době podobají spíše dnešním orgánům činným v trestním řízení. Mohli používat zbraně, popř. vykonávat osobní prohlídku, a to vše za účelem ochrany rybářství stanovené v § 29 a násl. Samotná rybářská stráž vznikla až s účinností zákona č. 102/1963 Sb.²⁰⁹

10.2 Ustanovení, zánik a postavení rybářské stráže

Rybářská stráž spadá mezi tzv. veřejné stráže spolu se stráží mysliveckou²¹⁰ a lesní,²¹¹ popř. stráží přírody.²¹² Dříve jsme měli například i stráž

²⁰⁷ ŠÍMA, A. *Rybářská stráž: zákon o rybářství a předpisy související: výklad a komentář*. 1. vydání. Praha: Rybář, 2000, s. 9.

²⁰⁸ ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 71.

²⁰⁹ Tamtéž.

²¹⁰ Její postavení je upraveno v zákoně č. 449/2001 Sb., *o myslivosti*, ve znění pozdějších předpisů.

²¹¹ Její postavení je upraveno v zákoně č. 289/1995 Sb., *o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon)*, ve znění pozdějších předpisů.

²¹² Její postavení je upraveno v zákoně č. 114/1992 Sb., *o ochraně přírody a krajiny*, ve znění pozdějších předpisů.

vodní, ale ta byla zrušena nabytím účinnosti zákona o vodách. Úprava rybářské stráže je obsažena v ZoR a v jeho prováděcí vyhlášce.

Uživatel rybářského revíru obligatorně a subjekt hospodařící na rybochovném zařízení fakultativně navrhuje rybářskou stráž, která zajišťuje řádný výkon rybářského práva a chovu ryb v rybnících. Příslušným orgánem pro ustanovení, změnu a zrušení a stanovení rozsahu působnosti rybářské stráže je obecní úřad obce s rozšířenou působností.²¹³ Místní příslušnost se řídí trvalým bydlištěm navrhované osoby. Zákon opravňuje obecní úřad jmenovat strážné do funkce, u těchto osob lze kdykoliv ověřovat, zda splňují podmínky pro její výkon.²¹⁴ Je zde tedy dáno oprávnění, které závisí na správním uvážení obecního úřadu, tudíž nikoliv povinnost. Z toho plyne určitá nerovnost, jelikož některá osoba může být ověřována několikrát do roka, kdežto jiná nemusí být nikdy.

Podmínky pro ustanovení rybářské stráže jsou stanoveny taxativně v ustanovení v § 14 odst. 2 písm. a) až f). Fyzická osoba musí být starší 21 let, být bezúhonná, svéprávná a zdravotně způsobilá²¹⁵ pro výkon funkce rybářské stráže, rovněž musí složit kvalifikační zkoušku a slib. Bezúhonnost se prokazuje výpisem z evidence Rejstříku trestů.²¹⁶ Podrobnosti o předpokladech pro uchazeče o výkon funkce rybářské stráže, jejich ověřování, vzoru služebního odznaku a průkazu rybářské stráže stanovuje prováděcí vyhláška.²¹⁷

Jak již bylo zmíněno výše, rybářskou stráží může být pouze osoba fyzická. *„Zmatečné je ustanovení, podle něhož, je-li žadatelem právnická osoba, prokazuje se bezúhonnost u člena statutárního orgánu právnické osoby, oprávněného jednat za tuto osobu (viz. § 14 odst. 7 ZoR.). Může-li být rybářskou stráží ustanovena výlučně fyzická osoba a žádost o výpis z rejstříku trestů si vyžaduje příslušný obecní úřad, pak smysl zmiňovaného ustanovení je obtížné dovodit.“*²¹⁸

Pokud dojde ke změně podmínek, které byly rozhodné pro ustanovení rybářské stráže do funkce, je zde povinnost dle § 17 odst. 2 ZoR takové změny

²¹³ Každý člen obdrží průkaz a odznak. Rozsah působnosti rybářské stráže je stanoven na přední straně průkazu, kterým se strážný při kontrole prokazuje spolu s předložením odznaku.

²¹⁴ Ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráží, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (rybářský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

²¹⁵ Zákon například výslovně zmiňuje epilepsii.

²¹⁶ Rejstřík trestů je upraven zákonem č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů.

²¹⁷ Viz ustanovení § 19 až § 22 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

²¹⁸ ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 71.

oznámit příslušnému obecnímu úřadu. Jedná se o všechny změny týkající se podmínek uvedených v § 14 odst. 2 písm. b) až e).

Sama důvodová zpráva k ZoR pojednává o ustanovení a zrušení rybářské stráže tak, že se jedná o řízení jednostupňové, na které se nevztahují obecné předpisy o správním řízení a nelze v něm použít ani opravných prostředků.

ZoR ani jeho prováděcí vyhláška nestanovuje, zdali rybářská stráž vykonává svou činnost za úplatu. Například v rámci Západočeského územního svazu působí v současnosti cirká 750 členů rybářské stráže, kteří vykonávají tuto činnost, a z nich pouze pět je za tuto činnost placených.

ZoR v § 15 stanovuje také podmínky zániku funkce strážného. Jednou z podmínek je závažné nebo opakované porušení zákona rybářskou stráží. Tím v praxi může být užívání návykových látek při výkonu činnosti úřední osoby.²¹⁹

10.3 Oprávnění a povinnosti rybářské stráže

Obvod, ve kterém vykonává rybářská stráž svou činnost, je stanoven ve služebním průkazu každého strážného. Tímto průkazem je povinen se strážný prokázat, tudíž kontrolovaná osoba se může přesvědčit, zdali strážný může na daném území vykonávat svou pravomoc. V případě, že strážný vystupuje jako úřední osoba mimo rámec svého území, dopouští se přestupku dle § 2 odst. 2 písm. g) zákona č. 251/2016 Sb., *o některých přestupcích*, ve znění pozdějších předpisů.

Souhrnně je rybářská stráž oprávněna kontrolovat, požadovat, zadržet, vstupovat na pozemky v rozsahu nezbytně nutném pro výkon činnosti a projednávat přestupky dle ZoR. Oprávnění stanovená v § 16 ZoR jsou dána taxativně, tedy nemohou být rozšiřovaná například uživatelem revíru. Důležité je si uvědomit, že rybářská stráž je oprávněna pouze na základě ZoR, nikoliv podle jiných právních předpisů. Pokud je tedy strážný svědkem porušování ustanovení jiných předpisů než zákona o rybářství, pak pouze hlásí dané porušování příslušným orgánům, tedy zejména Policii ČR.

10.4 Odpovědnost rybářské stráže

Odpovědnost rybářské stráže můžeme vnímat ve dvou rovinách. Jednou z nich je odpovědnost za škodu způsobenou rybářskou stráží. ZoR u této

²¹⁹ Zde je třeba odkázat na zákon č. 65/2017 Sb., *ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek*, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně na § 19.

problematiky odkazuje na zvláštní předpis,²²⁰ podle kterého se bude postupovat při uplatňování škody. Za škodu způsobenou strážným odpovídá obecní úřad tzv. trojkové obce, která strážného ustanovila. Zákon počítá také s možností vyvinění strážného, pokud poškozená osoba svým protiprávním jednáním vyvolala zákrok strážného, který však musí být oprávněný a přiměřený.

Na druhé straně může být škoda způsobena při výkonu činnosti rybářské stráže. Náhradu škody poskytuje opět obecní úřad obce s rozšířenou působností, avšak zákon zde odkazuje na obecnou úpravu náhrady škod podle § 2894 a násl. občanského zákoníku. Strážný pak musí prokázat, že vznik škody má souvislost s protiprávním jednáním škůdce, tedy kauzální nexus mezi protiprávním jednáním a vznikem škody. Pokud by obecní úřad náhradu škody neposkytl, je možné ji uplatnit žalobou u soudu.

10.5 Shrnutí

Aby byla zajištěna ochrana řádného výkonu rybářského práva a chovu ryb v rybnících, je povinností uživatele rybářského revíru navrhnout rybářskou stráž. Subjekt hospodařící na rybochovném zařízení již danou povinnost nemá a zaleží tedy na něm, zdali tak učiní. V současné době má rybářská stráž statut úřední osoby dle trestního zákoníku a nemá mnoho pravomocí. Je oprávněna pouze na základě ZoR, nikoliv podle například vodního či přestupkového zákona.

²²⁰ Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

11. Deliktní odpovědnost na úseku rybářství

Postih protiprávních jednání na úseku rybářství je upraven jak v rámci správního práva, kde je sankcionování protiprávních jednání svěřeno správním orgánům, tak také v rámci práva trestního (kde pravomoc rozhodovat o vině a trestu mají pouze soudy). Souhrnně můžeme konstatovat, že postihování protiprávních jednání prostřednictvím práva správního a trestního chrání zájmy společnosti právě před těmito jednáními.

V oblasti správního trestání došlo k zásadní změně právní úpravy. K datu 1. 7. 2017 nabyl účinnosti zákon č. 250/2016 Sb., *o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*, ve znění pozdějších předpisů a dále zákon č. 251/2016 Sb., *o některých přestupcích*, ve znění pozdějších předpisů. Významný byl také předpis č. 183/2017 Sb.,²²¹ kterým zákonodárce završil mnohaleté úsilí reformovat přestupkové právo.²²² Tento změnový zákon má celkem 252 částí a mj. novelizoval sankční části mnoha zákonů. Týkalo se to také zákona o rybářství, ale šlo zde spíše o terminologické změny. Například slovo „sankce“ bylo nahrazeno slovy „správní tresty“ nebo byla změněna formulace z „se uloží pokuta“ na „lze uložit pokutu“.²²³ Je třeba připomenout, že kontrolu na úseku rybářství vykonává rybářská stráž na základě svých oprávnění, která byla popsána dříve.

11.1 Odpovědnost za přestupky

Nabytím účinnosti zákona č. 237/2017 Sb. byla hmotněprávní úprava přestupků na úseku rybářství sjednocena v zákoně o rybářství. Přestupek je dle současné právní úpravy „*společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.*“²²⁴ Oproti trestným činům je zde nižší společenská difamace nebo také nižší společenská škodlivost takových protiprávních jednání.

²²¹ Celým názvem zákon č. 183/2017 Sb., *kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích.*

²²² STRAKOŠ, J. *Zákon o některých přestupcích, Praktický komentář.* Praha : Wolters Kluwer ČR, 2018, s. XVIII.

²²³ JELÍNKOVÁ, J., HAVELKOVÁ, S. *Přestupky v praxi orgánů ochrany životního prostředí.*

1. Vydání : C. H. Beck, 2018, s. 1.

²²⁴ Viz § 5 zákona č. 250/2016 Sb., *o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*, ve znění pozdějších předpisů.

Jelikož je možné u vody úmyslně či z nedbalosti toho porušit relativně dost, byl vydán Metodický klíč,²²⁵ který je sice předně adresován pro všechny orgány a instituce zabývající se přestupky na úseku rybářství, avšak pro orientaci v ZoR a jeho prováděcí vyhlášce může posloužit také běžným rybářům. Metodika obsahuje pouze výčet možných přestupků spáchaných fyzickými osobami podle § 30 odst. 1 písm. a) - i), tedy nikoliv přestupky, které mohou být spáchané rybníkářem, uživatelem revíru nebo rybářským hospodářem.

Zákon o rybářství upravuje několik druhů přestupků v § 30. Můžeme je rozdělit do čtyř skupin dle subjektů, které je mohou spáchat. První skupinou jsou rybáři, jakožto fyzické osoby při výkonu rybářského práva. Další poté rybníkáři, kteří spáchají přestupek tím, že poruší některou z povinností ukládající jim § 3 ZoR, např. nevedou řádnou evidenci o hospodaření. Třetí skupinou jsou uživatelé rybářských revírů, kteří neplní povinnosti, kterými mohou být například nenavrnutí rybářské stráže nebo nevyznačení hranic rybářského revíru. Poslední skupinou jsou rybářští hospodáři, kteří nevedou evidenci dle § 11 odst. 6 ZoR a nepředloží ji ke kontrole na vyžádání příslušnému rybářskému orgánu. Za přestupky lze uložit pokutu až 30 000,- Kč, v některých případech až 100 000,- Kč.

Častý a poměrně závažný přestupek je upraven v § 30 odst. 1 písm. i). Jedná se o typické pytláctví, kdy fyzická osoba neoprávněně chytá ryby. Na rozdíl od trestného činu pytláctví zde není potřeba způsobit škodu pro naplnění skutkové podstaty. Za tento přestupek může být uložena pokuta až 8 000,- Kč a také zákaz činnosti až na dobu 1 roku. Tuto skutkovou podstatu musíme odlišit od případu, kdy kontrolovaná osoba doklady (rybářský lístek, povolenku k lovu) vlastní, avšak je nemá u sebe nebo je na požádání odmítne předložit, poté hrozí pokuta až 1500,- Kč.²²⁶

Zajímavá situace nastává v případě stanovení bližších podmínek výkonu rybářského práva v povolenke k lovu uživatelem revíru. Porušení takových podmínek se pak stává přestupkem ve smyslu § 30 odst. 1 písm. f) ZoR. Toto

²²⁵ *Metodický klíč k určování právních kvalifikací vybraných přestupků na úseku rybářství, II.* přepracované a doplněné vydání ze dne 18. 1. 2018 [online]. Dostupné z: <https://www.rybarskyrozcestnik.cz/wp-content/uploads/2018/01/Přestupky-fyzických-osob-v-rybářství-metodika-2018.pdf>

²²⁶ Ustanovení § 30 odst. 6 zákona č. 99/2004 Sb., *o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (rybářský zákon)*, ve znění pozdějších předpisů.

ustanovení se mi zdá v naprostém rozporu s článkem 4 odst. 1 LZPS. Ten stanoví, že „povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích.“ Také Ústavní soud judikoval, že „skutkové podstaty přestupků a sankce za ně, lze uložit pouze na základě zákona“²²⁷ a nesmí být jejich formulace rozšiřovány jinak než na základě zákona.²²⁸ V praxi tedy dochází ke stanovování skutkové podstaty přestupků „interními“ pravidly pro rybářský revír.

Zvláštností je v některých případech duplicitní potrestání člena ČRS, který spáchá přestupek, popř. trestný čin. Takovéto porušení může být projednáváno současně před soudem nebo správním orgánem a také kárnou komisí ČRS a nebude zde uplatněna zásada *ne bis in idem* čili ne dvakrát ve stejné věci. Může tedy dojít k tomu, že člen bude postihnut jak soudem nebo správním orgánem, tak mu může být uloženo také kárné opatření dle Stanov Českého rybářského svazu.²²⁹

Nezávazný, spíše informativní a doporučující, charakter má poté 3. příloha Jednacího řádu ČRS, která řeší nejčastější porušení Stanov ČRS, Jednacího řádu ČRS a ZoR a jejich doporučená řešení. Pro lepší pochopení uvedu pár příkladů: Pokud rybář loví v chráněných oblastech, kde je omezen nebo zakázán lov ryb nebo vodních organizmů, hrozí mu uložení kárného opatření dočasného odnětí povolenky k rybolovu na 6 až 9 měsíců, popřípadě její úplné odnětí. Dalším příkladem je používání bodců, lapaček, udic bez prutů, vidlic a rozsošek, střílení ryb, tlučení, chytání do šňůry, do rukou a do ok, v tomto případě hrozí kárné opatření až vyloučení z ČRS a odnětí povolenky k rybolovu.

11.2 Odpovědnost za trestné činy

V této kapitole se budu zabývat pouze úpravou hlavy VIII. trestního zákoníku. Tato úprava byla poprvé v historii České republiky s účinností od 1. 1. 2010 vyčleněna do jedné hlavy ve zvláštní části trestního zákoníku, která se věnuje trestným činům proti životnímu prostředí.

Druhovým objektem trestných činů proti životnímu prostředí je „zájem společnosti na ochraně životního prostředí a jeho jednotlivých složek, resp. zájem na zachování ekologické rovnováhy v přírodě, zájem na ochraně vybraných chráněných přírodních území, ochrana zvířat před týráním a v rámci péče o ně,

²²⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 12. 4. 1994 Pl. ÚS 8/93.

²²⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 23. 8. 1994. Pl. ÚS 47/93.

²²⁹ ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 99.

ochrana člověka přes nepříznivými vlivy léčiv a před nepříznivými vlivy pocházejícími od zvířat nebo potravin živočišného původu, zájem na dodržování pravidel odpadového hospodářství, některá ustanovení chrání i majetková práva (§ 304).²³⁰ „Navazuje tak na obsah čl. 7 Ústavy a čl. 35 LZPS.“²³¹

V této hlavě jsou například upraveny trestné činy poškození vodního zdroje (§ 294a), neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy (§ 299), týrání zvířat (§ 302) nebo pytláctví (§ 304).

Právě na trestný čin pytláctví se v této práci zaměřím. Spáchat trestný čin pytláctví může jakákoliv fyzická osoba tím, že „*neoprávněně loví zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné nebo ukryje, na sebe nebo jiného převede nebo přechovává neoprávněně ulovenou zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.*“²³² Toto ustanovení prošlo terminologickou změnou, kdy dřívější termín „uloví“ zákonodárce nahradil termínem „loví“, což má za následek vznik trestní odpovědnosti osobě, která pytláčí, aniž by rybu ulovila. Otázka zní, jak dokázat pytlákovi, že chytá ryby nad 5 000,- Kč? Pro oblast rybářství je tedy aplikace takového ustanovení složitá, avšak pro oblast myslivosti tuším, že nikoli.²³³

Obecně je znakem této skutkové podstaty způsobení škody nikoliv nepatrné.²³⁴ Pokud hodnota dosud ulovených nebo lovených ryb nedosahuje této výše, jedná se pouze o přestupek, nikoliv trestný čin. Pro tyto účely byl vypracován Českým rybářským svazem v Praze, Moravským rybářským svazem v Brně, Rybářským sdružením ČR v Českých Budějovicích, Fakultou rybářství a ochrany vod JU ve Vodňanech a Odborem rybářství, myslivosti a včelařství Ministerstva zemědělství v Praze Sazebník pro stanovení hodnoty ryb ulovených

²³⁰ JELÍNEK, J. a kol.: *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 5. Vydání.* Praha: Leges, 2016, 775 s.

²³¹ DAHOMORSKÝ, M., ed. *Trestněprávní problematika ochrany životního prostředí: (závěry a shrnutí projektu GA ČR-407/00/1705).* Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2002, s. 95.

²³² Ustanovení § 304 zákona č. 40/2009 Sb., *trestní zákoník*, ve znění pozdějších předpisů.

²³³ Dle Sazebníku, který určuje hodnoty zvěře je například minimální hodnota (cena) kusu druhu jelena evropského – u jelena 29 300,- Kč, daňka skvrnitého – u daňka 26 300,- Kč, srnce obecného – u srnce 15 900,- Kč, srny prasete divokého – u kňoura 22 900,- Kč. Sazebník je dostupný na internetových stránkách: <http://www.myslivost.cz/omsceskykrumlov/getattachment/Methodicke-pokyny/Sazebnik-cen-zvere.pdf.aspx>.

²³⁴ Musí dosáhnout nejméně 5 000 Kč dle § 138 zákona č. 40/2009 Sb., *trestní zákoník*, ve znění pozdějších předpisů.

při neoprávněném lovu (pytláctví) v rybářských revírech a v rybníkářství.²³⁵ Hodnoty v sazebníku vyjadřují souhrn nákladů spojených s vysazením ryb stejných nebo co nejbližších parametrů. Tento dokument má však doporučující či spíše orientační charakter, jelikož hodnotu ryb určí v konkrétním případě soudní znalec z oboru vodního hospodářství, „přičemž jí stanovená hodnota by neměla být (kromě výjimek – např. nemocný kus) nižší než doporučená minimální hodnota (cena).“²³⁶

Pro představu - minimální hodnoty jsou stanoveny dle druhu a stáří ryby, tedy od 1, 2, 3, trofejní, remontní a generační kategorie, tedy například u štiky druhé kategorie a starší je cena 400,- Kč, u trofejní 2 000,- Kč a u remontní a generační 1 400,- Kč, u úhoře říčního je to 500,- Kč a u trofejního 2 500,- Kč.

Objektem trestného činu pytláctví je ochrana společnosti před neoprávněným lovem zvěře a ryb. Neoprávněného lovu se dopouští osoba, jež k tomu není oprávněna (oprávněna z práva vlastnického, nájemního, při legálním poskytování služby, z výkonu rybářského práva dle zákona o rybářství atd.), nicméně trestně odpovědná je také osoba, která neoprávněně ulovenou rybu ukryje, převede na sebe nebo na jiného nebo ji přechovává.²³⁷ „I když to zákon vysloveně neuvádí, ze samotného faktu, že základní skutková podstata je naplněna již jednáním pachatele, který neoprávněně uloví zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné, lze dovodit, že „podílník na pytláctví“, tj. ten, kdo ukryje, na sebe nebo jiného převede nebo přechovává zvěř nebo ryby neoprávněně ulovené, musí být osoba odlišná od osoby, která tuto zvěř nebo ryby neoprávněně ulovila. Pro trestnost tohoto pachatele je nerozhodné, že osobu, která zvěř nebo ryby ulovila, nelze za toto jednání stíhat.“²³⁸ Z toho vyplývá, že trestný čin pytláctví nelze spáchat v jednočinném souběhu s trestným činem podílnictví dle § 214 trest. zák., avšak lze ho spáchat v jednočinném souběhu s trestnými činy proti majetku (například krádeží), trestným činem týrání zvířat (v případě pytláctví zvlášť zavrženíhodným způsobem) nebo s trestným činem nedovoleného ozbrojování (při lovu nelegálně drženou zbraní).²³⁹

²³⁵ Sazebník pro stanovení hodnoty ryb ulovených při neoprávněném lovu (pytláctví) v rybářských revírech a v rybníkářství. [online]. Dostupné z: http://www.crsmofm.cz/wpcontent/uploads/Sazebnik_pro_stanoveni_hodnoty_upytlacenyh_ryb.pdf.

²³⁶ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 3021.

²³⁷ ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 100.

²³⁸ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 3022.

²³⁹ Tamtéž, s. 3024.

V § 304 odst. 2 trestního zákoníku jsou stanoveny kvalifikované skutkové podstaty trestného činu pytláctví. Jedná se o případy, kdy je naplněna základní skutková podstata, ke které je stanovena další podmínka pro použití přísnější sazby trestu. Jedná se o spáchání trestného činu pytláctví členem organizované skupiny, získáním většího prospěchu (nejméně 50 000,- Kč) nebo spáchání osobou, která má zvlášť uloženou povinnost na úseku životního prostředí (například rybářská stráž). Dále se jedná o případy spáchání činu zvlášť zavrženíhodným způsobem, hromadně účinným způsobem nebo v době hájení,²⁴⁰ popřípadě bude stejně posuzována osoba, která byla za tento čin v posledních třech letech odsouzena nebo potrestána.

Na závěr stojí za zmínku také připravovaná novela trestního zákoníku, která v současné době prošla prvním čtením v Poslanecké sněmovně a byla předložena ústavněprávnímu výboru jakožto výboru garančnímu a dále výboru zemědělskému. Cílem této novely je přísnější postižení nakládání se zvířaty, jako reakce na rozšiřování fenoménu množiren v České republice, kdy by měl být zaveden nový trestný čin, a to nevhodné nakládání se zvířaty. Novela také počítá se zpřísněním trestů například za trestné činy pytláctví a týrání zvířat. V neposlední řadě také zavádí nový druh trestu, kterým je zákaz držení a chovu zvířat. Tento trest bude moci uložit soud na dobu až 10 let, dopustí-li se pachatel trestného činu v souvislosti s držením, chovem nebo péčí o zvíře.

Pro spáchání trestného činu týrání zvířat již bude postačovat spáchání takového činu surovým nebo trýznivým způsobem, tedy došlo k vypuštění slova „zvláště“, které bylo zařazeno do kvalifikované skutkové podstaty pod přísnější trestní sazbu. Pro porovnání, dnes v prvním odstavci hrozí trest odnětí svobody až dvě léta, dle navrhované úpravy bude hrozit odnětí svobody na 6 měsíců až tři léta. Ve druhém odstavci bude hrozit odnětí svobody na dva roky až pět let a ve třetím dokonce odnětí svobody na dva roky až osm let, pokud se trestného činu pachatel dopustí na větším počtu zvířat nebo zvířeti způsobí trvalé následky či smrt. *„Navrhované trestní sazby jsou nastaveny poměrně vysoko, sazba uvedená v odstavci 1 odpovídá například trestnému činu ublížení na zdraví (§ 146 odst. 1), v odstavci 2 je srovnatelná s trestným činem týrání svěřené osoby. Dvouletá dolní hranice trestu odnětí svobody v odst. 2 se zavádí jako forma omezení (nikoliv však*

²⁴⁰ Jedná se například o lov pomocí výbušnin, plynu a podobně.

*vyloučení) možnosti rozhodnout o trestném činu podle § 302 odst. 2 trestním příkazem bez projednání věci v hlavním líčení.*²⁴¹ Stejně změny trestních sazeb by měly postihnout také trestný čin pytláctví. V prvním odstavci by mělo hrozit 6 měsíců až tři roky, ve druhém poté dva roky až osm let.

S touto novelou nemohu jinak než souhlasit. Zohledňuje nový přístup k postavení zvířete, tedy již nikoli jako k věci, ale jako živému tvorů. Otázkou je, zdali poté nebude trestné přechovávání stovek kaprů v malých sádkách při prodeji během vánočního období, které bezpochyby není místo s vhodnými podmínkami pro život. Na druhou stranu jsou podmínky přechovávání ryb v kádích stanoveny v příloze 5. vyhlášky č. 48/2012 Sb., kdy při jejím splnění osoba prodávající není nijak odpovědná.

V budoucnu se nejspíše budeme moci setkávat s rozsudky týkajícími se znečištěných rybníků, ve kterých kvůli tomuto znečištění dochází k úhynu ryb.

11.3 Shrnutí

Protiprávní jednání na úseku rybářství je postihováno jak v rámci práva správního, tak trestního. Liší se zde orgán, který o dané věci rozhoduje, a také výše a tvrdost sankce. Z hlediska správního práva, je obecná úprava přestupků relativně nová. Z hlediska práva trestního tato úprava prodělala několik změn. Upozornit bych chtěl na porušení článku 4 LZPS, ke kterému dochází stanovením bližších podmínek výkonu rybářského práva v povolence k lovu uživatelem revíru, které se poté stává přestupkem. Za pozitivní však považuji chystanou novelu trestního zákoníku, týkající se zpřísnění trestních sazeb u některých trestných činu, jež lze spáchat v oblasti rybářství.

²⁴¹ Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., *trestní zákoník*, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony

12. Institucionální zabezpečení rybářství

12.1 Historie a současnost rybářských spolků

První spolky sportovních rybářů u nás začaly vznikat až v 19. století. Jedním z hlavních důvodů vzniku byl zákon z roku 1883, který zakazoval volný rybolov, a podle této úpravy směl lovit pouze držitel rybářského lístku. První rybářský spolek na našem území byl založen v Kostelci nad Orlicí v roce 1880 a do roku 1900 bylo podobných spolků založeno několik desítek. Jedním z nejznámějších spolků u nás byl První rybářský klub, jehož členem byl dokonce i Tomáš Garrigue Masaryk.²⁴²

Ve 20. století prošly rybářské spolky komplikovaným vývojem. Trefně je situace popsána v Rybářském věstníku z roku 1926. „*Sotva si kdo dovede představit, co je tu zapotřebí neúporného úsilí a sebezapření, když na jedné straně není dost energie a porozumění na straně centrálních úřadů, na druhé straně nepříznivé poměry vnitropolitické nijak neurovnávají cestu.*“²⁴³

V tomto období menší rybářské spolky pocíťovaly potřebu vytvoření velké společné organizace, která by jim pomohla účinněji hájit zájmy chovu, lovu i ochranu říčních ryb a dalších vodních živočichů. Iniciací Ministerstva zemědělství započala příprava vytvoření celorepublikové rybářské organizace, která byla nazvána Unie rybářských spolků a družstev v ČRS. Na popud této organizace byl roku 1924 uspořádán sjezd všech rybářských spolků v ČRS, kdy hlavním důvodem bylo jednání o přípravě nového rybářského zákona. V roce 1957 byl registrován nový Československý svaz rybářů a dosavadní rybářské spolky byly přeměněny na místní organizace tohoto svazu. Byla zavedena tzv. třístupňová struktura, kdy v prvním stupni působily místní organizace, ve druhém krajské organizace a ve třetím stupni organizace ústřední. Tato struktura je zachována dodnes.²⁴⁴ V tomto roce Ministerstvo zemědělství vydalo vyhlášku č. 193, podle

²⁴² KŘIVÁNEK, J., NĚMEC J. a KOPP J. *Rybníky v České republice*. Praha: Pro Ministerstvo zemědělství ČR vydal Consult, 2012, s. 50.

²⁴³ *Rybářský zpravodaj*, 2. červnové vydání, 2018, s. 10. [online] Dostupné z: https://www.rybsvaz.cz/zpravodaj/zpravodaj_cerven2018.pdf.

²⁴⁴ SPURNÝ, P. *Sportovní rybolov*, [online], [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: http://web2.mendelu.cz/af_291_projekty2/vseo/files/143/21443.pdf

níž byly vody rozděleny mezi Státní rybářství a Československý svaz rybářů, kterému připadla správa tekoucích vod.²⁴⁵

V rámci federalizace došlo k rozdělení Československého svazu rybářů na dvě samostatné organizace - Český rybářský svaz a Slovenský rybářský zväz. K decentralizaci organizace rybářů došlo až v roce 1990, ve kterém došlo k rozdělení na Český rybářský svaz (ČRS) a Moravský rybářský svaz (MRS).

V současnosti je ČRS jedním z největších zájmových sdružení v České republice. Jeho členská základna čítá zhruba 250 tisíc členů, z toho skoro 30 tisíc je mladších 18 let, kteří jsou organizováni prostřednictvím 483 místních organizací spadajících pod 7 územních svazů.²⁴⁶ ČRS hospodaří na 1290 rybářských revírech o rozloze cirká 35 tisíc hektarů. Působí také na zhruba dvou tisících chovných rybnících, kde se každoročně vyprodukuje více než 1 200 tun ryb. Tržby z prodeje těchto ryb slouží k opětovnému zarybnování rybářských revírů.²⁴⁷ Naproti tomu Moravský rybářský svaz sdružuje okolo 70 tisíc členů a obhospodařuje rybářské revíry například na řece Dyji, Jihlavě a Svatce.

Vhodné je také uvést, že Český rybářský svaz v současnosti organizuje nebo spoluorganizuje více než 600 rybářských kroužků zaměřených na práci s dětmi a mládeží.²⁴⁸

Činnost Českého rybářského svazu upravují Stanovy ze dne 26. 11. 2016 a Jednací řád ze dne 5. 3. 2015.

12.2 Stanovy a Jednací řád ČRS

Stanovy Svazu čítají 23 paragrafů, které jsou systematicky rozděleny do IV částí. Upravují poslání Svazu, členství ve Svazu, práva a povinnosti jeho členů, kárná opatření, strukturu a orgány Svazu a zásady hospodaření Svazu.²⁴⁹

Dle základních ustanovení je ČRS samosprávný a dobrovolný svazek členů, jehož hlavní spolek má sídlo v Praze 10 – Vinohrady v ulici Nad Olšinami 282/31. Svaz se zabývá především výkonem rybářství dle ZoR, ochranou přírody,

²⁴⁵ KŘIVÁNEK, J., NĚMEC J. a KOPP J. *Rybníky v České republice*. Praha: Pro Ministerstvo zemědělství ČR vydal Consult, 2012, s. 51.

²⁴⁶ V současné době se ČRS člení na Územní svaz ČRS města Prahy, Územní svaz ČRS Středočeský, Územní svaz ČRS Jihočeský, Územní svaz ČRS Západočeský, Územní svaz ČRS Severočeský, Územní svaz ČRS Východočeský a Územní svaz ČRS Severomoravský.

²⁴⁷ *Český rybářský svaz* [online] [cit. 2010-01-28]. Dostupné z: www.rybsvaz.cz.

²⁴⁸ *Rybářský zpravodaj*, 2. červnové vydání, 2018, s. 4. [online]. Dostupné na https://www.rybsvaz.cz/zpravodaj/zpravodaj_cerven2018.pdf

²⁴⁹ Ustanovení § 1 Stanov ČRS ze dne 26. 11. 2016.

čistotou vody a životního prostředí, organizováním rybářských soutěží a spoustou dalších činností, které jsou uvedeny v ustanovení § 2 Stanov.

Mezi povinnosti člena patří dodržování vnitřních předpisů, placení členských příspěvků, chránění majetku ČRS a „vystříhávání se“ všeho, co by mohlo poškodit dobré jméno Svazu. Pokud by došlo k porušení některé z povinností, mohla by být členovi uložena některá z kárných provinění. Zásady a průběh kárného řízení stanovuje Jednací řád. Kárné řízení může být zahájeno na návrh člena spolku nebo z vlastního podnětu kárného orgánu. Mezi kárná opatření patří důtka, dočasné nebo úplné odnětí povolenky k rybolovu, nevydání povolenky k rybolovu až na 2 roky, odnětí svazových vyznamenání, popř. může dojít taky k vyloučení člena ze Svazu.²⁵⁰ Kárné opatření může být uloženo v objektivní lhůtě jednoho roku, tedy do jednoho roku od porušení povinnosti. Ve srovnání s kárnými opatření MŘS jsou zde určité rozdíly. Například se místo důtky ukládá napomenutí, avšak je to jen jiný název pro totéž, lze nevydat povolenku až na dobu třech let a oproti výčtu kárných opatření ČRS stanovují Stanovy MŘS také odvolání z funkce.

Vrcholným orgánem Českého rybářského svazu je Republikový sněm, který tvoří delegáti zvolení na konferencích územních svazů a členové Republikové rady.²⁵¹ Za zmínku také stojí Republiková dozorčí rada jakožto kontrolní orgán Svazu a jeho orgánů. Úpravu o činnosti, pravomocích, ustanovování a dalších podrobnostech stanovuje Jednací řád ČRS.

²⁵⁰ Ustanovení § 5 Stanov ČRS ze dne 26. 11. 2016.

²⁵¹ Ustanovení § 6 odst. 4. Stanov ČRS ze dne 26. 11. 2016.

Závěr

Cílem této práce bylo objektivně popsat právní úpravu rybařství v České republice a poukázat na její problémy v praxi. Jelikož je rybařské právo značně široká oblast, byly vybrány instituty, na kterých zákon o rybařství stojí, a také ty, které s nimi souvisí, avšak jsou upraveny v jiných právních předpisech.

Lze konstatovat, že zákon o rybařství a jeho prováděcí vyhláška jsou dosti rigidní úpravou, ve které nedochází ke každodenním změnám. Není to způsobeno tím, že by byl zákon „majstrštyk“ českého zákonodárství, ale tím, že zde není dostatečná politická vůle a otázka rybařství pro společnost zasluhuje až sekundární pozornost (vyjma osob, které se v této oblasti pohybují). Přestože máme dva, svou členskou základnou velmi významné rybařské svazy, nedokáží své zájmy zcela prosadit, což je škoda.

ZoR sice odpovídá standardům, které jsou na něj kladeny Evropskou unií, nicméně tato úprava už tak úplně neodpovídá potřebám rybařské společnosti. Přesto lze říci, že podle současné právní úpravy může rybařství fungovat i nadále.

Na většinu problémů právní úpravy a jejich možného řešení jsem upozornil již v textu práce, a proto je již nebudu taxativně vyjmenovávat. Zákon o rybařství obsahuje v mnoha ustanoveních pouze zásady a principy, přičemž jejich výklad je upraven v jeho prováděcím předpise, na který zákon mnohokrát odkazuje. Někdy se však jedná o pojmy, které rybaře zajímají nejvíce, zejména rybařský lístek, lovné míry či denní doba lovu. Sám zákon neobsahuje vymezení účelu a zásad, což by tak úplně nevadilo, na druhou stranu upravuje instituty, které pak nepoužívá, a ty, které používá, neupravuje. Jedná se například o „vlastníka rybníku“ nebo „chytání ryb“. Problematická je také definice rybníku v § 2 písm. c) ZoR. Spíše kuriozitou je poté poznámka pod čarou týkající se § 7. Toto ustanovení se týká úpravy hraničních vod, kde se v poznámce odkazuje na zákon a mezinárodní smlouvy, které danou problematiku vůbec neobsahují nebo přímo stanovují, že se na danou věc nevztahují. Zákon také zakazuje lov ryb pomocí zabránění migrace po i proti vodě, což je nesmysl, jelikož se nemůže jednat o způsob lovu. Do toho výčtu bych spíše zařadil tzv. podsekávání, kdy se rybař snaží rybu ve vodě zaseknout kamkoliv do těla, nikoliv do vnitřní části tlamy. Problém vidím také ve zvláštní povolenke k lovu, kterou vydává Ministerstvo zemědělství. Z mého pohledu může docházet

k situacím, kdy na tuto povolenku bude chytat osoba bez znalostí ryb a lovu. Do zákona o rybářství nebo jeho prováděcí vyhlášky bych také zakotvil množství krmiva a jeho druhu, které rybář může vhodit do vody, v závislosti na čase a rozloze vody, popř. její hloubky. Víím, že by to bylo v praxi složité, avšak tony krmiv, které rybáři do vody vhodí, mají negativní vliv na její jakost, a tím také na zdraví ryb.

Asi nejspornější je otázka živé nástrahy, kdy relevantní důvod pro zanechání této praxe jsem nikde nevyčetl. Spíše bych doporučil inspiraci německou právní úpravou a chytání na živou nástrahu zakázal.

Situace ohledně stanovení bližších podmínek výkonu rybářského práva uživatelem revíru, kdy se jejich porušení stává přestupkem, se mi zdá, že do značné míry porušuje článek 4 Listiny základních práv a svobod.

Problémem je také současná nerovnost mezi rybníkářem a uživatelem revíru v situaci náhrady škod způsobených zvláště chráněným živočichem. Mnoho emocí proto budí zákon č. 115/2000 Sb., na náhradu škod způsobenou vybranými zvláště chráněnými živočichy. Důvodem je, že ze dříve zvláště chráněného kormorána velkého se v současné době stává přemnožený druh díky jeho populační explozi, kterou můžeme sledovat zejména v zimním období na hladinách českých vod. Uživatelům rybářských revírů vznikají milionové škody a z důvodu právní povahy ryb ve vodních tocích jim nejsou vypláceny náhrady škod způsobené právě kormoránem. Řešením je na jedné straně vytvoření takových podmínek pro ryby, které by jim napomohly tlaku kormorána odolat. Jedná se zejména o rozvoj přirozených rybích úkrytů, kam by se mohly ryby schovat před predátorem, zlepšení prostupnosti vodních toků, které by napomohly rybám ke snazší reprodukci, zabránění hromadění ryb ve slepých ramenech, kde se stávají snadnou kořistí, a redukcí počtu kormorána obecně. Na druhou stranu je nasnadě změna také z právního hlediska. Asi nejúčelnější by bylo vytvoření nového zákona, který by zakotvil poskytování náhrad škod způsobených kormoránem velkým na rybářských revírech, a to uživateli revíru, kterému byl povolen výkon rybářského práva dle ZoR. Jednalo by se o razantní krok, který by nejspíše nezískal potřebou podporu. Na druhou stranu, by se tím vyřešil problém, jelikož by podmínkou vyplácení náhrad nebylo způsobení škody živočichem zvláště chráněným, tak jak to požaduje současná právní úprava.

Pozitivní je terminologická změna u trestného činu pytláctví, kdy skutkovou podstatu naplňuje osoba, která loví, nikoli uloví ryby nejméně za 5 000,- Kč, avšak pro oblast rybářství je toto ustanovení z pohledu dokazování složitě aplikovatelné. Podle mého názoru bude také přínosná chystaná novela trestního zákoníku, jejímž cílem je zpřísnění trestů, například u trestných činů pytláctví či týrání zvířat, vznik nového druhu trestu a nové skutkové podstaty.

Závěrem bych popřál lidem, kteří se snaží o pozitivní změnu v oblasti českého rybářského práva, aby byli úspěšní a nenechali se ničím a nikým odradit.

Summary

The thesis deals with the legal issues of fishing in the Czech Republic. The aim was to objectively describe the legal framework in the Czech Republic and refer to its issues in practice. As the fisheries law is considerably wide area, therefore only important institutes were chosen connecting the fisheries legal framework. However these institutes are modified in other legal regulations.

At the beginning of my thesis I was dealing with the fisheries law generally and its subsumption into the legal framework in Czech. Then the history if this legal segment was described with source system of the fisheries law in Czech, the fishery guard as a public authority of fishery, tort liability in the field of fishery and institutional provision of fishery in the Czech Republic. I believe that my thesis can help to understand the fisheries law in Czech and will serve to resolve practical issues in this area.

The fisheries law belongs to the public law and its regulation focuses on two main legal acts, which creates the body of the fisheries law. First of them is Act No. 99/2004 Coll. and the second one is Decree No. 197/2004 Coll. These decrees do not have a tendency to be changed frequently as they are not politically attractive or stand on the edge of an interest. Decree No. 197/2004 contains a great number of imperfections and faults. However, I could state that fishery can exist according to this legal modification in the future. We could mention, for example, a definition of pond, which is quite problematic, or a fishing prohibition due to migration, which I personally see as senseless. Undefined significant terms could be mentioned as well. In this thesis I tried to deal with other legal decrees where the fisheries law has its legal basis.

Probably the most arguing matter is a living bait, where a relevant reason for leaving this practice could not be found anywhere. I would rather recommend to inspire in the German legal alteration where living baits are prohibited and I absolutely agree with this regulation.

Great problems are caused by cormorants which decimate fish on water courses with a damage of millions Euro, that are not paid out by Czech authorities. The reason is that according to current adjudication, fish is considered as „res nullius“ and therefore no property right belongs to it. A solution could a

reduction of cormorants on acceptable number for our region and legal modification of this issue by paying out compensations by Czech authorities.

At the end of it, I would like to wish all people who try to positively change the fisheries law to succeed in this matter.

Seznam použitých zdrojů:

Publikace

- CAPONERA, D. *Principles of Water Law and Administration: National and International*. 2 end ed. Taylor & Francis Group. London. 2007. 290, ISBN 978-0-415-43583-3.
- DAMOHORSKÝ, M. a kol. *Právo životního prostředí*. 3. Vydání. Praha. C. H. Beck. 2010, ISBN 978-80-7400-338-7.
- DAHOMORSKÝ, M., ed. *Trestněprávní problematika ochrany životního prostředí: (závěry a shrnutí projektu GA ČR-407/00/1705)*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2002. ISBN 80-85889-42-0.
- DUBSKÝ, K. a kol. *Obecné rybářství*. Praha: Informatorium, 2003, ISBN 80-7333-019-9.
- DUS, M. *Ryby a rybolov v našich vodách*. Praha: Reader's Digest, 2010, ISBN 978-80-7406-095-3.
- HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 8. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, 978-80-7179-254-3.
- HEMELÍK, T. *Rybářství a právo*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000, ISBN 80-86199-14-2.
- HORÁČEK, Z. *Vodní zákon: s podrobným komentářem po velké novele stavebního zákona k 1. 1. 2013*, Praha: Sondy, 2011-. Paragrafy do kapsy, ISBN 978-80-86846-48-8.
- CHARVÁTOVÁ, I. et al. *Current contents: Právnick 1861-2006*. Vyd. 1. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2007, ISBN 978-80-7251-254-6.
- JANČÁŘOVÁ, I. *Právo životního prostředí: zvláštní část*. Brno: Masarykova univerzita, 2015, ISBN 978-80-210-8041-6.
- JANČÁŘOVÁ, I. *Právo životního prostředí pro bakaláře: [bakalářský studijní program]*. Brno: Masarykova univerzita, 2011, ISBN 978-80-210-5556-8.
- JELÍNEK, J. a kol.: *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 5. Vydání. Praha: Leges, 2016, ISBN 978-80-7502-120-5.

- JELÍNKOVÁ, J., HAVELKOVÁ, S. *Přestupky v praxi orgánů ochrany životního prostředí*. Vydání : C. H. Beck, 2018, ISBN 978-80-7400-697-5
- JÍLEK, F. *Zákon o ochraně zvířat proti týrání a jeho uplatnění v zemědělské praxi*. V Praze: Institut výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství ČR, 1999. Živočišná výroba (Institut výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství ČR), ISBN 80-7105-199-3.
- KALOUSEK, J. *Archiv český čili staré písemné památky české i moravské, sebrané z archivů domácích i cizích, svazek 22*. 1.vyd. Praha: Knihkupectví Bursík a Kohout, 1905.
- KINDL, M. Praktická otázka, co je rybářské právo, in *Bulletin advokacie*. 9/1996, ISSN 1210-6348
- KŘIVÁNEK, J., a kol. *Rybníky v České republice*. Praha: Pro Ministerstvo zemědělství ČR vydal Consult, 2012, ISBN 978-80-903482-9-5.
- LUBOVSKÝ, Z. a kol. *Dny práva 2011- Days of Law 2011 , Zvíře jako předmět právních vztahů*, Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5910-8.
- MÜLLEROVÁ, H. a STEJSKAL, V. *Ochrana zvířat v právu*. Praha: Academia, 2013. Společnost (Academia), ISBN 978-80-200-2317-9.
- NOVOTNÝ, P. *Nový občanský zákoník*. Praha: Grada, 2014. Právo pro každého (Grada), ISBN 978-80-247-5163-4.
- POCHYLÝ, Z. *Jak jsem bojoval s rybami: aneb moje montáž s originálním krmítkem a kuličkou z polystyrenu*, Praha, 2018, ISBN 978-80-7589-259-1.
- POUPĚ, J. *Právo v rybářské praxi*. 1. vyd. Praha: Orac, 2004. Kapesní příručky, ISBN 80-86199-80-0.
- POUPĚ, J. *Rybářská stráž, 1. vydání*. Praha: ORAC, 2000, ISBN 80-86199-13-4.
- PRŮCHOVÁ, I. a kol. *Stavební zákon a ochrana životního prostředí*. Brno: Masarykova univerzita, 2011, ISBN 978-80-210-5667-1.
- PUNČOCHÁŘ, P. a kol.: *Zákon o vodách v úplném znění k 23. lednu 2004 s rozšířeným komentářem*, Soudy, Praha 2004.

- PRCHALOVÁ, J. *Zákon o ochraně přírody a krajiny a Natura 2000, Úplné znění zákona s komentářem, judikaturou a prováděcími předpisy*, 2. aktualizované a rozšířené vydání k 1. 3. 2010. Praha: Linde a.s., 2010, ISBN 978-80-7201-806-2.
- PRCHALOVÁ, J. *Právní ochrana zvířat*. Praha: Linde, 2009, ISBN 978-80-7201-763-8.
- SKULOVÁ, S.: *Správní uvážení - základní charakteristika a souvislosti pojmu*. Masarykova univerzita, Brno, 2003, ISBN 80-210-3237-5.
- STEJSKAL, V. *Komentář k zákonu o ochraně přírody a krajiny*. 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer, 2016, ISBN 978-80-7552229-0.
- STEJSKAL, V. *Vývojové tendence právní úpravy přírody*. Praha: Univerzita Karlova, 2012, ISBN 978-80-87146-65-1.
- STRAKOŠ, J. *Zákon o některých přestupcích, Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, ISBN 978-80-7598-096-0.
- STRNAD, Z. *Vodní právo*. Vodňany: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Fakulta rybářství a ochrany vod, 2013, 978-80-87437-45-2.
- ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, ISBN 978-80-7400428-5.
- ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, ISBN 978-80-7552-836-0.
- ŠÍMA, A. *Rybářská stráž: zákon o rybářství a předpisy související: výklad a komentář*. 1. vydání. Praha: Rybář, 2000, ISBN 80-238-5347-3.
- ŠIMÁČKOVÁ, K., ŠIMÍČEK, V., POSPÍŠIL I. a kol. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2012, ISBN 978-80-7357-750-6.
- TUHÁČEK, M. a JELÍNKOVÁ, J. *Právo životního prostředí: praktický průvodce*. Praha: Grada, 2015. Právo pro každého (Grada), ISBN 978-80-247-5464-2.
- TUREČEK, K. *Zákon o vodách č. 254/2001 Sb. s komentářem*. Praha: Soudy, 2002, ISBN 80-902766-8-7.

- VIMR, V. *České rybářské právo: systematický výklad rybářských zákonů a nařízení, platných v zemi České a texty rybářských zákonů a nařízení*. V Praze: Nákladem právnického knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1947.
- ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Civilní právo procesní*. 2., aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Právnické učebnice (Aleš Čeněk), ISBN 978-80-7380-571-5.

Internetové zdroje a články

- *Časopis Rybářství*, 2015 [online]. [cit. 2018-11-14] Dostupné z: <http://rybaripraha.cz/obsah/rybarska-straz-aktuality>.
- *Český rybářský svaz* [online] [cit. 2018-01-28]. Dostupné z: www.rybsvaz.cz.
- *Český rybářský svaz* [online] [cit. 2018-11-20] Dostupné z: https://www.rybsvaz.cz/?page=vase_dotazy&lang=cz&web_menu_id=14
- *Dodatek rybářského řádu Českého rybářského svazu* [online]. [cit. 2018-10-20]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/dokumenty/legislativa/Dodatek2019.pdf>. [dne 7. 6. 2018]
- DURAS, J., POTUŽÁK, J. Rybníky: Jakost vody a legislativa, in *Časopis Fórum ochrany přírody*. 2016 [online]. [cit. 2019-01-10]. Dostupné z: <http://www.casopis.forumochranyprirody.cz/magazin/analyzy-komentare/rybniky-jakost-vody-a-legislativa>.
- JORDÁN, H. *Ministerstvo zemědělství letos vyplatí rybářům 15 milionů korun za škody, které na rybách způsobili kormoráni*. EAgrí [online]. 2015 [cit. 2019-03-07]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2015_ministerstvo-zemedelstvi-letosvyplati.html
- KRECHT, J. Voda a jejich právní povaha, in *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*. Praha: C. H. Beck, 2014
- *Rybářský zpravodaj*, 2. červnové vydání, 2018, s. 10. [online] Dostupné z: https://www.rybsvaz.cz/zpravodaj/zpravodaj_cerven2018.pdf.

- *Sdělení č. 22 odboru legislativního k problematice poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy za škody způsobené na rybách v rybářských revírech*, Věstník Ministerstva životního prostředí České republiky, částka 9, září 2006. [online]. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/web/edice.nsf/69CC2774E944CC91C125710D0037D437/\\$file/vestnik09_web.pdf](https://www.mzp.cz/web/edice.nsf/69CC2774E944CC91C125710D0037D437/$file/vestnik09_web.pdf)
- SPURNÝ, P. *Sportovní rybolov*, [online], [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: http://web2.mendelu.cz/af_291_projekty2/vseo/files/143/21443.pdf
- SVOBODOVÁ, O., *K vyplácení náhrad za škody způsobené kormoránem velkým v letech 2018–2020*, in *ČESKÉ PRÁVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ*, 2018, [online]. [cit. 2019-03-07]. Dostupné z: http://www.cspzp.com/dokumenty/casopis/cislo_48.pdf
- ŠÍMA, A. *Názor k dotazu č. 185 ze dne 18. 7. 2017*, [online] [cit. 2018-12-20] Dostupné z: https://www.rybsvaz.cz/?page=vase_dotazy&lang=cz&web_menu_id=14.
- TOMÁŠKOVÁ, L. *Zákon č. 115/2000 Sb.*, in *Časopis Ochrana přírody* [online]. [cit. 2019-01-15]. Dostupné z: <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/pece-o-prirodu-a-krajinu/zakon-c-115-2000-s1b/>.
- TOMÁŠKOVÁ, L. *Zákon č. 115/2000 Sb.: nástroj k odstraňování konfliktů mezi ochranou přírody a hospodařícími subjekty*, in *Ochrana přírody*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2009, (6) [online]. [cit. 2019-03-07]. Dostupné z: <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/pece-o-prirodu-a-krajinu/zakon-c-115-2000-sb/>
- VRÁNA, K. a kol. *Standardy péče o přírodu a krajinu: Rybí přechody*, Praha, 2014, SPPK B02 006, Dostupné z: <http://standards.nature.cz/res/archive/174/022635.pdf?seek=1404471627>

Právní předpisy a důvodové zprávy

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.
- Všeobecný občanský zákoník (*Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für die gesammten Deutschen Erbländer der Österreichischen Monarchie*) z roku 1811.
- Zákon č. 71/1870 Sb., o tom, kterak lze vody užívati, jí svozovati a jí se brániti.
- Zákon č. 62/1952 Sb., o rybářství.
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 102/1963 Sb., o rybářství.
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.
- Zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů.
- Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

- Zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů.
 - *Důvodová zpráva k zákonu č. 115/2000 Sb.*
- Zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů.
- Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 254/2001 Sb., vodní zákon, ve znění pozdějších předpisů.
- Nařízení vlády č. 71/2003 Sb., o stanovení povrchových vod vhodných pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů a o zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod.
- Zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
 - *Důvodová zpráva k zákonu č. 99/2004 Sb.*
- Vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona o rybářství, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.
 - *Důvodová zpráva k zákonu č. 500/2004 Sb.*
- Zákon č. 130/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

- Zákon č. 65/2017 Sb., ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích.

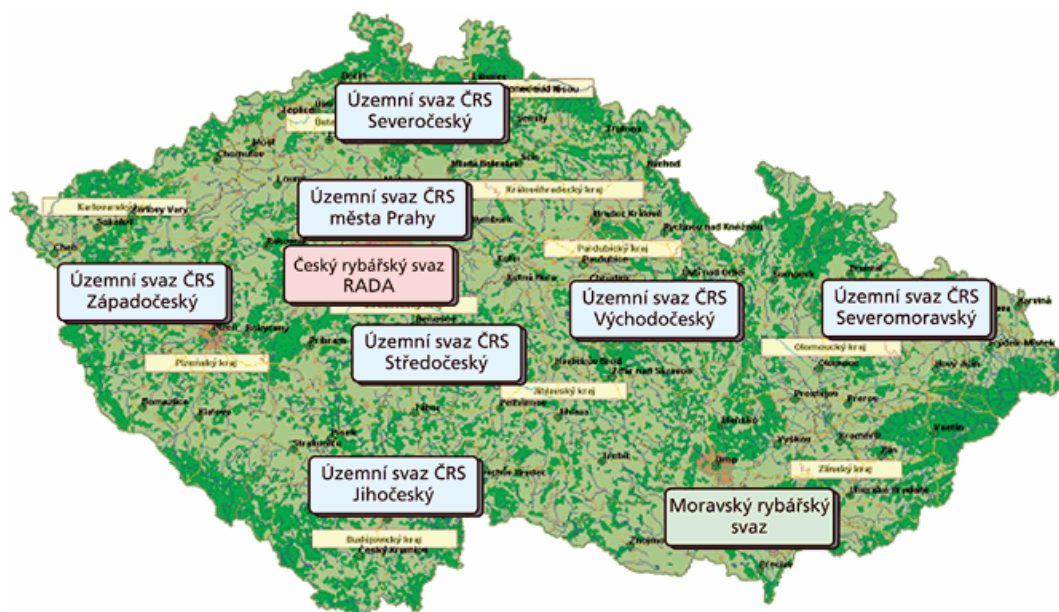
Judikatura

- Nález Ústavního soudu ze dne 12. 4. 1994 Pl. ÚS 8/93.
- Nález Ústavního soudu ze dne 23. 8. 1994. Pl. ÚS 47/93.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, sp. zn. 7 A 33/2002.
- rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2004 sp. zn. 25 Cdo 540/2003.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2007 sp. zn. 1 As 11/2006.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 07. 10. 2010, sp. zn. 2 As 18/2010.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2011 sp. zn. 1 As 50/2010.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2012 sp. zn. 2 As 54/2011.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2012 sp. zn. 25 Cdo 791/2011.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 11. 2013 sp. zn. 22 Cdo 3152/2012.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2015 sp. zn. 25 Cdo 3335/2013.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2016 sp.zn. 25 Cdo 4768/2015.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 4. 2016 sp. zn. 25 Cdo 4265/2015.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2017 sp. zn. 25 Cdo 3683/2015.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2018 sp. zn. 5 A 27/2015.

Ostatní

- Důvodová zpráva k návrhu zákona o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. Poslanecká sněmovna (volební období 1998 až 2002). Tisk č. 445. Obecná část. [online]. [cit. 2019-01-15]. Dostupné z: na www.psp.cz
- Důvodová zpráva k návrhu novely zákona o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. Poslanecká sněmovna (volební období 2016 až 2020). Obecná část. [online]. [cit. 2019-01-15]. Dostupné z: www.psp.cz
- Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., *trestní zákoník*, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony
- *Jednací řád ČRS*
- *Metodický klíč k určování právních kvalifikací vybraných přestupků na úseku rybářství, II.* přepracované a doplněné vydání ze dne 18. 1. 2018 [online]. Dostupné z: <https://www.rybarskyrozcestnik.cz/wp-content/uploads/2018/01/Prestupky-fyzickych-osob-v-rybarsviti-metodika-2018.pdf>
- *Sazebník pro stanovení hodnoty ryb ulovených při neoprávněném lovu (pytláctví) v rybářských revírech a v rybníkářství.* [online]. Dostupné z: http://www.crsmofm.cz/wpcontent/uploads%20/Sazebnik_pro_stanoveni_hodnoty_upytlacenyh_ryb.pdf.
- *Sazebník minimálních hodnot upytlacené zvěře podle druhu, pohlaví a věku* [online] dostupné z: <http://www.myslivost.cz/omsceskykrumlov/getattachment/Metodicke-pokyny/Sazebnik-cen-zvere.pdf.aspx>
- *Stanovy ČRS*
- *Strategie resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030.* Praha: Ministerstvo zemědělství, 2016.

Obrazová příloha

Obr. č. 1: Mapa ČR rozdělena dle územních svazů ČRS a MRS

Obr. č. 2: Rybářský lístek

POVOLENKA K LOVU RYB

Doba platnosti od01.01.2019..... do 31.12.2019..... 20.....

Jméno, příjmení, titul držitele [REDAKCE].....

Datum narození [REDAKCE].....

Trvalý pobyt [REDAKCE] Ústí nad Labem

Člen MO ČRS ČRS, z. s., MO Ústí n. L.

Masarykova 242/15b, 1
Ústí nad Labem 400 01
ČR
IČ: 00482846
E-mail: info@rybarusti.cz
www.rybarusti.cz
ČRS, z. s., MO Ústí n. L.
ORGANIZACE ÚSTÍ NAD LABEM

**Územní povolenka k lovu ryb
na minipstruhových revírech
Severočeského úS**

DOSPĚLÍ – ROČNÍ

43111 19 02289

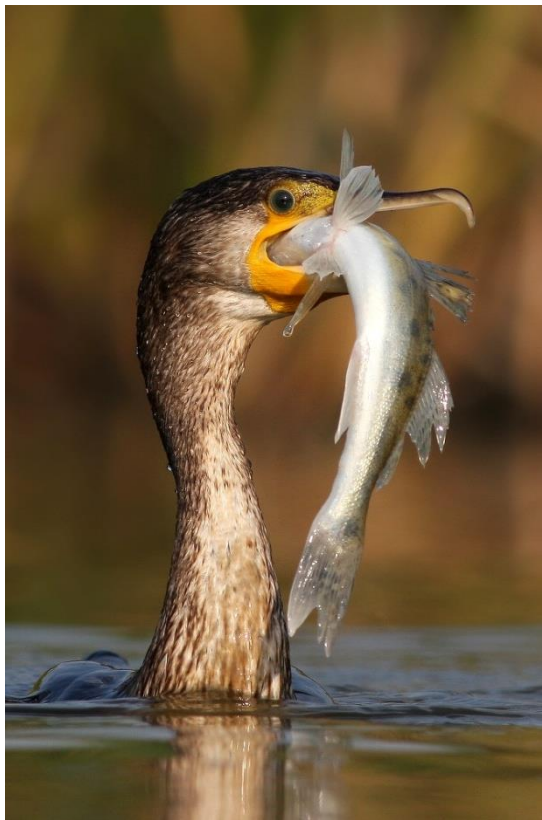
vydal
25.02.2019
(razítko a podpis)

dne

Do 15 dnů po skončení platnosti povolenky k lovu ryb vrátí držitel oddíl I a II povolenky organizaci, která ji vydala.

Oddíl I povolenky k lovu

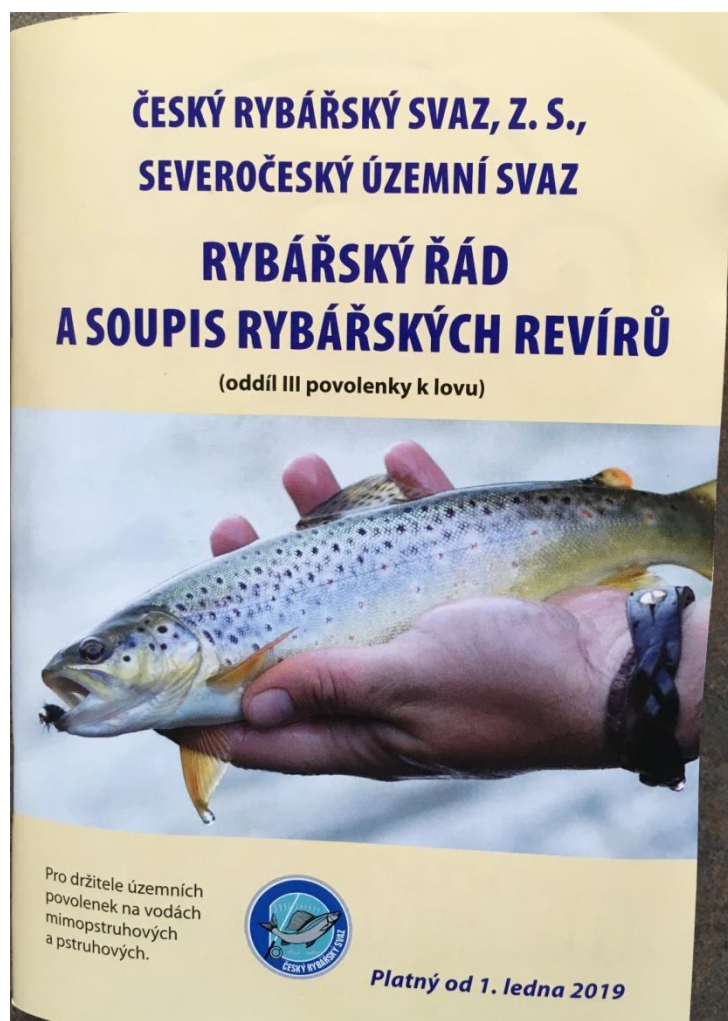
Obr. č. 3: Povolenka k lovu ryb

Obr. č. 4: Kormorán velký

Obr. č. 5: Vydra říční

Obr. č. 6: Rybářský řád

Obr. č. 7: Srkačka

Seznam obrázků

- Obr. č. 1: Mapa ČR rozdělená dle územních svazů ČRS a MRS [online] In www.rybsvaz.cz [staženo 1.3.2019], dostupné z: https://www.rybsvaz.cz/?page=home&lang=ru&home_menu=ano. Str. 92.
- Obr. č. 2: Rybářský lístek, Str. 92. Foto: autor
- Obr. č. 3: Povolenka k lovu ryb, Str. 93. Foto: autor
- Obr. č. 4: Kormorán velký [online] In www.wildlifephotography.sk [staženo 1. 3. 2019] dostupné z: <http://www.wildlifephotography.sk/galeria/283/kormoran-velky-phalacrocorax-carbo>. Str. 93. Foto: Šabík M.
- Obr. č. 5: Vydra říční [online] In www.rybaripce.cz [staženo 1. 3. 2019] dostupné z: <https://rybaripce.cz/2018/03/20/fenomen-vydra-ricni/>. Str. 94. Foto: Čáp J.
- Obr. č. 6: Rybářský řád, Str. 94. Foto: autor
- Obr. č. 7: Srkačka, Str. 95. Foto: autor

Seznam použitých zkratk

ČRS - Český rybářský svaz

LZPS - Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.

EU – Evropská unie

MRS - Moravský rybářský svaz

ObčZ - Zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

SŘ - zák. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Ústava - Úst. zák. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

ZoPK - zák. č. 114/1992 Sb., ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

ZoR - zák. č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů.

ZVod - zák. č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

ZoZpT - zák. č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.